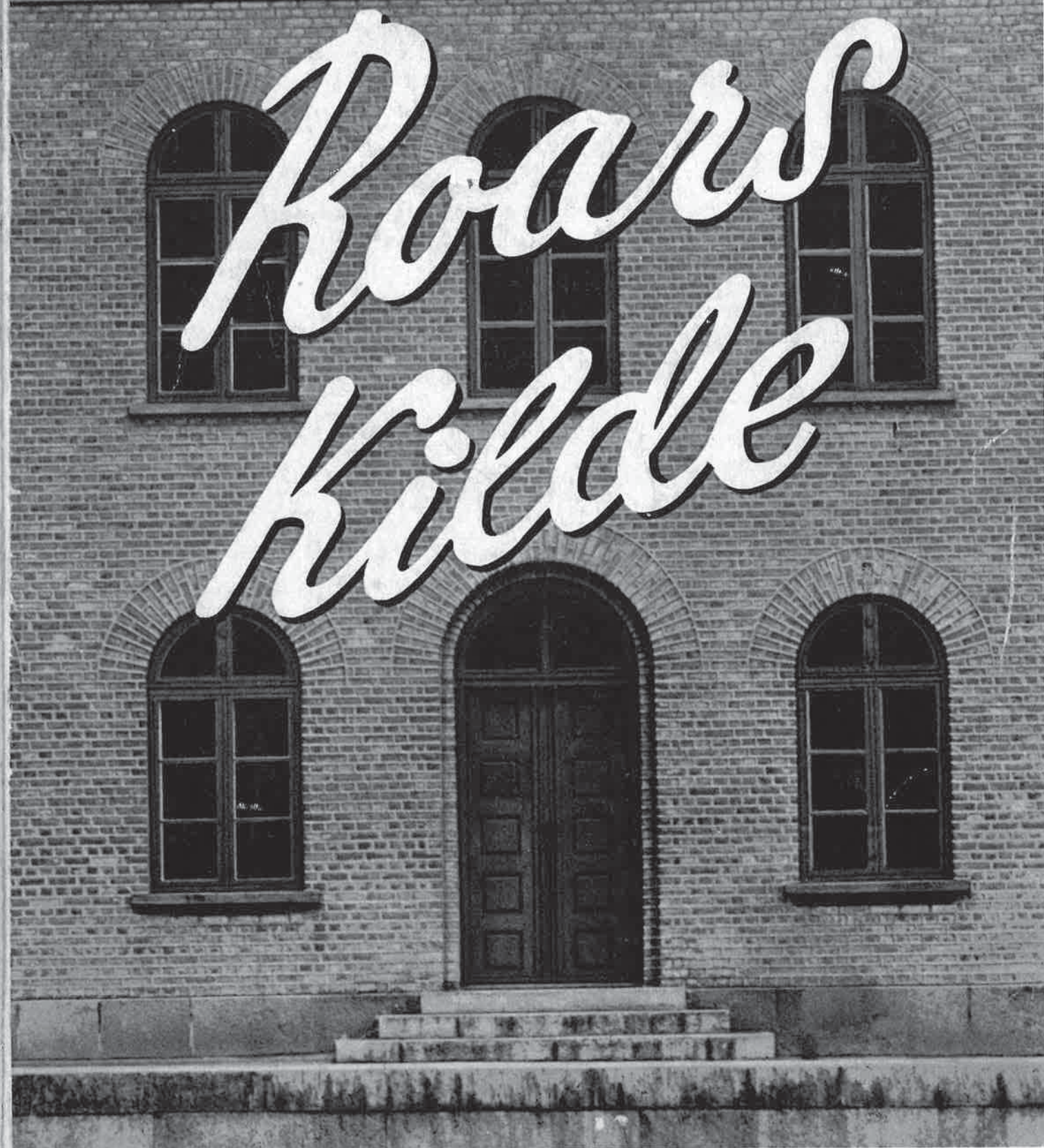

ARTIBUS INGENUIS.
MDCCCLIII.

Roars Kilde

ROARS KILDE

AARSSKRIFT FOR ROSKILDENSER-SAMFUNDET

NR. 23 * OKTOBER * 1941

ROSKILDENSER-SAMFUNDET

1916 — 28. Oktober — 1941.

Selvom 25 Aar ikke er noget langt Afsnit af en Forenings Liv, er Forløbet af de første 25 Aar dog ofte afgørende for dens Levedygtighed, og der er derfor Grund til nu, da Roskildenser-Samfundet har overstaet denne kritiske Tid, at standse et Øjeblik paa Vejen og vende Blikket tilbage for at se paa, i hvilken Grad det har haft Held til at virke for de Maal, dets Stiftere i sin Tid satte sig.

I det første Numer af »Roars Kilde« har vort afdøde Æresmedlem *Frans Bang*, der altid skal mindes som den, der udkastede Tanken om at danne en Forening af Elever fra Roskilde Katedralskole, og som gjorde hele det forberedende Arbejde, berettet om de glade Dage, da han sammen med to andre, ogsaa nu bortgangne Kammerater, *Knud Johannsen* og *Jakob Krarup*, drog til Nykøbing F. for sammen med den, der skriver disse Linier, at lægge Slagplanerne. I det Opraab, vi enedes om at udsende, og som fik Tilslutning fra en stor Kreds af gamle og unge Roskildensere — deriblandt vor Næstformand *Ahlefeldt* og »Roars Kilde«s mangeaarige Redaktør, *Holger Rørdam* — blev det nævnt som Foreningens Formaal at vedligeholde en kammeratlig Forbindelse indbyrdes, at yde økonomisk Støtte til de Medlemmer, der maatte trænge hertil, og at søge at virke for alt, hvad der kunde hævde vor gamle Skoles Anseelse. Dette fik ogsaa Udtryk i Foreningens Love, og jeg tror, at vi i Dag med nogenlunde god Samvittighed kan sige, at disse Opgaver ikke er blevet vanrøgtet.

Gennem de aarlige Sammenkomster, først og fremmest Rusgildet, hvor Aarets Dimittender mødes med Jubilarerne, er Kammeratskabsbaand mellem gamle og unge Roskildensere blevet knyttet og fornyet, og »Roars

Kilde« har gjort sin gode Gerning som det uundværlige Bindeled mellem de over hele Landet spredte Medlemmer. — I de 16 Aar, Understøttelsesfonden har bestaaet, har den — takket være ikke mindst Overlæge *Sjøberg's* rundhaandede Gaver — naaet en saadan Størrelse, at den har kunnet yde en godt Rygstød til unge Kammerater, der under Studierne trængte til økonomisk Støtte, og denne Side af Foreningens Virksomhed er saaledes blevet en Realitet, som forhaabentlig kan opveje en Del Efterlædningssynder paa andre Omraader i den svundne Tid. — En Glæde har det været for os at kunne uddele Legater til flinke Elever — her skal vor kære Næstformand mindes med Tak —, og ogsaa paa andre Maader har vi været i Stand til at virke til Gavn for Skolen i bedste Forstaaelse med dennes Ledere.

Det var en Lykke for Roskildenser-Samfundet, at daværende Rektor *Bertelsen*, hvis fine Personlighed vi bevarer i taknemmelig Erindring, straks kom os i Møde med stor Sympati og ydede os sin virksomme Støtte ved at tillade, at det stiftende Møde og de paafølgende Generalforsamlinger blev afholdt i Katedralskolens Solennitetssal, og ved at overtage Dirigent-hvervet paa disse. Herved blev grundlagt en Tradition, som vi paaskønner højt, ligesom Deltagelsen i Skolens Lovsang paa Generalforsamlingsdagen hører til vore kærester Minder. Vi skiltes fra Rektor *Bertelsen* med Sorg, men fik rig Erstatning i hans Efterfølger, Rektor *Boëtius*, der under sit 16-aarige Rektorat til enhver Tid støttede os med Raad og Daad og ved sine ypperlige Taler i høj Grad bidrog til at give vore Møder et festligt Præg. Den Sommerdag i 1932, da han i Skolegaarden sluttede Talen til sine Elever med Gunnar fra Hlidarendes berømte Afskedsord, vil ingen, der var til Stede, let glemme, og Repræsentanterne for Roskildenser-Samfundet følte, at vi havde mistet en værdifuld Støtte. Men ogsaa ved dette Skifte var Lykken os god, thi Rektor *Lauritsen* har ikke blot fortsat Forgængerens gode Traditioner, men har indledet et aktivt Samarbejde med Roskildenser-Samfundet. Udsmykningen af Skolens Gange og Klasseværelser vil altid staa som et Æresminde over Rektor *Lauritsen*, men heldigvis staa han jo i sin fulde Kraft og vil forhaabentlig længe kunne fortsætte sin Virksomhed til Gavn og Glæde for Skolen og vor Forening.

Ogsaa Katedralskolens øvrige Lærerpersonele skylder vi Tak. Daværende Adjunkt, nu Rektor i Ribe, *Willumsen* var Medlem af den første Bestyrelse, og da *Sjøberg*, der havde været med lige fra Begyndelsen, i 1922 nedlagde sit Hverv som Kasserer, traadte Adjunkt, nu Lektor *Werner* beredvilligt til. For os, hvis Drengaar faldt i Firserne, var det en særlig Glæde ved de første Rusgilder at møde nogle af vore egne gamle Lærere som Overlærer *Mikkelsen*, Gymnastiklærer *Enevoldsen* og Cand. *Østrup* fra Forberedelsesskolen ved Maglekilde, og det var helt rørende at se, hvor tilfredse de — var det med lidt Forundring? — syntes at være ved, at vi havde artet os temmelig godt og var blevet til noget. Til de gamle,

som nu er gaaet bort, har sluttet sig Venner af yngre Aargange; blandt de mest trofaste maa jeg nævne foruden vort stadig ungdomsfriske Æresmedlem, Lektor *Schoustrup*, Lektor *Rathsach* og Lektor *Morthorst* med Frue, der aldrig svigter, naar Roskildenser-Samfundet kalder.

Ved 25 Aars Jubilæet har vi da meget at sige Tak for, og vi sætter vor Lid til, at Ungdommen, der nu har faaet en lovsikret Repræsentation i Bestyrelsen, ikke vil svigte Roskildenser-Samfundet.

Og saa begynder vi med frisk Mod paa de næste 25 Aar.

W. Oxholm.

En Lykønskning fra Rektor.

De forløbne 25 Aar kan saavel Roskildenser-Samfundet som Katedralskolen se tilbage paa med Tilfredshed. Det er lykkedes Foreningen og Skolen at komme i en naturlig Kontakt med hinanden og løse Opgaver til gensidig Gavn og Glæde. Som grundlæggende for det frugtbare Samarbejde, der har fundet Sted, maa fra Skolens Side fremhæves den taktfulde Tone, der fra Foreningens Side har præget Samværet. Den er af største Betydning, hvor forhenværende Elever mødes med deres »gamle« Lærere, hvor forhenværende Lærere mindes, hvor nye Lærere kom-

mer til, og unge Medlemmer modtager deres første Indtryk af Mødet med de ældre. Som indirekte betydningsfuldt for Skolen vil jeg betone den Trofasthed i Mindet om Skoletiden, som slaar en i Møde, naar man som Rektor uden at have været Elev i Skolen optages i Medlemmernes Kreds. Som et godt Varsel for Fremtiden betragter jeg den alsidige Sammensætning, Bestyrelsen har, til Bestridelse af de forskelligartede Opgaver, Foreningen har paataget sig at arbejde med.

Paa Skolens Vegne ønsker jeg Roskildenser-Samfundet til Lykke paa 25-Aars Dagen og takker for alt godt mod Skolen.

V. S. Lauritsen.

Til Skolen

paa Roskildenser-Samfundets Jubilæumsdag
28. Oktober 1941.

Vor Skole i Roskilde By —
du trofaste, ældgamle Amme,
der, selv om din Kjole blev ny,
i Hjertet er stadig den samme —,
fra Danmarkshistoriens Gry
du værnede den hellige Flamme,
som tændtes af engelske Klerke.
Her planted' de Korsets Mærke,
mens hærgende Horder fra Norden drog ud
og lærte de Saksere, Frankere, Briter
Respekt for Rollo og Knud.

Bag Murene lave og graa —
i Ly af den knejsende Kirke
med Spirene op i det Blaa —
du øved' stiltfærdigt dit Virke,
mens langt over Fjorden du saa
til Boserups Bøge og Birke.
En Kube, hvor Bierne summed'.
Det dured' bestandig i Rummet
af sjællandske Stemmer, der messede i Kor
og terped' Hebraisk og Græsk og Latin,
saa man knapt kunde høre et Ord.

Til Tider blev Kuben for trang.
Saa hændte det, Murene sprængtes,
og sværmende Tanker sig svang
ad Baner, hvor før ikke tænktes.
Friheden afløste Tvang;
men stadig dog Peblingen længtes.
Først, da han fik sig en Søster,
og Koret fik lysere Røster,
fandt Sangen det levende Livs Melodi
i sundt Kammeratskab — Piger og Dreng,
befriet for sløvt Slaveri.

Hver Sommer forlader et Kuld
af smilende Piger og Svende
din Kube; men Kuben er fuld,
før Som'ren er gaaet til Ende.
Saa rig er den sjællandske Muld,
at Ploven den stadig kan vende.
Ja, Aarene kommer og svinder.
Længsel forvandles til Minder.
Og Minder er Mørtlen, — men Daad er de Sten,
der gennem Aarhundreder rejste vor Skole.
Vi bygged' den alle som een.

For Skolen er mer end et Hus
og alt, hvad et Hus nu kan rumme.
Vi lytter til Skumringens Sus,
naar Kuben er ophørt at summe,
og hører Konkylie-Brus
af Stemmer, der ej vil forstumme.
Dér taler de henfarne Sjæle
til dem, der endnu ej fik Mæle,
og blander sig ind i de levendes Kor:
en Treklang af Fortid og Nutid og Fremtid —
Skolen, der lever og gror.

Holger Rørdam.

Roskildenser-Samfundets Fane.

Roskildenser-Samfundet gennem 25 Aar.

Paa de følgende Sider vil Roskildenser-Samfundets Arbejde blive omtalt i en Række Artikler af forskellige Bestyrelsesmedlemmer. Først fortæller Forfatteren *Holger Rørdam* om Bestyrelsens Sammensætning og Arbejde i de forløbne Aar, hvorefter Direktør *H. Sprechler* skriver om Understøttelsesfonden, *Holger Rørdam* om »Roars Kilde«, Journalist Frøken *Kate Nors* om vore Fester og Lektor *Werner* til sidst om vore Finanser.

Den Bestyrelse, der valgtes paa Roskildenser-Samfundets konstituerende Generalforsamling den 28. Oktober 1916, bestod af følgende: Stiftamtmand, Kammerherre *W. Oxholm*, Nykøbing F., Greve *F. Ahlefeldt-Laurvig*, Lundsgaard pr. Kerteminde, Toldforvalter *Frans Bang*, Køge, Herredsfuldmægtig *K. Johannsen*, Roskilde, Overlæge *A. Sjøberg*, Roskilde, Adjunkt *A. Willumsen*, Roskilde, mag. art. *Louis Hammerich*, København, stud. polit. *Dagny Høeg-Jensen*, København, og stud. jur. *Holger Rørdam*, København. Bestyrelsen konstituerede sig med Kammerherre *Oxholm* som Formand og Grev *Ahlefeldt* som Næstformand. Overlæge *Sjøberg* valgtes til Kasserer og Herredsfuldmægtig *Johannsen* til Sekretær.

Til Revisorer valgtes: Rektor *Jakob Krarup*, Herlufsholm, og Proprietær *Edv. Meyn*, Kornerup Mølle.

Paa et Bestyrelsesmøde den 28. December 1917 vedtog Bestyrelsen at nedsætte et Forretningsudvalg, bestaaende af de i Roskilde boende Bestyrelsesmedlemmer, og det blev faktisk dette Forretningsudvalg — eller rettere: Sekretæren, *Johannsen*, og Kassereren, *Sjøberg*, der ledede Foreningen de første fire Aar af dens Levetid. Vi kan først og fremmest takke disse to Mænd for, at Roskildenser-Samfundets Økonomi fik lagt en solid Grundvold, og at de aarlige Sammenkomster i Roskilde blev det faste Punkt i Foreningens Liv, hvorom det hele kom til at dreje sig. Allerede paa den konstituerende Generalforsamling havde for øvrigt Næstformanden fastslaaet Roskilde som Foreningens Hjemsted.

Bestyrelsen samledes hvert Aar inden Generalforsamlingen til Frokost og Bestyrelsesmøde i *Johannsens* gæstfri Hjem, og det blev en fast Tradition at afbryde Forhandlingerne for at deltage i Lovsangen paa Skolen, ved hvilken Lejlighed man altid sang »Dagen gaar med raske Fjed —«, efter at Næstformanden en Gang havde udtalt Ønsket herom.

Der havde imidlertid dannet sig en ret kraftig Opposition, der bebrejdede Bestyrelsen dens Sparsommelighed og Mangel paa Initiativ, og da denne Opposition kom stærkt til Orde paa Generalforsamlingen den 21. November 1920, foranledigede det Toldinspektør *Bang*, der var paa Omvalg, til at stille sit Mandat til Raadighed. Da desuden *Willumsen*, der var blevet udnævnt til Rektor i Ribe, ønskede at udtræde af Bestyrelsen, blev der to Poster ledige, og disse besattes af Førerne for Oppositionen: Grosserer *A. Melby* og Fabrikant *Knud Michelsen*.

Paa den følgende Generalforsamling, 25. September 1921, blev det vedtaget forsøgsvis at arrangere Sammenkomster i København, og Formanden foreslog et Forretningsudvalg, bestaaende af de københavnske Medlemmer, nedsat til at tage sig af denne Sag.

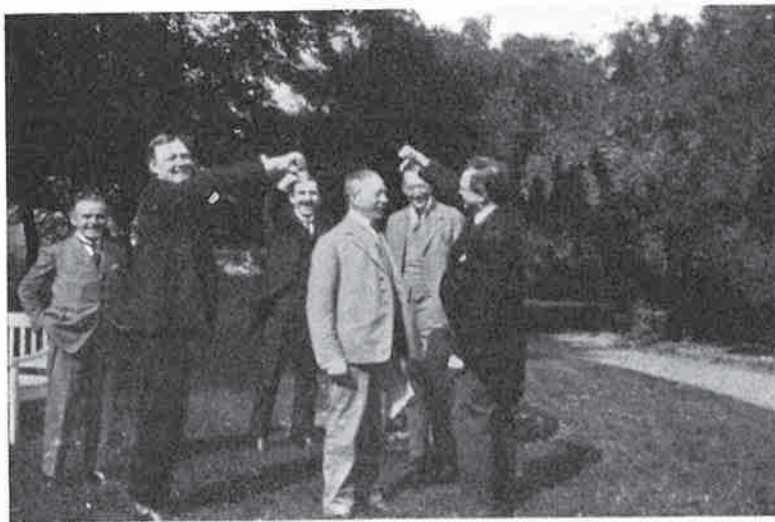
Det vedtoges endvidere at forberede og eventuelt paabegynde Udgivelsen af et Medlemsblad. *Rørdam* udpegedes til Redaktør.

Ved et Bestyrelsesmøde i København den 21. August 1922 valgtes det ovenfor omtalte Forretningsudvalg, som kom til at bestaa af: Fru *Dagny Bosse*, f. *Høeg-Jensen*, *Johannsen*, *Melby*, *Michelsen* og *Rørdam*. Forretningsudvalget konstituerede sig med *Melby* som Formand og *Michelsen* som Sekretær.

Paa Generalforsamlingen den 28. Oktober 1922 frabad Kassereren, *Sjøberg*, samt *Hammerich*, der begge var paa Omvalg, sig Genvalg, og i Stedet for disse valgtes: Adjunkt *A. Werner* og Kontorchef *H. W. Sprechler*. *Werner* overtog Kassererposten efter *Sjøberg*.

Ogsaa *Krarup* ønskede sig fritaget for Hvervet som Revisor, og i hans Sted valgtes: Sparekassessistent *V. Erbe*.

Ved et Bestyrelsesmøde den 15. September 1923 indvalgte *Sprechler* i Forretningsudvalget i Stedet for *Fru Bosse*, og det vedtoges at tillægge Forretningsudvalget Kompe-

Fra Bestyrelsesmødet i Amtsgaarden i Nykøbing F. Medlemmer af Bestyrelsen fordømmer (med nedadvendte Tommelfingre) Sekretæren, Sagfører *Knud Johanssen's* diktatoriske Tilbøjeligheder.

tence til Udførelsen af de daglige løbende Forretninger og Arrangementet af Sammenkomsterne, mens Afgørelsen af vigtigere Spørgsmaal, navnlig Understøttelser og andre Dispositioner over større Summer, forbeholdtes Bestyrelsen. Da Bestyrelsens Sammensætning i de forløbne Aar var undergaaet ret store Forandringer, og der under Forhandlingerne gjorde sig stærkt divergerende Interesser gældende, fik Formanden den udmærkede Idé i September 1924 at invitere hele Bestyrelsen

til et tre Dages Besøg i Amtsgaarden i Nykøbing F. Her blev Bestyrelsen rystet grundigt sammen, og en Række vigtige Spørgsmaal blev indgaaende drøftet. Navnlig Understøttelsesagen blev behandlet, og det besluttedes nu at gøre noget effektivt for at føre denne vigtige Sag ud i Livet. Det besluttedes ogsaa for Fremtiden at gennemføre aarlige Sammenkomster i København, hvilket navnlig *Melby* havde gjort sig til Talsmand for.

Paa Generalforsamlingen den 24. September 1924 forelagde Formanden saa de to ovenfor nævnte Bestyrelsesbeslutninger. Desuden forelagde Kassereren et Forslag om Kontingentforhøjelse. Men nu tilbød Næstformanden, *Lensgreve Ahlefeldt*, — først og fremmest for at gøre Deltagelsen i Roskilde-Sammenkomsterne billigere, — for Fremtiden at levere gratis Gæs til disse. Kassereren frafaldt derefter Kravet om Kontingentforhøjelsen.

Da *Fru Bosse* paa Grund af Flytning til Provinsen havde nedlagt sit Mandat, indvalgte i hendes Sted: Landsretssagfører *Emil Fryd*, som Bestyrelsen havde foreslaaet, idet denne ønskede at drage Fordel af *Fryd's* Erfaringer fra Dansk Studiefond ved Udarbejdelsen af Statutterne for Roskildenser-Samfundets Understøttelsesfond.

Fra Bestyrelsesmødet i Amtsgaarden i Nykøbing F. Allerede dengang truede *Melby* med at udtræde af Bestyrelsen, men hans Kolleger indenfor Bestyrelsen holdt paa ham.

Ved et Bestyrelsesmøde, der afholdtes hos Næstformanden i København, 25. Marts 1925, forelagdes de af *Fryd* og *Sprechler* udarbejdede Statuter for Understøttelsesfonden. Disse vedtoges, og Bestyrelsen overdrog de to nævnte Medlemmer Administrationen af Fonden.

Paa Generalforsamlingen den 19. September 1925 gjorde Formanden Rede for Fondens Oprettelse, og *Sprechler* kunde meddele, at den allerede var traadt i Funktion.

Nu fulgte der en Periode paa 12 Aar, hvori Bestyrelsens Sammensætning ikke undergik nogen Ændring.

Paa Bestyrelsesmøder og Generalforsamlinger beskæftigede man sig fortrinsvis med »Mursagen«^{*)}. Desuden drøftedes ogsaa Muligheden af Oprettelsen af et Samlingslokale i København, hvilket dog ikke blev til noget. Derimod udvidede Understøttelsesfonden stadig sin Virksomhed. Man tog ogsaa andre Opgaver op: Skolen fik en Flidspræmie paa 100 Kr. aarligt; der uddeltes ligeledes aarligt Gymnastikpræmier til de dygtigste Elever; hertil kom senere et aarligt Tilskud til Skolens Forlystelseskasse, Bidrag til Skolens Udsmykning og andre lignende Formaal. Planerne om at faa udgivet Skolens Historie blev ogsaa jævnlige drøftet — og synes nu at nærme sig Realisationen. Men man glemte ikke Foreningens egne Formaal. Roskildenser-Samfundet fik f. Eks. sit eget Banner. Allerede længe havde man ikke blot inviteret Rektor med Frue samt Skolens Lærere til Festen i Roskilde, men ogsaa Aarets Dimittender, saa Festen efterhaanden fik Karakter af et Rusgilde. Paa Generalforsamlingen 10. Oktober 1931 blev der givet Meddelelse om, at man for Fremtiden ogsaa vilde indbyde 25-, 40- og 50-Aars-Jubilarerne.

Særlig Grund er der til at nævne, at Næstformanden i 1928 oprettede et Legat til Fordel for Roskildenser-Samfundet, stort Kr. 10,000, hvis Renter, Kr. 500,—, hvert Aar vilde blive stillet til fri Raadighed for Bestyrelsen. Denne besluttede at anvende 100 Kr. aarligt til et Legat for Skolens Elever og i øvrigt fortrinsvis benytte Pengene som et Tilskud til Festerne i Roskilde.

Og paa Generalforsamlingen den 10. Oktober 1931 kunde Formanden desuden meddele, at en anden stor Gave var skænket Understøttelsesfonden, idet Overlæge *Sjøberg* havde overdraget Obligationer til et Paalydende af Kr. 5000,— til denne. Denne Gave har *Sjøberg* senere forøget med yderligere Kr. 2000,—.

I 1936 afgik *Knud Johannsen*, der havde været en af de virksomste ved Roskildenser-Samfundets Stiftelse og i 20 Aar havde beklædt Posten som Sekretær, ved Døden. I hans Sted indvalgtes Havearkitekt *Hans Rønø* i Bestyrelsen, og *Fryd* overtog Sekretærposten.

Skønt der med *Rønø* var tilført Bestyrelsen nyt Blod, blev der paa de følgende Generalforsamlinger slaaet stærkt til Lyd for, at de yngre Aargange af Foreningens Medlemmer burde repræsenteres i Bestyrelsen, ligesom der ankedes over, at der siden Fru *Bosses* Tilbagetræden ingen Kvinde fandtes i denne.

Da Bestyrelsen indsaa det berettigede i denne Kritik, men man paa den anden Side vanskeligt kunde undvære nogen af de daværende Medlemmer, (hvoraf flere var mere end villige til at træde tilbage til Fordel for Ungdommen), fordi hver især efterhaanden havde faaet sine særlige Opgaver at varetage, besluttedes det paa Bestyrelsesmødet den 18. November 1939 at supplere Bestyrelsen med to Repræsentanter for Ungdommen, Journalist Frk. *Kate Nors* og stud. med. *Herbert Hansen*. Disse blev foreløbig konstitueret, idet der til en Udvidelse af Bestyrelsen fra 9 til 11 Medlemmer udkrævedes en Lovændring.

Denne Lovændring blev vedtaget paa Generalforsamlingen den 21. September 1940, og Valget af *Kate Nors* og *Herbert Hansen* godkendtes.

Tilbage er blot at nævne nogle interne Forandringer i Bestyrelsens Sammensætning.

I 1938 bad *Rørdam* sig fritaget for Hvervet som Redaktør og foreslog *Rønø* som sin Efterfølger. Fra og med Nummeret for 1939 har *Rønø* redigeret »Roars Kilde«.

*) Bestyrelsen protesterede mod den stedfundne Regulering af Domkirkepladsen og specielt mod det nordvestlige Murhjørne.

Paa et Bestyrelsesmøde den 13. Marts 1941 nedlagde *Fryd* sine Mandater som Sekretær, Medlem af Understøttelsesfondens Bestyrelse og Forretningsudvalget, men forblev paa indtrængende Opfordring i Bestyrelsen. *Rørdam* blev Sekretær, *Michelsen* indtraadte i Fondens Bestyrelse, og *Werner* overtog *Fryds* Plads i Forretningsudvalget, der saaledes nu bestaar af *Melby* (Formand), *Michelsen*, *Rørdam*, *Sprechler* og *Werner*. En ny Post indenfor Bestyrelsen — som Arkivar — oprettedes samtidig og besattes med *Herbert Hansen*.

Foruden Forretningsudvalget kan nævnes følgende siddende Udvalg: Agitationsudvalget, der bestaar af *Kate Nors* og *Herbert Hansen*, Redaktionsudvalget: *Michelsen* og

Bestyrelsen i Jubilæumsaaret in pleno, omgivet af tropisk Pragt i *Melby's* Vinterhave.

Fra venstre, siddende: Kammerherre *Oxholm* (St. 86) og Lensgreve *Ahlefeldt-Laurvig* (St. 90), staaende: Kirkegaardsspektør *Rønø* (St. 22), Fabrikant *Michelsen* (IV. Kl. 99), Journalist *Kate Nors* (St. 36), Direktør *Sprechler* (St. 10), Grosserer *Melby* (udg. 95), Lektor *Werner* (St. 06), Landsretssagfører *Fryd* (St. 08), Forfatteren *Holger Rørdam* (St. 12) og stud. med. *Herbert Hansen* (St. 40).

Rørdam, Regnskabsudvalget: *Melby* og *Michelsen*, Udvalget vedrørende Roskilde Katedralskoles Historie: *Rørdam* og *Werner*, og endelig et Udvalg, der i sin Tid blev nedsat for at redigere en Sangbog: *Ahlefeldt* og *Rørdam*.

Roskildenser-Samfundets Bestyrelse i Jubilæumsaaret er flg.: Kammerherre *W. Oxholm*, Formand siden Stiftelsen 1916, Lensgreve *F. Ahlefeldt-Laurvig*, Næstformand fra Stiftelsen, *Holger Rørdam*, Medlem af Bestyrelsen fra Stiftelsen, Redaktør 1922—38, Sekretær fra 1941, *A. Werner*, Medlem af Bestyrelsen og Kasserer fra 1922, *A. Melby*, Medlem af Bestyrelsen fra 1920, Formand for Forretningsudvalget fra 1922, *Knud Michelsen*, Medlem af Bestyrelsen fra 1920, i Fondens Bestyrelse fra 1941, *H. W. Sprechler*, Medlem af Bestyrelsen fra 1922, i Fondens Bestyrelse fra 1924, *E. Fryd*, Medlem af Bestyrelsen fra 1924, i Fondens Bestyrelse 1924—41, Sekretær 1936—41, *Hans Rønø*, Medlem af Bestyrelsen fra 1936, Redaktør fra 1939, *Kate Nors*, Medlem af Bestyrelsen fra 1940 (konstitueret 1939) og *Herbert Hansen*, Medlem af Bestyrelsen fra 1940 (39), Arkivar fra 1941.

Holger Rørdam.

Vor Understøttelsesfond.

Allerede, da Roskildenser-Samfundet for 25 Aar siden blev stiftet, var det Tanken, at Foreningen — saaledes som det ogsaa er udtrykt i Lovenes §§ 2 og 5 — saa snart Midlerne dertil var til Stede, skulde yde Medlemmer økonomisk Støtte gennem Understøttelsesfonden. Denne blev oprindeligt dannet ved Henlæggelse af eventuelle Gaver, herunder de Beløb, som Medlemmerne ydede udover det faste Aarskontingent, og af Renterne heraf. Det var dog ikke noget større Beløb, der herved kunde ventes opsparat, og paa Generalforsamlingen 1917 blev der da vedtaget en Lovændring, foreslaaet af Birkefuldmægtig *Bræstrup* m. fl., i Henhold til hvilken for Fremtiden ogsaa Renterne af Grundfonden blev overført til Understøttelsesfonden. Endvidere blev følgende Passus føjet til § 5:

»Grundfondens Renter og af dens Kapital udover 1000 Kr. et saadant Beløb, som Generalforsamlingen bestemmer, kan anvendes til a) Foranstaltninger, som kan være til Ære og Gavn for Skolen, b) Understøttelser til Elever udgaaede fra Skolen, saavel ældre som yngre. Til de første i særlige Tilfælde efter Bestyrelsens Skøn, til de sidste i Almindelighed som Æreslaan i de første vanskelige Studenteraar efter lignende Regler som Udlaanene i Dansk Studiefond. Generalforsamlingen bestemmer efter Bestyrelsens Forslag, hvor meget der skal anvendes til hvert Formaal, medens Fordelingen indenfor de forskellige Konti foretages af Bestyrelsen.«

Dermed var den første Begyndelse gjort til at føre Understøttelsesarbejdet ud i Livet. Men der skulde gaa endnu otte Aar, før det blev taget effektivt op. —

Ganske naturligt var det i de første Aar af Roskildenser-Samfundets Levetid det Formaal, som nævnes først i Lovene: »at vedligeholde Forbindelsen mellem de i Foreningen værende fra Roskilde Katedralskole udgaaede Elever« og »at styrke og bevare Sammenholdet mellem disse«, der lagdes mest Vægt paa. Navnlig de ældre Medlemmer af Bestyrelsen hævdede det Standpunkt, at før Roskildenser Samfundet var naaet op paa et større Medlemstal, og dets Økonomi var betryggende konsolideret, kunde Understøttelsesarbejdet ikke tages op. Dette Standpunkt fik for øvrigt Tilslutning af den overvejende Part af de Medlemmer, som mødte op paa de aarlige Generalforsamlinger.

Men blandt de yngre Medlemmer — de, der endnu havde Studietidens Vanskeligheder i frisk Erindring — var der flere, som var stemte for, at Roskildenser-Samfundet straks skulde gaa i Gang med Understøttelsesarbejdet. Paa Generalforsamlingen 1918 slog Redaktør *Erik Svarre* til Lyd for Tilvejebringelsen af flere Midler til Understøttelsesfonden, og da der stadig intet skete, stillede han Bestyrelsen et »Forslag til en Overenskomst med Dansk Studiefond«, i Henhold til hvilket Midlerne i Roskildenser-Samfundets Understøttelsesfond skulde administreres af Dansk Studiefond og udlaanes efter de samme Regler, som gjaldt for denne. Dette mente Bestyrelsen ikke at kunne gaa med til, og paa Generalforsamlingen 1922, hvor Forslaget blev forelagt, viste der sig ogsaa stærk Modstand mod denne Løsning af Understøttelsesspørgsmaalet. Efter en livlig Diskussion blev det dog vedtaget at nedsætte et Udvalg, bestaaende bl. a. af Dansk Studiefonds Grundlægger, cand. jur. *Emil Fryd* og Redaktør *Erik Svarre*, til at arbejde videre med Sagen.

Dette Udvalg udarbejdede nu et Forslag til »Regler for et Roskildenserfond«, som findes trykt i »Roars Kilde« Nr. 3 (December 1923). Men ogsaa dette Forslag gik ud paa en Overførelse — ikke blot af Understøttelsesfonden, men ogsaa af Halvdelen af Driftsfondens Midler til Dansk Studiefond, hvad hverken Bestyrelsen eller Generalforsamlingen 1923 kunde gaa med til. Diskussionens Bølger gik for øvrigt højt paa denne Generalforsamling, hvor der var lige saa begejstrede Tilhængere af den i Forslaget fremsatte Tanke som fanatiske Modstandere af den. Det endte med, at Generalforsamlingen paa Bestyrelsens Forslag under Hensyn til Forslagets sene Fremkomst vedtog at udskyde Sagens Afgørelse endnu et Aar.

I »Roars Kilde« Nr. 4 (September 1924) findes trykt et Ændringsforslag til dette Forslag, udarbejdet af Magister *Th. E. Spur*. Samtidig meddeltes det imidlertid, at »der fra

anden Side vil blive fremsat et tredje Forslag, der tilsigter at give Roskildenserfonden en bredere Basis og gøre det muligt straks at lade den træde i fuld Aktivitet.«

Dette tredje Forslag blev udarbejdet af *Fryd, Hammerich* og mig selv. Der var efterhaanden indenfor Bestyrelsen blevet Enighed om, at Understøttelsessagen maatte tages op; Vanskeligheden laa blot i at finde et Grundlag for Fondens Virksomhed, der paa een Gang muliggjorde et Samarbejde med Dansk Studiefond, hvis Erfaringer man gerne vilde udnytte, og dog lod Bestyrelsen beholde Administrationen af Midlerne. Det udkrævede mange Forhandlinger og grundige Overvejelser, før vi naaede frem til et Kompromisforslag, som vi mente kunde tilfredsstille begge de stridende Parter. Jeg forelagde Forslaget paa et to Dages Bestyrelsesmøde, der i September 1924 blev afholdt hos Formanden i Amtsgaarden i Nykøbing F., og hvor hele Bestyrelsen var samlet. Efter at være blevet indgaaende diskuteret, og efter at forskellige Ændringer var foretaget, blev Forslaget vedtaget, og Bestyrelsen overdrog Forretningsudvalget det videre forberedende Arbejde for at føre Understøttelsessagen ud i Livet.

Paa Generalforsamlingen den 20. September 1924 meddelte Formanden, at Bestyrelsen havde besluttet at tage Sagen op paa det af *Fryd, Hammerich* og mig skitserede Grundlag, og efter at jeg nærmere havde gjort Rede for Tanken, trak *Svarre* det af Udvalget stillede Forslag tilbage og anbefalede Forsamlingen at stemme for Bestyrelsens. Det af Magister *Spur* stillede Ændringsforslag kom derved heller ikke til Afstemning. Paa denne Generalforsamling indvalgte *Fryd* i Bestyrelsen, og det blev overdraget ham og mig at udarbejde de endelige Statuter for Roskildenser-Samfundets Understøttelsesfond.

Disse blev forelagt paa et Bestyrelsesmøde hos Næstformanden den 25. Marts 1925. Efter en indgaaende Drøftelse og foretagne Ændringer vedtoges de i saalydende Form:

Regler

for Roskildenser-Samfundets Understøttelsesfond.

I.

R.-S. U. har til Formaal at yde Medlemmer af R.-S. kammeratlig Hjælp under Studier og anden Uddannelse, eller under vanskelige økonomiske Forhold i Almindelighed, hvor anden Udvej ikke haves, og hvor Hjælp er nødvendig.

Hjælpen ydes i Form af Laan, der som Regel ikke maa overstige 1000 Kr., og skal tilbagebetales senest i Løbet af 3 Aar, ved Studielaan i Løbet af 7 Aar. Af Laanene svares 4 pCt. aarlig Rente samt 1 pCt. en Gang for alle ved Laanets Stiftelse. Laanene ydes mod passende Sikkerhed.

II.

Midlerne tilvejebringes ved:

- 1) Understøttelsesfondens til enhver Tid værende Beholdning (se Lovenes § 5 b).
- 2) De Gaver og Legater (se Lovenes § 5 b), der eventuelt maatte blive skænket.
- 3) Udstedelse af 4 pCt. rentebærende Obligationer à 100, 200 og 500 Kr., lydende paa Navn og med Ansvar et begrænset til Understøttelsesfondens til enhver Tid værende Midler.

Obligationerne er uopsigelige fra Kreditors Side i 5 Aar, hvorefter de kan opsiges med 1 Aars Varsel til en 31. December.

III.

Til Sikkerhed for Obligationsejerne baandlægges af Fondens Midler et Beløb, svarende til 20 pCt. af det til enhver Tid udlaante.

IV.

Roskildenser-Samfundets Bestyrelse bevilger Laanene og skønner over, hvilken Sikkerhed man i det enkelte Tilfælde vil forlange.

Regnskabet revideres af Samfundets Revisorer. Regnskab og Beretning forelægges paa R.-S.'s ordinære Generalforsamling.

W. Oxholm. *F. Ahlefeldt-Laurvig.* *K. Johannsen.*
A. Werner. *A. Melby.* *K. Michelsen.* *Holger Rørdam.*
Emil Fryd. *H. W. Sprechler.*

Disse Regler blev trykt i »Roars Kilde« Nr. 5 (April 1925) og forelagt paa Generalforsamlingen den 19. September 1925, hvor Bestyrelsens Beslutning opnaaede Forsamlingens enstemmige Godkendelse.

Det var Hensigten foreløbig at søge tegnet et Obligationslaan paa Kr. 20.000 blandt Roskildenser-Samfundets Medlemmer. Obligationstegningen blev dog indtil videre stillet i Bero. Paa Generalforsamlingen 11. September 1926 oplyste Formanden nemlig, at Understøttelsesfondens Kapital i Øjeblikket var Kr. 5.498,41, og med denne Sum kunde Arbejdet godt tages op. Men skulde det virkelig blive til noget, maatte Medlemmerne sørge for, at den voksede — enten ved Gaver og Ekstrakontingenter eller ved, som vedtaget, at tegne Obligationer.

Der viste sig hurtigt at være god Brug for Understøttelsesfonden, idet der hvert Aar kom adskillige Ansøgninger om Laan, hvoraf de fleste bevilgedes. Man klarede sig imidlertid med de forhaandenværende Midler, og i 1931 modtog Fonden en stor og kærkommen Gave, idet Roskildenser-Samfundets tidligere Kasserer, Overlæge *A. Sjøberg*, skænkede den Obligationer til et Paalydende af Kr. 5000. Bestyrelsen vedtog — i Overensstemmelse med Giverens Ønske —, at disse Obligationer skulde danne Fondens Reserve. Samtidig vedtog Bestyrelsen at nedsætte Renten fra 4 pCt. til 3 pCt. p. a.

Fonden modtog ogsaa andre — smaa og store — Gaver. Det er saaledes efterhaanden blevet en næsten staaende Regel, at Aarets Jubilarer betænker Understøttelsesfonden. Desuden støttede adskillige af Foreningens Medlemmer den ved Ekstrakontingenter. Derved voksede Fondens Kapital støt og stadigt. Da desuden Renter og Afdrag paa de givne Laan indgik prompte, og der ikke i et eneste Tilfælde var Tab at notere, lykkedes det at gennemføre Laanvirksomheden med de Midler, der var til Raadighed, skønt der stadig kom flere og flere Ansøgninger — for den langt overvejende Dels Vedkommende om Studielaan.

Da Understøttelsesfonden efterhaanden havde vokset sig stærk, og man indenfor Bestyrelsen gerne vilde gøre Adgangen til Laan saa let som muligt, nedsattes i 1933 Renten yderligere fra 3 pCt. til 2 pCt. p. a., og i de følgende Aar var Laanvirksomheden særlig livlig. I 1934 blev f. Eks. bevilget 4 Laan à 1000 Kr. og i 1935 5 Laan paa tilsammen 4.500 Kr. Derefter kom der en lille Stilstand, hvilket for saa vidt var heldigt, som paa det Tidspunkt næsten alle Fondens likvide Midler var udlaaet. I 1937 skænkede Overlæge *Sjøberg* yderligere 2000 Kr. i Obligationer til Fonden, hvis samlede Midler derefter udgjorde Kr. 20.936.

Paa Generalforsamlingen 1938 kunde *Fryd* konstatere, at Fonden havde haft en Formuefremgang i det sidste Aar paa 1400 Kr. Der var ingen Restancer, og i det hele hvilede Virksomheden i sig selv paa saa sund en Basis, at den kun var til Ære for Roskildenser-Samfundet og de to Mænd, der havde ført den frem. Her nævnede han Redaktør *Svarre* og mig. Men han kunde uden at være ubeskeden have taget sig selv med. Det var *Svarre*, der først og fremmest havde Æren for, at Understøttelsesarbejdet i det hele taget blev

taget op. Men efter at Roskildenser-Samfundets Understøttelsesfond var traadt ud i Livet, var det absolut *Fryd*, der gjorde Størsteparten af Arbejdet. Hans rige Erfaringer fra Dansk Studiefond gjorde ham selvskeven til at være den, der forberedte Laanesagerne, undersøgte Laansøgernes Forhold og gav Indstilling i hver enkelt Sag. Men hermed lod han sig ikke nøje. Han fulgte hver eneste Laanesag lige til det Øjeblik, da det sidste Afdrag var betalt. Nu, da han — fordi Arbejdet for Dansk Studiefond ikke mere levner ham Tid til at beskæftige sig med andet, — er udtraadt af Understøttelses-Udvalget og har afgivet sine øvrige Hverv indenfor Roskildenser-Samfundets Bestyrelse, skal han have en varm Tak for det store og uegennyttige Arbejde, han har udført for Roskildenser-Samfundet, og særlig for hans Indsats i Understøttelsesfonden, og den samme varme Taknemmelighed skal strømme imod Overlæge *Sjøberg* for den Offervilje og det kammeratlige Sind han har vist ved sine store Gaver til Understøttelsesfonden.

Vi har haft den Glæde af Virksomheden, at Afdragene stadig er gaaet godt ind. Kun fem Laantagere har søgt og faaet mindre Udsættelser, der er kun forekommet tre Restancer, og der er endnu ikke lidt noget Tab.

Jeg haaber, Medlemmerne af ovenstaaende vil føle sig animeret til i stigende Grad at støtte Understøttelsesfonden ved Gaver eller Ekstrakontingenter, saa vi ogsaa i Fremtiden kan løse de Opgaver, der stilles os, og ikke behøver at sige Nej, naar gamle Skolekammerater henvender sig til os om Hjælp.

H. W. Sprechler.

Vort Blad.

Roskildenser-Samfundets Medlemsblad kan ikke fejre 25-Aars Jubilæum sammen med Foreningen. I de første otte Aar, denne eksisterede, blev der nemlig intet Blad udsendt. Saadan en Luksus mente man den Gang ikke at kunne tillade sig. Overlæge *Sjøberg* sad paa Pengekassen, og Sagfører *Johannsen* hævdede haardnakket, at een aarlig Sammenkomst i Roskilde var alt, hvad Medlemmerne med Rimelighed kunde forlange. Det viste sig imidlertid snart nødvendigt at gøre noget for de mange fjerntboende Medlemmer, der ikke hvert Aar kunde møde op i Roskilde, og paa Generalforsamlingen den 25. September 1921 vedtoges det at overdrage undertegnede at »forberede og eventuelt paabegynde Udgivelsen af et Medlemsblad«. Ved et ekstraordinært Bestyrelsesmøde i København 21. August 1922 forelagde jeg Planer og Overslag for det paatænkte Medlemsblad, og det vedtoges at udsende første Nummer i Midten af Oktober, saa at Generalforsamlingen, der ansattes til 28. Oktober, kunde indvarsles deri.

Nr. 1 af »Roars Kilde«, som Bladet døbttes, udkom saa den 15. Oktober 1922, og det var Planen fremtidig at udsende fire Numre om Aaret. Paa den følgende Generalforsamling blev det imidlertid fra forskellig Side hævdet, at Udgivelsen af et Kvartalsskrift vilde blive for bekostelig for Foreningen, Redaktør *Svarre* foreslog, at man skulde nøjes med eet Nummer om Aaret, mens Direktør *Fang* holdt paa to. En Afstemning gav det Resultat, at *Svarre's* Forslag blev vedtaget med stor Majoritet, mens *Fang's* kun fik ganske faa Stemmer. Samtidig blev Muligheden af at tegne Annoncer til Bladet for første Gang drøftet, men da de fleste syntes at være Modstandere heraf, lod Bestyrelsen dette Spørgsmaal falde.

Kort efter modtog Bestyrelsen fra Forlagsboghandler *Arnold Busck* et saa fordelagtigt Tilbud paa Trykning af »Roars Kilde«, at man mente at kunne forsvare — paa Trods af Generalforsamlingsbeslutningen — dog at udsende to Numre om Aaret, og næste Nummer af Bladet udkom i Maj 1923. *Arnold Busck* har stadig siden været vor Forlægger, overtog ogsaa snart Ekspeditionen af Bladet, saa Redaktøren slap for at skrive — og slikke — paa de ca. 500 Korsbaand.

Meningen var nu at udsende et Nummer om Efteraaret, umiddelbart før Generalforsamlingen, og et om Foraaret. Men det viste sig snart, at mine optimistiske Forventninger

om rigeligt Stof til Bladet ikke holdt Stik. Gentagne Opfordringer til Medlemmerne om at indsende Bidrag gav kun et pauvert Resultat, og direkte Henvendelser var ogsaa oftest forgæves. Jeg maatte faktisk selv skrive det meste af Indholdet; og det kan maaske tjene til Undskyldning for, at jeg en Overgang kørte træet, saa Bladet ikke en Gang udkom een Gang om Aaret. Efter to Numre i 1923, et i 1924 og to i 1925 var der et Spring fra Oktober 1926 til November 1928, hvori »Roars Kilde« overhovedet ikke blev udsendt. Sidstnævnte Nummer indeholdt i Stedet for de sædvanlige Referater af Aarets Generalforsamling og Sammenkomster en længere Redegørelse for, hvad der var passeret »siden sidst«.

Efter denne lille Hvilepavse tog jeg mig gevaldigt sammen, og i de følgende Aar lykkedes det mig nogenlunde regelmæssigt at udsende et aarligt Nummer — umiddelbart før Generalforsamlingen — plus enkelte Ekstranumre, naar der var en særlig Anledning dertil. »Roars Kilde« havde efterhaanden fundet sin Form som et Aarsskrift. Jeg tror, der hersker almindelig Tilfredshed med denne Ordning, og man kan vist gaa ud fra, den ogsaa vil blive bevaret i Fremtiden.

Al Begyndelse er svær. Selv Starten af et saa beskedent Foretagende som et Medlemsblad har sine Vanskeligheder. Det er ikke for at beklage mig, jeg har opholdt mig ved de »Børnesygdomme«, Bladet maatte igennem, før det naaede til Skelsaar og Alder og saa smaat begyndte at gøre sin Far Ære. Jeg havde jo ogsaa mange Glæder af at redigere »Roars Kilde«. Ellers havde jeg næppe holdt ud i seksten Aar. Netop fordi jeg var temmelig ene om at lave Bladet og give det sit Ansigt, fik jeg Lejlighed til at gøre en personlig Indsats i Roskildenser-Samfundets Udvikling. Jeg fik ogsaa Lejlighed til at sige, hvad jeg havde paa Hjerte, bl. a. i Nekrologer over afdøde Lærere, som jeg fra Skoletiden stod i Taknemmelighedsgæld til. Der var undertiden nogle, der fandt mine Artikler for personlige; men til Gengæld modtog jeg baade mundtligt og skriftligt mange Beviser paa, at jeg havde en ualmindelig lydhør og taknemmelig Læsekreds, saa jeg kan ikke klage over manglende Paaskønnelse af mit Arbejde.

Naar jeg ovenfor har beklaget mig over, at det var vanskeligt for mig at hverve Medarbejdere til »Roars Kilde«, skal det ogsaa siges, at der var hæderlige Undtagelser. Vor Stifter, *Frans Bang*, sagde aldrig Nej, naar jeg bad ham om et Bidrag. Han indledede det første Nummer med en Artikel om Roskildenser-Samfundets Stiftelse, skrev siden nogle friske og fornøjelige Erindringer i Anledning af sit 50-Aars Jubilæum og stod i det hele taget i livlig Forbindelse med mig. Faa Dage før sin Død skrev han til mig og sendte mig nogle Oplysninger, jeg havde bedt om. Vor travlt optagne Formand, Kammerherre *Oxholm*, svigtede heller ikke ved de Lejligheder, da hans Navn udkrævedes til at give en Artikel den rette autoritative Karakter. Og Næstformanden, Lensgreve *Ahlefeldt*, der gennem Aarene har leveret adskillige Bidrag — baade paa Vers og Prosa, har altid været en af »Roars Kilde«s mest værdifulde Medarbejdere.

Jeg havde ogsaa den Glæde hos Skolens Ledere at finde Forstaaelse af, hvad Roskildenser-Samfundets Medlemsblad betød som Bindeled mellem Skolen og de gamle Elever. Rektor *Boëtius* gjorde i Bladets første Nummer Rede for de Planer til Skolens Udvidelse og Modernisering, der under hans Rektorat blev gennemført med saa megen praktisk Sans i Forbindelse med en aldrig svigtende Pietet for Traditionerne, og han holdt stadig gennem Bladet Medlemmerne à jour med disse Planers Realisation. Hans Efterfølger, Rektor *Lauritsen*, er paa dette Punkt fulgt i sin Forgængers Fodspor, idet vi hvert Aar i »Roars Kilde« har faaet Rapporter om, hvordan det Udsmykningsarbejde, der har til Formaal at anskueliggøre Skolens Historie paa dens Vægge, skrider frem.

I øvrigt kan man ikke paastaa, at Skolens Lærere har vist »Roars Kilde« særlig Interesse. En Artikel af Lektor *Morthorst* i Anledning af Rektor *Boëtius'* Afgang er alt, hvad der er kommet fra det Hold. Jeg maa dog nævne, at jeg allerede ved Starten fik Lov til at optrykke Lektor *Heuer's* »Udsigt over Roskilde Domscoles Historie i gamle Dage«. Denne interessante Afhandling, der oprindeligt var fremkommet i Skoleprogrammet for 1906, løb som en »Feuilleton« i de første otte Numre af Bladet.

Der er en Medarbejder, som jeg har al mulig Grund til at nævne med Taknemmelighed, skønt hans Navn aldrig har figureret i Bladet. Nu, da han er død, har jeg sikkert Lov til at røbe, at Rektor *Jakob Krarup* gennem alle de Aar, jeg redigerede »Roars Kilde«, troligt stod mig bi med Raad og Daad. Ham forelagde jeg ethvert Tvivlstilfælde; han har censureret meget af, hvad der fremkom i Bladet, baade hvad andre og hvad jeg selv havde skrevet, og han mødte mig stadig med den samme fordomsfri Forstaaelse og usnobbete Menneskelighed, naar jeg henvendte mig til ham angaaende noget vedrørende Bladet, som han havde gjort i sin Tid, naar jeg kom til ham med mine Skoledrenge-Problemer. Hvis man synes, jeg havde Held til at redigere Bladet i den rette Aand, maa jeg give Krarup en stor Del af Æren derfor.

Ligesom det betød en Renaissance for Sammenkomsterne i Roskilde, da man begyndte at invitere Aarets Jubilarer med til dem, tilførte dette ogsaa Bladet et nyt og fortrinligt Stof — i Form af »Erindringer fra Skoletiden« fra de forskellige Perioder, Artikler, der sikkert ikke blot er blevet læst med Interesse af dem, der havde Minder fra omtrent den samme Tid, men har glædet alle, der er interesserede i vor gamle Skoles Historie. Og endelig lykkedes det mig at bringe Bladet i intimere Kontakt med Skolebyen Roskilde ved at knytte »Roars Kilde«s nuværende Redaktør, Kirkegaardsinspektør *Rønø*, til Redaktionen som »Roskilde-Korrespondent«.

Jeg begyndte saa smaat at blive tilfreds med Bladet — og samtidig at faa en Fornemmelse af, at det vist var paa Tide, jeg trak mig tilbage som Redaktør. Det er som bekendt det første Tegn paa Stagnation, naar man bliver tilfreds med sit eget Arbejde, og jeg var jo trods alt klar over, at det, Bladet tiltrængte, netop var Fornyelse. Selvfølgelig er det ikke let at give et Arbejde af den Art fra sig; men det faldt mig lettere at forlade Redaktørstolen, fordi jeg mente at have fundet den rette Afløser. Jeg synes, de to Numre af Bladet, der er udkommet under hans Redaktion, tydeligt viser, at jeg ikke tog fejl af Manden. Stort og flot og moderne er »Roars Kilde« blevet. Og selvom der maaske er nogle, der ligesom jeg foretrak Bladet i dets tidligere beskedne Udstyr, ligesom vi holdt mere af Skolen før Moderniseringen —: saa forbenede er vi dog endnu ikke blevet, at vi ikke kan indse Nødvendigheden af en stadig fortsat Udvikling. Og derfor slutter jeg med at ønske for mit gamle — fornygede og fornyede — Blad:

»VIVAT, CRESCAT, FLOREAT!«

Holger Rørdam.

Vore Fester.

Det var et dejlig fredeligt Emne at faa stukket ud af en Redaktør, en Lækkerbid for den lyriske Spids af Fyldepenen, en direkte Fristelse til et stemningsfuldt Blækmaleri af skønne Fester, lysende i Erindringen som ædle Juveler i surrealistiske Samklange med Mindet om stegte Gæs ... Der burde være Roser paa Skrivebordet, mens man synker hen i de meget skønne Dage, da man som 3. G.'er først hørte om Roskildenser-Samfundet, siden naaede det Højdepunkt i sit Liv at blive inviteret med til Rusgildet paa »Prinsen«. Her kunde godt skrives pæne Vers om Fornemmelsen ved at staa paa Tærsklen til en Lysets og Eventyrets Askepotfest. Askepot kom jo ogsaa først ved Kaffetid. Men tag hellere lidt velment Prosa, naar den eneste Forbindelse med Askepot og Skolen var, at disse nye Aargange af Askepotter *sled* begge Sko op. De var saamænd ikke engang værd at have staaende paa Trappen bagefter, selv om ogsaa »Prinsen« vilde have fundet dem om Morgenens ... Noget af det mest beundringsværdige ved Festerne er nemlig den Energi, der udfoldes, af et Omfang, som paa normale Arbejdssteder vilde kræve to Holds Drift paa Skift. Det siger ikke saa lidt af det, som ogsaa kunde siges paa Vers. — Man var med i København, og for at sige det kort: man lærte Avistogene at kende. Nye Omgivelser, nye »Festpladser«, men Stemningen var altid den samme gedigne, kammeratlige, specielt

R. K. S.; der har været Timer, der kun kunde sammenlignes med de bedste Stunder hjemme paa Skolen, blandt Kammeraterne. Lad os tænke paa de sorgløse Middage, Sangene, Talerne (de korte som de lange), lad os fastslaa, at de Fester hører til vore Lyspunkter. Ja, mangler man en forvildet Dag Ro i Tankerne, genkalder man sig disse velgørende Ting og glæder sig til nye, og husker maaske helt op til Toppunktet af al Idyl: alle Medlemmers ægteskabelige Forbillede, ved Fællesnavnet Werner, naar det henad Kl. 3 (nu Kl. 1) danser en sagte Vals ...

Der er før sagt Ting om vore Sammenkomster, f. Eks.: der holdes for faa Fester, der holdes for mange Fester, lad os faa noget nyt, lad os blive fri for noget nyt. Det er følgelig endnu ikke lykkedes mig at blive klar over, om Traditionen trykker eller ej.

Jubilæumsaaret med dets helt omlagte Fester er et gavnligt Eksperiment, — en Slags Luftforandring for Traditionen, hvorfra den vender lykkeligt hjem til det gamle og elskede. De, der klager over for lidt Variation, bliver tilfredse nu, og de, der klager modsat, bliver det i næste Ombæring. Saaledes bliver *alle* tilfredse. Eventuelt.

Kate Nors.

Vore Penge.

Det vil i vort Jubilæumsaar være af Interesse at se, hvilke Midler vi har haft til Raadighed, og hvorledes de er anvendt til Opnaaelse af Foreningens Formaal.

Grundfonden, der dannes ved Henlæggelse af de livsvarige Medlemmers Bidrag, 100 Kr. een Gang for alle, er steget jævnt fra 1000 Kr. ved Udgangen af det første Regnskabsaar til Kr. 2546,32. Af de 23 livsvarige Medlemmer, som i Løbet af de 25 Aar har indbetalt 100 Kr. een Gang for alle, er der endnu 16 i Live. Fonden har nu en Renteafkastning paa godt og vel 110 Kr. aarlig, som i Henhold til Lovene tilfalder Understøttelsesfonden.

Understøttelsesfonden, der yder billige Laan til Medlemmer, væsentlig til Uddannelsesformaal, har sine Indtægter fra eventuelle Gaver, herunder de Beløb, som Medlemmerne maatte yde ud over de faste Minimumsbidrag, 5 Kr. for Medlemmer over 25 Aar og 2 Kr. for Medlemmer under 25 Aar, desuden af Grundfondens Renter og selve Understøttelsesfondens Renter. Den har i Tiden fra Oktober 1926, da den begyndte sin Virksomhed, indtil Dato udlaant ialt 33,400 Kr. til 36 forskellige Laantagere. Af de 38 Laan, som ialt er ydet, er nu 21 helt og 3 delvist indfriet. Takket være de rige Gaver, som i Tidens Løb er indgaaet (bl. a. 7000 Kr. i Obligationer) er dens Formue steget til Kr. 27,275,34, hvoraf de udestaaende Laan udgør 14,450 Kr. Fonden har i de sidste Aar haft en Renteindtægt af godt 900 Kr.

Driftskapitalen. Medlemsantallet har været i jævn Stigning. Efter det første Regnskabsaars Afslutning var det 206, i 1925 passeredes 500-Grænsen, og nu i Jubilæumsaaret er vi naaet op til 750. Medens alle andre Priser har været Genstand for Stigning og Fald — mest det første — har Kontingenteret været uforandret i alle 25 Aar. Der er indgaaet over 50,000 Kr. i Kontingenter, Renteindtægten har været ca. 5000 Kr. og desuden har der siden 1930 været en aarlig Indtægt paa 500 Kr., nemlig Renter af det af Lensgreve *Ahlefeldt* stiftede Legat.

Hvorledes har nu disse Pengemidler fundet Anvendelse? Til Opnaaelse af vort Hovedformaal: at vedligeholde, styrke og bevare Forbindelsen mellem de gamle Roskilde-Dreng og -Piger, er vore Sammenkomster i København og Roskilde og vort Aarsskrift »Roars Kilde« de vigtigste Midler. *Møder* og *Sammenkomster* har i alt kostet henved Halvdelen af de indkomne Midler, nemlig Kr. 30,316,55. Til *Aarsskriftets* 22 Numre er der brugt lidt over 9000 Kr. For de fjerntboende Medlemmer er det jo den vigtigste Forbindelse, de har med den gamle Skole og de gamle Kammerater, og Foreningen har i Erkendelse deraf søgt at gøre det saa smukt og tiltalende som muligt, selv om det koster nogle Penge. De to sidste Numre har saaledes været over tre Gange saa dyre som Gennemsnittet af de tyve første.

Til vort andet Formaal: at fremme alt, hvad der kan tjene til Ære og Gavn for vor gamle Skole, har Samfundet, efterhaanden som det har faaet flere Penge til Raadighed, bidraget paa forskellig Maade. Først og fremmest ved hvert Aar ved Translokationen at uddele to Flidspræmier paa 100 Kr. hver, nemlig Roskildenser-Samfundets Flidspræmie og Lensgreve Ahlefeldt's Legat, endvidere ved Uddeling af Sølvpræmier til de flinkeste Gymnaster og ved et aarligt Bidrag til Skolens »Forlystelseskasse«. Dette Beløb gaar bl. a. til Afholdelse af Dimissionsfester paa Skolen og lignende Foranstaltninger, som Skolen ikke har Midler til. Desuden har Foreningen givet Bidrag til forskellige Formaal, som Anskaffelse af en Fane til Skolen, Udsmykning af dens Gange, Tilvejebringelse af Malerier af afgaaede Rektorer og til Optagelse af en Skolefilm, som dog ikke har svaret til vore Forventninger. Til alle disse Formaal er der siden 1926, da den første Flidspræmie og de første Sølvbægre til Gymnaster blev uddelt, medgaaet i alt ca. 7000 Kr.

Ikke alene for Katedralskolen, men ogsaa for den By, hvor vi har tilbragt vor Skoletid, har Roskildenser-Samfundet vist Interesse. Vi har ydet Bidrag til Bevarelsen af St. Laurentii Kirkes Ruiner under Raadhustorvet og til Tilvejebringelse af et Roskilde-Værelse paa Kvinderegensen, og ikke mindst ved vor Kampagne mod Muren omkring Domkirkepladsen.

Foreningens Kapitalformue er steget stærkt i de 25 Aar, idet den i det første Aar androg Kr. 1816,21, medens den ved Afslutningen af Regnskabsaaret 1940—41 udgør 45,870,48, heraf Ahlefeldts Legat 10,000 Kr. og udestaaende Laan 14,450 Kr.

A. Werner.

Jubilæumsfesten.

Vort 25-Aars Jubilæum fejres paa selve Jubilæumsdagen, Tirsdag den 28. Oktober, ved en Festmiddag i København.

Allerede inden de kødløse Dage blev indført, havde Festkomitéen sikret sig Hovedstadens smukkeste og hyggeligste Selskabslokaler, nemlig Haandværkerforeningens i »Moltkes Palæ« paa Hjørnet af Bredgade og Dronningens Tværgade. Her var man sikker paa, at der vilde være god Plads, og at Festen vilde faa en værdig Ramme. Da Tirsdagen blev kødløs Dag overvejede Festkomitéen, om man burde forlægge Festen til en anden Dag i Ugen, men den bestemte sig til at fastholde Datoen, og mon ikke den Menu, som Indbydelsen aftrykker, vil overbevise eventuelle Skeptikere om, at man godt kan feste paa en kødløs Dag?

Sommerfesten i Roskilde var først og fremmest viet Aarets Dimittender, medens Jubilarerne vil blive inviteret til Jubilæumsmiddagen i København. Desuden vil Foreningens Æresmedlemmer samt Rektor Lauritsen med Frue være Hædersgæster.

Det er lykkedes Festkomitéen at engagere to af Det kongelige Teaters talentfuldste (og nydeligste) unge Kunstnerinder, Operasangerinden Fru Else Brems, der vil synge danske Sange til Musik af Carl Nielsen og Fini Henriques samt Ariet af »Mignon« og »Carmen«, og Skuespillerinden Fru Karin Nellemose, der vil læse Eventyr af H. C. Andersen m. m.

Den ordinære Generalforsamling for 1941 afholdes samme Sted og samme Dato som Jubilæumsfesten — halvanden Time før denne, Kl. 16,30. Der bliver altsaa ikke Tid til at gaa hjem og klæde sig om til Middagen. Men det vil sikkert ogsaa kun sætte Stemningen paa Generalforsamlingen op, naar Deltagerne møder festklædte.

Apropos festklædte —: Vi har spurgt en af Festkomitéens Medlemmer, hvilken Paaklædning man forventer, at Deltagerne i Festmiddagen møder op i. Svaret lød: — Selvfølgelig er den korrekte Paaklædning ved en saadan Lejlighed Kjole og hvidt, men vi gaar ud fra, at de fleste af Herrerne foretrækker Smoking, og det skal de have Lov til — ligesom ingen er mindre velkommen, fordi han møder i mørkt Jakkesæt. Herrerne Paaklædning er jo alligevel noget underordnet. Det er Damerne, der ved deres Toilettepragt skal kaste Glans over Festen.

Frøken Schiøtz har forladt Skolen.

Ove Mossin fot.

Inspektrice og Inspektor (Adjunkterne Frøken Schiøtz og Willumsen, nu Rektor i Ribe) i Funktion Foraaret 1918.

Det har tyndet svært ud blandt Skolens gamle Lærere i de senere Aar, og i Aar har der igen været en at sige Farvel til.

Adjunkt Frøken Schiøtz har efter mange Aars Lærerindegerning bestemt sig til at lægge op, og Skolen er igen berøvet en af de karakteristiske Personligheder, som vi gamle Elever synes, den saa daarligt kan undvære.

Tænk hvor mange, der er forsvundet i de sidste Aar. Lektor Schönau, Lektor Heuer, Lektor Rathsach og nu Frøken Schiøtz. Hvor

maa Skolens Atmosfære dog være forandret uden dem. Hvem gaar nu rundt paa Gangene i Frikvartererne som Inspektor og Inspektrice i Stedet for Lektor Rathsach og Frøken Schiøtz. Kan I overhovedet tænke Jer de Gange, naar Frøken Schiøtz ikke længere spadserer sin Runde der med Frakken kastet løst over Skuldrene? Der vil mangle noget, ikke?

Hvordan var egentlig Frøken Schiøtz, begynder man at fundere, og Hukommelsen gaar straks igang med at grave i Skolemindernes brogede Kludepose.

Stilfærdig var Frøken Schiøtz, men en stilfærdig Personlighed, der ved meget smaa Midler forstod at sætte sig i Respekt. Maaske har nogen straks fundet hende streng, indtil man opdagede, at hun bare vilde have Orden i Geledderne, før hun begyndte at folde sig ud. Og hvor man nu senere forstaar den Lærer, der skaaner sine haardt udsatte Nerver ved fra allerførste Time at skaffe sig Respekt og dermed Ro i en Mellemskoleklassens kaglene Hønsegaard.

Og Frøken Schiøtz brugte sin Strengheds Tordenkile med udpræget Retfærdighedsans. Der faldt altid Brænde ned i de rigtige Hoveder. Frøken Schiøtz ramlede mig min første Anmærkning ud, og den var sikkert velanbragt. Men naturligvis saaede den Had i mit ungdommelige Hjerte, og jeg mødte til næste Time dybt forurettet og kampberedt for til min Forundring at finde en elskelig og venlig Frøken Schiøtz, som tilsyneladende fuldstændig havde slaaet en Streg over Episoden fra sidste Time, og som meget hurtigt fik mit vrangvillige Hjerte til at tømme sig. Frøken Schiøtz' Vrede var som det pludselige Tordenvejr, der er ovre, inden man faar set sig om, og efterlader en i Undren mellem regndryppende Træer og under en skyløs blaa Himmel.

Derfor er der ogsaa udelukkende høj blaa Himmel over Erindringen om Timerne hos Frøken Schiøtz. Det var Naturfag, hun skulde proppe ind i Hovederne paa os, og det blev ikke til kedsommelige Terpetimer, men til Timer, man ligefrem ofte glædede sig til. I hvor høj Grad Frøken Schiøtz var i Besiddelse af Fantasi og Begejstring for sit Fag kan jeg illustrere ved et Eksempel.

Det var engang i Geografitimen i den gamle Bygning bag i Gaarden, hvor Geografiklassen dengang laa. Talen var om Indlandsisen, og Frøken Schiøtz stod med Pegepinden som opplantet Bajonet foran et stort Europakort, der var hængt op paa et af de store

Træstativer, vi dengang brugte til Landkortene, og fortalte om denne mærkværdige, enorme Iskage, der paa sit Tilbagetog skurede hen over Jordkløden og gav den sin nuværende furede Teint. For paa en levende Maade at illustrere, hvorledes det gik for sig, paatog Frøken *Schiøtz* sig Rollen som Indlandsis, og trak sig under Foredraget længere og længere tilbage, indtil hun til sidst kolliderede voldsomt med Landkortet og vilde have faaet hele Verdensdelen til at segne om paa Gulvet, hvis ikke et Par tililende Elever havde reddet Europa fra at lide en saa forsmædelig Skæbne. Der var stormende Munterhed paa Tilskuerpladserne, men Frøken *Schiøtz* var selv den, der morede sig bedst.

For Frøken *Schiøtz* var heldigvis i Besiddelse af et stilfærdigt men veludviklet Lune, som til daglig kun gav sig Udslag i et særligt Glimt i Øjnene, eller naar hendes karakteristiske, halvt godmodige, halvt ironiske Smil spillede næsten umærkeligt om Læberne. Men naar det i en given Situation var nødvendigt, havde Frøken *Schiøtz* ikke noget imod at le aabenlyst ad sig selv, og en Lærer, der kan det, tager Brodden af Klassens skadefro Latter og bliver aldrig selv til Grin. Det bliver kun den Lærer, der i en saadan Situation forsøger at holde paa Værdigheden, og det var noget Frøken *Schiøtz* ikke behøvede. Hendes Værdighed kom indefra som noget selvfølgeligt.

Frøken *Schiøtz* var i Perioder ofte sygemeldt, uden at det dengang gjorde noget større Indtryk paa os. Det betød Fritimer eller Vikarer, der tog Undervisningen let. Og Klassens Piger glædede sig til at faa Fru *Boëtius* i Haandgøring, for saa fik de Lov til at »puste Vat«. Nu ser vi jo noget anderledes paa det. Vi ser, hvorledes Frøken *Schiøtz* med en enestaaende Energi har passet sit Arbejde trods sin Sygdom, og Glæden over Fritimerne og Begejstringen ved Udsigten til at »puste Vat« er vejet for Beundringen over den sjældne Udholdenhed, hvormed Frøken *Schiøtz* kæmpede mod sit svigtende Helbred.

At Frøken *Schiøtz* nu er træt, er ikke sært, og vi under hende den Hvile, hun nok kan trænge til efter mange Aars anstrengende Skolearbejde. Under fire Rektorer har hun tjent Skolen, og det Antal af Elever, stilfærdige og støjende, kloge og dumme, der gennem Aarene er passeret ind og ud af hendes Klasser, maa være saa enormt, at man kan blive træt bare ved Tanken.

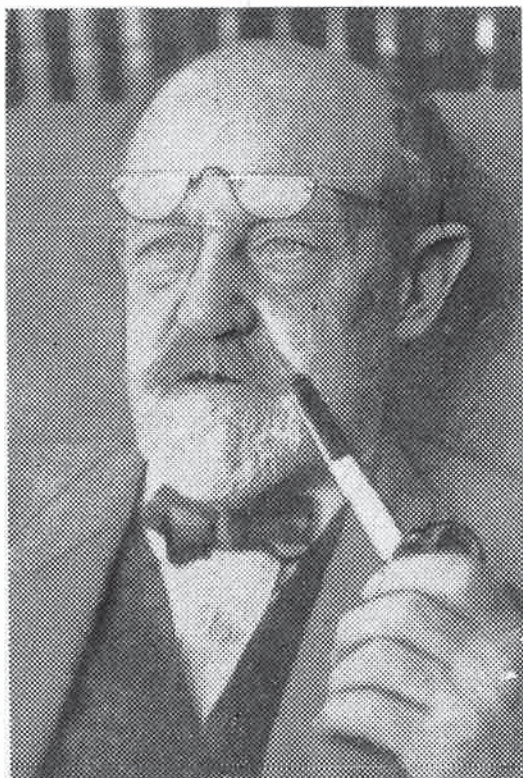
Og selv om Frøken *Schiøtz* forlader Skolen, mister vi hende jo ikke helt. Frøken *Schiøtz* er en Ærke-Roskildenser, og det bliver hun ved med at være. Hun vil stadig være at finde Dør om Dør med Skolen i sit Hjem i Bondetinget i det gamle aristokratiske Roskilde-Hus, hvor hun og hendes Slægt har resideret i saa mange Aar.

Sidste Gang jeg saa Frøken *Schiøtz* var ved en Koncert her i Byen. Jeg talte med hende efter Koncerten og fik at vide, at nu trak hun sig snart tilbage fra Skolen. »Jeg er træt, og glæder mig til at gaa,« sagde Frøken *Schiøtz*. Det var hendes Nevø, den berømte *Aksel Schiøtz*, der optraadte ved Koncerten, og der var ligesom noget symbolsk i det. Det er næste Generation, der staar paa Tribunen. Men ogsaa for Tilskueren er der mange Glæder, og jeg vil ønske for Dem, Frøken *Schiøtz*, naar De nu trækker Dem tilbage til Livets Tilskuerplads, at De maa faa en lykkelig og fredelig Tilværelse og al den Hvile, De trænger til.

Det ønsker jeg Dem som Repræsentant for alle de mange Kammerater, der kom til at holde af Dem i Skolen, og som senere anbragte »Lærerinden« under det voksne Øjes Lup og opdagede et fint, elskeligt og beundringsværdigt Menneske.

Jørgen Andersen-Rosendal.

Jakob Krarup — in memoriam.

Rektor Jakob Krarup.
(Klichéen velvilligst udlaant af »Politikeren«).

Jakob Krarup var født 13. Jan. 1868. Søn af Rektor *C. M. Krarup*. Blev Student fra Roskilde 1885; cand. mag. 1891; Privatlærer i Kbhvn. 1892—95. Timelærer ved Roskilde Katedralskole 1895; Adjunkt 1898; Rektor for Herlufsholm Skole og Opdragelsesanstalt 1916—34. Flyttede til Charlottenlund og afgik ved Døden 16. Okt. 1940.

Ud over det højtidelige Adjunkt *Krarup* blev det aldrig til mere end Fornavnet *Jakob*, eller »den unge Mand« og »Sønnen«. De to sidste i Forhold til hans Far, den af os alle dybt respekterede Rektor *C. M. Krarup*. (Selv om man godt kunde have sagt »elskede«, vilde det i Forbindelse med denne fastskaarne Mand lyde vammelt). Vi vidste, at *M.* virkelig betød *Marius* og syntes, det var helt rigtigt til den skrappe *Latiner*. Hvad *C.* skulde sige, anede vi ikke, men ingen vilde have protesteret, hvis det havde vist sig at være *Cato*. Rektor *C. M. Krarup* stod med Rette for os som en Personifikation af den gamle *Romerdyd* — den *virtus*, der ogsaa betyder *Tapperhed* og er *Indbegrebet* af al *Mandighed*.

Og *Sønnen Jakob* var ikke trillet langt fra *Stammen*. Man saa straks, han var af gammel *Borger-Adel*, af en *Slægt* med rodfæstede *Traditioner* for *Pligtfølelse* og *Ret-sindighed*. Der var det *Skær* af aandelig *Soberhed* over hans *Person*, som først og fremmest *Barnet* sanser, og noget umiddelbart tiltalende ved hans *Paaklædning* — jo, jo, det spiller en *Rolle*. I den *Forbindelse* kan det ogsaa bemærkes, at *Jakob Krarup* brugte *Snøresko* af en velbygget *Form* paa en *Tid*, hvor de fleste *Mandfolk* sjokkede rundt i det forfærdeligste af alt *Fødtøj*: *Fjersko* eller *Fjersøvler*.

Da der var gaaet nogen *Tid* — iøvrigt ikke ret lang — opdagede vi, at den pæne *Mand* med *Shagpiben* hørte til en af denne *Verdens Martyrer*, fordømt til at bære sin *Del* af *Retfærdighedens tunge Byrde*, og at en *Draabe* af *Fanatismens hede Blod* maatte have forvildet sig ind i et ellers *borgerligt*, mildt tempereret *Blodomløb*. Det var den *Draabe*, der kunde faa de smukke *Smilerynker* om *Krarup's Øjne* til *konvulsivisk* at skælve og hans *Mundvige* til at dirre. Den lille *Draabe* var farlig, thi den kogte under højt *Tryk* og kunde derfor let *eksplodere*. Men aldrig vilde vi have været den *foruden*.

Der skulde vel ogsaa bemærkes noget om den fortræffelige *Lærer*, altid levende og oplagt. Men jeg vil indskrænke mig til at sige, hvor taknemlig jeg er ham, bl. a. fordi han i en *Tysktime* betroede os, at *Goethe* har oversat en lidt vidtløftig italiensk *Renæssanceherre* ved Navn *Benvenuto Cellini* — det var selvfølgelig inden *Bæstet* blev tilgængelig paa *Dansk*. De gamle *Lærere*, der aldrig vovede sig uden for *Bogens Bed*, skulde blot have anet, hvor meget en saadan »*Digression*« kan betyde for en *Elev*. Jeg har paa *For-nemmelsen*, at *Nutidens Lærere* ved det — og til dem hørte altsaa allerede *Jakob Krarup*.

Men inderst inde er det altid *Personligheden*, der er det afgørende. Hos *Jakob Krarup* var det *Lunet* i hans *Blik*, der tog os, og *Smilerynkernes fine Net*, som holdt os fast.

Arthur Fang.

To runde Fødselsdage.

Den 7. August 1941 fyldte Gymnastiklærer Løjtnant *Vald. Jensen* 60 Aar og den 5. Oktober Lektor *Axel Sørensen* 50. Til de mange Hilsener, der tilgik de to afholdte Lærere, føjer Roskildenser-Samfundet herved sin. Begge hører til vore mest trofaste Medlemmer, og vi glæder os til mangt et fornøjeligt Gensyn ved fremtidige Sammenkomster.

»Roars Kilde« har haft den Glæde at modtage nedenstaaende to Fødselsdagsartikler.

Kurt Hirtzø fot.
Gymnastiklærer Løjtnant *Vald. Jensen* i Arbejde paa Badeanstalten.

Det er vist kun faa Lærere beskaaret at komme i et saa godt og kammeratligt Forhold til sine Elever, som Gymnastiklærer Løjtnant *Jensen*, der nu er blevet 60 Aar. Vi gamle Drengue glemmer aldrig den fornøjelige Maade, hvorpaa han dels underviste, dels opdrog os i sine storartede Timer. Gymnastiklærer *Jensen's* Haab om en Sportsplads gik desværre ikke i Opfyldelse til Fødselsdagen, men til Gengæld har han efterhaanden faaet omtrent rent Vand i Fjorden til sin Svømmeundervisning. Gymnastiklærer *Jensen* er trods sine 60 Aar stadig en ung Mand, saa det er rent utroligt, at han allerede falder for Aldersgrænsen om 10 Aar. Men hvad godt jeg ellers havde Lyst til at skrive om Løjtnant *Jensen* nu, faar vente til den Tid. Saa kan »Roars Kilde«s Redaktør trygt komme til mig. Disse Linjer er blot tænkt som en Hilsen til en af Skolens mest afholdte Lærere fra en taknemlig gammel Elev.

Real. 28.

Da min Klasse fik Lektor *Sørensen*, var Skolens Lærerstab netop blevet fornyet med et Hold unge Lærere, og uden at forklejne de andre, tør man vel sige, at Adjunkt *Sørensen* var den fornøjeligste, for ikke at overdrive, saa i hvert Fald udenfor Skoletiden. Jeg husker i denne Forbindelse særlig det Utal af Komitémøder, som vi fandt det fornødent at afholde, da han beredvilligt var indtraadt i Skolebalskomitéen, hvor vi nød godt af alle hans gode Idéer og ved en enkelt Lejlighed af hans Rødvinstoddy i hans daværende Ungkarlebolig. Men det er altsammen længe siden. Min Skoletids unge og muntre Lærer er nu blevet 50 Aar, og er, hvor utroligt det end lyder, snart Lærerkollegiets Nestor, men jeg er overbevist om, at han den Dag i Dag er ligesaa afholdt af sine Elever, som han var det i min Tid.

Stud. 22.

Lektor *Aksel Sørensen* paa Skolerejse.

Nyt fra vor gamle Skole.

Idrætspladsen.

Rektors mange og langvarige Anstrengelser for at faa tilvejebragt en Idrætsplads for Skolen i dennes umiddelbare Nærhed syntes endelig i Løbet af Aaret 1940 at være bragt til en for Skolen gunstig Afslutning. Domsognets Menighedsraad var indgaaet paa at overdrage Undervisningsministeriet ca. 19,000 m² af det saakaldte Provstevænge, mens Resten af Arealet, ca. 4000 m², blev ved Domkirken. Den 28. December 1940 undertegnede Rektor paa Skolens Vegne Købebeviset. Arbejdet blev umiddelbart derefter bortliciteret, Pengene bevilget paa Finansloven, og havde Frosten ikke sat ind, vilde Jordarbejdet formentlig i Løbet af Vinteren have været langt fremme. Men selv da det blev Foraar, blev der ikke begyndt, idet Nationalmuseet den 3. Maj pludselig fremkom med en Protest mod Anlæg af Idrætsplads i Provstevænget. Protesten blev naturligvis mødt med Modprotest

Udsigt fra Provstestræde over det saakaldte Provstevænge. Den projekterede Sportsplads vil blive skjult bag Bakken, der ses i Billedets højre Side.

fra Rektors Side. Nationalmuseet, alias Direktør Dr. *Nørlund*, fremsætter i sin Protest bl. a. følgende Paastande: at Provstevænget er et gammelt fredet Areal, at Sct. Hans Kirke og Kirkegaard har ligget paa dette Sted, samt at Anlægget af en Sportsplads vilde ødelægge Udsigten til Domkirken nede fra Bellevuesti, og alle Indvendinger gendriver Rektor i en Erklæring, han efter Anmodning har tilstillet Undervisningsministeriet og i Kopi overladt Menighedsraadet. Rektor gør heri opmærksom paa, at det nuværende Provstevænge først knyttes til Provsteembedet 1804, og før den Tid har været i privat Eje sammen med tilstødende Arealer og Genstand for Dyrkning paa forskellig Maade, ligesom man i nyere Tid har bortsolgt Byggegrunde, efterhaanden som Byen er vokset. Provstevænget er i Virkeligheden et sammenstykket Areal, som man aldeles ikke har fredet om i Aarhundreder, som Dr. *Nørlund* paastaar. Desuden gør Rektor opmærksom paa, at man intet bestemt ved om Sct. Hans Kirke eller Kirkegaards Beliggenhed, og at det var ret og billigt, om der blev foretaget Prøvegravninger, inden Sagen standses paa det Grundlag. Endelig gaar Rektor skarpt imod den tredje Indvending ang. den paastaede ødelagte Udsigt. Udsigten fra Provstestræde vil slet ikke blive berørt, da det kun er den nederste og østlige Del af

Arealet, der tages ind, medens Resten beholder sin nuværende Form, saa Udsigten mod Domkirken nede fra Bellevuesti, der vel til Dato kun er blevet nydt tilfældigt af en tilfældig Turist, i det store og hele bliver uforandret.

Stort set maa Rektors Indsats for Idrætspladsen betragtes som et Led i Arbejdet paa at bevare Skolen paa den historiske Plads, og det er en af Grundene til, at denne Sag faar en saa fyldig Omtale her, som Tilfældet er. En moderne Skole maa have en Idrætsplads. I Dag mere end nogen Sinde maa den opvoksende Slægt staa fysisk rustet, og Mangel af en Idrætsplads kan vel tænkes at blive et af Motiverne til Skolens senere Flytning. Skolens Beliggenhed er af uvurderlig Betydning for Eleverne, og der maa sættes alt ind paa at bevare den frem i Tiden. Baade den aandelige og den fysiske Uddannelse skal samles omkring Domkirkepladsen, saaledes at Kirken har sin Plads *midt* i Skolens Arbejde. Roskilde Katedralskole er et nationalt Monument, paa sin Vis lige saa betydningsfuldt som Kirken, paa den Plads, som Skolen har 900 Aars Hævd paa. Den Dag i Dag ligger den ved Domkirkens Fod, som den altid har gjort, og den er saaledes en af de meget faa Skoler, som det er lykkedes endnu at bevare paa den oprindelige Plads. Denne Plads er en national Værdi for Eleverne. Tradition er en opdragende Faktor, og Opdragelsen til Danskhed kan ikke faa fastere Grundlag end her, hvor betydningsfulde Afsnit af Danmarkshistorien er Roskilde Kirkes og Skoles Historie. Ingen Steder lever vi i Historien som her. Gennem otte Aar har Rektor nu arbejdet paa at fremdrage Minder om de Mænd og Kvinder, hvis Navne er knyttet til Roskilde Kirke og Skole, og har i Skolens Gange givet disse Minder et synligt Udtryk, fordi disse Mænd og Kvinder er et Stykke Danmark, som Ungdommen i Dag ogsaa skal kæmpe for. Ingen Steder kan Fortidens Danmark have en større Betydning som Opdragelsesmoment for Nutidens og Fremtidens unge, end netop her. Det er derfor nødvendigt, at der sættes alt ind paa at sikre Roskilde Skole paa den historiske Plads.

Ovenstaaende er et Forsøg paa at gengive Kvintessensen af Rektors Udtalelser til »Roars Kilde« en Eftermiddag paa Rektorværelset, og det vil ses deraf, at Rektor ikke anser denne Sag for et Stykke Døgnpolitik, men betragter den under større og ideale Synspunkter. Til sidst siger Rektor: »Vi vil ikke i Roskilde Skole ophøre med at fremhæve, at den Mand, der vel nok har betydet mest i en meget kritisk Tid for Danmark, var Bisp *Absalon* af Roskilde. Han var en meget lærd Mand, men han var tillige, og lad os ikke glemme det i denne Forbindelse, utvivlsonst en af sin Tids største Idrætsmænd. Han havde studeret i Paris, men han kunde ogsaa svømme i fuld Rustning. Vi vil stræbe efter denne Syntese af Aand og Haand i vor Ungdomsopdragelse i Dag. Det er derfor uafviseligt nødvendigt, at vi faar vor Idrætsplads.«

★

22. Oktober 1940. Det er efterhaanden blevet Tradition, at Katedralskolen henlægger en Blomsterdekoration paa Dronning *Margrethes* Sarkofag. I Aar var for første Gang Domkirken repræsenteret ved den lille Højtidelighed, idet Domprovst *Ege* og Domkirkens Værge, Direktør *H. C. Andersen*, modtog Deputationen fra Skolen ved Kirkens Indgang. Rektor mindedes ganske kort Dronningens menneskelige Egenskaber, der fik saa stor Betydning for Kirke og Skole.

★

Skolen mindedes den 25. November 1940 Salmedigteren *Hans Christensen Sthen* i Anledning af 400 Aars Dagen for hans Fødsel. Sthens Billede i »Reformationsgangen« var smykket, og Eleverne samledes i Festsalen, hvor de sang en Del af hans Salmer. Rektor *V. S. Lauritsen* fortalte om Digteren.

★

Ved en Radioudsendelse 22. December 1940 fra Domkirken medvirkede Lektor, Dr. *Arhning* og desuden Adjunkt Frk. *Emmy Moes* med sine Sangere fra 2. Mellemskoleklasse.

★

Gave til Katedralskolen. Til Skolens Udsmykningsarbejde har Ritmester *C. Dindler Hansen*, dim. som Student fra Skolen 1893, skænket seks prægtige Congo-Billeder, tegnet af *J. Ølsgaard* efter *Herbert Ward* og anvendt i Oberstløjtnant *Jenssen-Tusch'* Værk »Skandinaver i Congo«.

Billederne er blevet ophængt i Geografilokalet.

★

Skolens nye Emblem.

Skolen har i Aar faaet sit eget Emblem. Motivet har Rektor hentet fra en Mønt, som *Knud den Store* lod præge i Roskilde ca. 1027. Som bekendt refereres Skolens Grundlæggelse til Bispedømmets Oprettelse, der fandt Sted ca. 1020 under *Knud*. Emblemet har tre gyldne Skjolde paa den danske Nationalfarves Baggrund i Emalje, og paa den gyldent indrammede hvide Kant er i Stedet for Møntens originale Indskrift: »Knud, rex anglorum« anbragt Skolens Devise: *Artibus ingenuis*. Emblemet fremstilles som Knap, Sikkerhedsnaal eller alm. Stiknaal. Prisen er Kr. 1,25 pr. Stk. + Omsætningsafgift. Vi bringer en Gengivelse af Emblemet, der velvilligst er tegnet op i stort Format af Guldsmedemester *W. D. Enig*, Roskilde, der fremstiller Emblemerne.

Emblemet har fundet stor Anvendelse hos Eleverne, og Rektor vilde gerne, om R.-S.'s Medlemmer ogsaa vilde bære det, i hvert Fald ved vore Fester.

Rektor er meget glad for sit Fund og særlig glad for Skjoldene, fordi Danmarks Historie gaar første Gang frem i et Skjold.

★

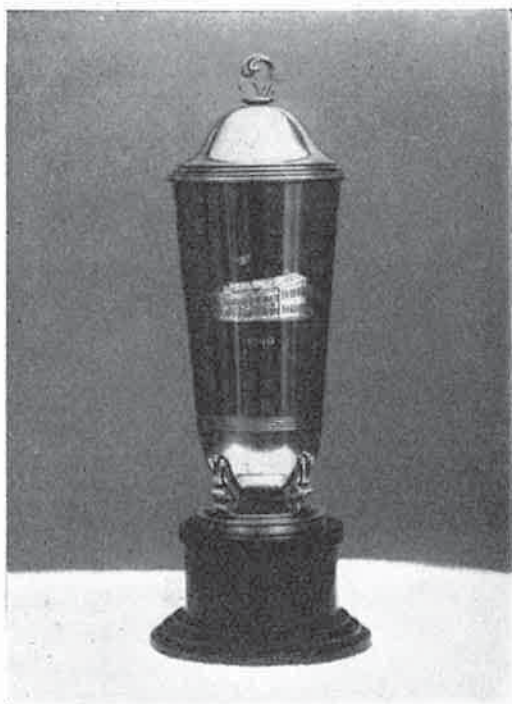
I sin Dimissionstale 21. Juni holdt Rektor en nationalt præget Tale til de unge over Emnet: »Den danske Aand er dog ikke saa fattig og forknyt, at den jo dog kan stige ligesaa højt mod Himlen som andres, selv om den ikke løftes paa fremmede og udlændiske Vinger«. Aand løftes saavel i teknisk Snille som i videnskabeligt Arbejde, saavel i Poesi og Kunst som i abstrakt Tænkning. Vort Land har øvet sin selvstændige Indsats paa alle Omraader i Verdenskulturen paa Grundlag af sin selvstændige tusindaarige Kultur. Vi har modtaget meget udefra, den lutherske Lære fra Tyskland, Enevælden fra Frankrig, den parlamentariske Styreform fra England — men vi har fra Norden været i Stand til at øve Gengæld. Danske Videnskabsmænd har Navne, der lyser i Verdenshistorien.

★

Ved Translokationen overrakte Grosserer *A. Melby* paa Roskildenser-Samfundets Vegne ni Sølvbægre til flinke Gymnaster. Rektor udbragte et Leve for *Melby*, der takkede og gjorde Forsamlingen opmærksom paa, at det var R.-S., der skænkede Præmierne. Efter at have anbefalet R.-S. paa det varmeste til de unge, sluttede *Melby* med at udbringe et Leve for Skolens Lærere og Lærerinder med Rektor i Spidsen.

Roskildenser-Samfundets to Stipendier er tildelt de to fineste Eksaminer, nemlig *Viggo Vagn Lauritsen* (Søn af Rektor L.) af III G og *Bodil Hagelskjær* af Realklassen, med 100 Kr. til hver.

★

Margrethe-Pokalen.

Som det vil ses i Referatet af Generalforsamlingen efterlyste Rektor ved den Lejlighed fire Vandrepokaler i Sølv, en til Gymnasiets Dreng, en til Gymnasiets Piger, en til Mellemskolens Dreng og en til Mellemskolens Piger. Pokalerne skulde have Vindernes Navne indgraveret og have deres Plads i Klasselokalerne. Efter Generalforsamlingen tilbød Boghandler *Flensborg* (St. 01) og Overretssagfører *Flensborg* (St. 06) at skænke hver en. Ved Middagen om Aftenen paa »Prinsen« efterlyste Adjunkt *Johansen* ligeledes fire Pokaler, idet han ikke var vidende om, at Rektor allerede havde fremtryllet to. Ved Bordet meldte sig straks Fabrikant *Høyer* (R. 07) og Direktør *Sprechler* (St. 10) som Givere af de sidste to. Det lykkedes saaledes Skolen paa een Dag at faa alle de fire ønskede Pokaler, der har faaet Navnene: Hroar-Pokalen, Margrethe-Pokalen (efter Dronning *Margrethe*), Absalon-Pokalen og Cecilie-Pokalen (efter *Cecilie Little*). Vi bringer et Billede af Margrethe-Pokalen, der er skænket af Fabrikant *Høyer*.

★

Den gamle Trappeopgang er nu indrettet som Rektorgang. Her er samlet de Malerier og Billeder af tidligere Rektorer, som Skolen er i Besiddelse af. Som det vil fremgaa af Referatet af Generalforsamlingen her i Bladet, blev et Maleri af Rektor *Boëtius* afleveret til Skolen ved den Lejlighed, og til Efteraaret kommer sikkert et af Rektor Dr. *Bertelsen*.

★

Ved det nye Skoleaars Begyndelse har Skolen 417 Elever. Tilstrømningen til Gymnasiet har været saa stor, at Skolen har faaet Lov til at tredele 1. G., saa der bliver to matematiske og en sproglig Afdeling.

★

Og til sidst skal vi som sædvanlig nævne Dimittenderne 1941. Roskildenser-Samfundet har jo allerede i Sommer hilst paa de unge ved Rusfesten i »Trægaarden« — som er refereret andetsteds i Bladet. Vi sender »Roars Kilde« sammen med et Indbetalingskort til samtlige Dimittender og haaber at modtage mange Indmeldelser.

Studenterne 1941.

Studentereksamen.

Nysproglig Linje.

Agnete M. L. Albrechtsen, D. af Gdr. A., Gødcrup, *Ib Lindegreen Andersen*, S. af Repr. A., Taastrup, *Ruth Rørdam Bonnevie*, D. af Sognepræst B., Aagerup, *Gurli Borch-Jensen*, D. af Kontorbest. B.-J., Roskilde, *Astrid Carstensen*, D. af Repr. C., Roskilde, *Gerda E. Jensen*, D. af Plantningsform. J., Roskilde, *Inge E. Jensen*, D. af Lærer J., Brede-løkke, *Per Bøggild Jensen*, S. af Branddirektør J., Køge, *Bitten J. H. Karmann*, D. af Inspektør K., Roskilde, *Kirsten Koefoed*, D. af Amtsfuldm. K., Holbæk, *Inge S. Kristensen*, D. af Direktør Jørgen K., Roskilde, *Eva A. Kristoffersen*, D. af Lærerinde K., Roskilde, *Liszie Preuss Møller*, D. af Boghdl. M., Roskilde, *Ingrid M. Pedersen*, D. af Gdr. P., Valle-strup, *Lis Holst Petersen*, D. af fhv. Skoleinsp. P., Roskilde, *Flemming Simonsen*, S. af Gdr.ske S., Nr. Hyllinge, *Ellen K. Støvring-Nielsen*, D. af Propr. S.-N., Frue Sogn, *Edith M. S. Svendsen*, D. af Slagterm. S., Køge, *Lisbeth Sørensen*, D. af Lektor S., Roskilde, *Anna Risbjerg Thomsen*, D. af Lærer R. T., K. Saaby, *Thyge B. Thygesen*, S. af Civil-dommer T., Roskilde, *Gunvor v. Wittrock*, D. af Grosserer W., Roskilde.

Matm. naturv. Linje.

Jens Chr. Bitsch-Christensen, S. af Lærer B.-C., Hedehusene, *Klaus R. K. Dahl*, S. af cand. jur. Journalist D., København, *Jens Br. Daugaard*, S. af Læge D., Osted, *Käthe Frederiksen*, D. af Repr. F., Roskilde, *Knud Frydendahl Jensen*, S. af Overassistent J., Ringsted, *Claus K. Kellermann*, S. af Billedskærer K., Vadsby, *Viggo V. Lauritsen*, S. af Rektor L., Roskilde, *Asger Skov Madsen*, S. af Gdr. M., Ringsted, *Kurt E. Nielsen*, S. af Købmd. N., Roskilde, *Karen Vibeke Nielsen*, D. af Kæmner N., Storehedinge, *Børge B. Petersen*, S. af Ostefabrikant P., Hedehusene, *Inga Rasmussen*, D. af Lærer R., Lidemark, *Morten Spangsberg*, S. af Fabrikinsp. S., Roskilde, *Bergliot Stavnstrup*, D. af Tandlæge S., Glostrup, *Carsten Svendsen*, S. af Sagfører S., Ringsted, *Julie Sørensen*, D. af Entreprenør S., Skibby, *Lis Tarp Sørensen*, D. af Repr. S., Roskilde, *Knud S. Thiesen*, S. af Købmd. Th., Hvalsø.

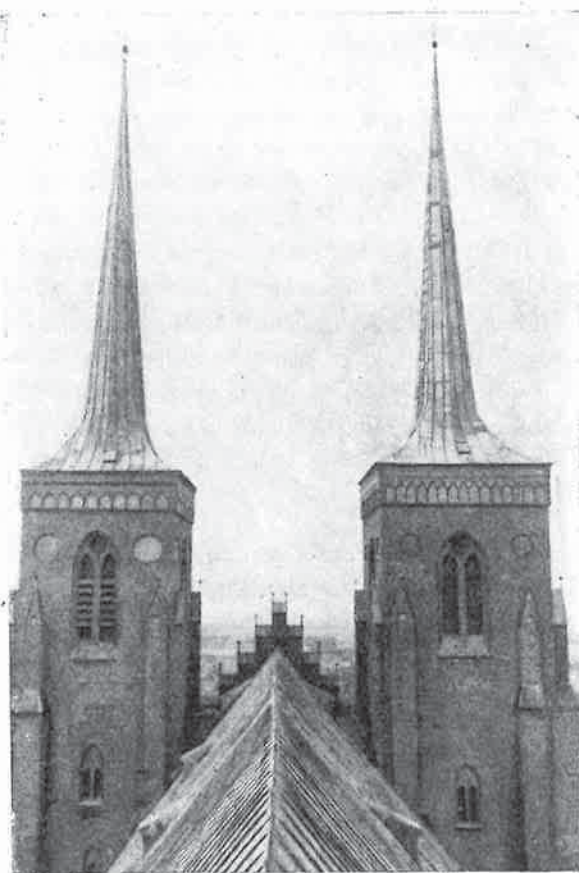
Realeksamen.

Real A.

Niels Ole Andersen-Møller, S. af Lærer A.-M., Roskilde, *Eva Grethe Cederskjold*, D. af fhv. Lærer C., Vindinge, *Kaj Christensen*, S. af Gdr. C., Haudrup, *Hans Egede Glahn*, S. af Dyrlæge G., Køge, *Bent J. Hellesen*, S. af cand. jur. H., Roskilde, *Christian Leonh. Jensen*, S. af Viceinsp. J., Roskilde, *Poul H. Jensen*, S. af Tømrerm. J., Himmelev, *Ruth E. Dybdahl Jensen*, D. af Tandtekniker J., Roskilde, *Henning W. Larsen*, S. af Ekspedient L., Sallev, *Lilly Myss-Hansen*, D. af Grosserer M.-H., Roskilde, *Randi S. Nielsen*, D. af Gdr. N., Marbjerg, *Kirsten Pedersen*, D. af Landmd. P., Jersie, *Karen E. Petersen*, D. af Automobilhdl. P., Langtved, *Ingrid Sørensen*, D. af Gdr. S., Solrød, *Karen Werner*, D. af Lektor W., Roskilde, *Bente Winckelmann*, D. af Værkmester W., Himmelev.

Real B.

Solvejg Andersen, D. af Handelsmd. A., Haudrup, *Birger E. Christensen*, S. af Tandlæge C., Roskilde, *Bodil Hagelskjær*, D. af Lærer H., Dastrup, *Inger Vibeke Hansen*, D. af Købmd. H., Aagerup, *Mogens H. Hansen*, S. af Grosserer H., Roskilde, *Kaj E. Hjelmar*, S. af Forretningsf. H., Roskilde, *Jørn B. Lund*, S. af Lærer L., Østrup, *Finn W. Lænkholm*, S. af Dyrlæge L., Kirkehyllinge, *Jørgen Løkkegaard*, S. af Læge L., København, *Ingrid Nørregaard*, D. af Lærer N., Reerslev, *Edith H. Olsen*, D. af Portør O., Viby, *Preben Palsberg*, S. af Læge P., Viby, *Annie D. Petersen*, D. af Gartner P., Tune, *Frantz O. V. Schrader*, S. af afd. Gdr. S., Kløvested, *Ingrid Sørensen*, D. af Lektor S., Roskilde, *Jørgen Rud Sørensen*, S. af Lærer S., Gadstrup, *Poul Schwartz Sørensen*, S. af Møller S., Kirkehyllinge.

En Rustale.

Nedenstaaende Rustale holdt tidl. Adjunkt ved Roskilde Skole, Rektor *Peter Ilsoe*, Sct. Jørgens Gymnasium, ved Rusgildet 1940. Rektor *Ilsoe* har efter Anmodning venligst overladt »Roars Kilde« sit Manuskript.

Studenter og Realister!

Det Midtpunkt, der samler os alle i Aften, er Roskilde. Herfra er vi paa et eller andet Tidspunkt gaaet ud, hertil er vi vendt tilbage. I et eller andet Afsnit af vort Liv har Maalet for vor Morgenvandring været den gamle Skole, Landets allerældste. I kendte ikke, men adskillige af os husker den gamle Bygning, hvis Skal endnu staar som Fløjen mod Domkirkepladsen, men hvis Indre unægtelig er undergaaet en gennemgribende Ændring, de gamle slidte Gulve, hvori Knasterne stak frem som Bjergtoppe, der hævede sig over blødt svungne Dale, Rektors Kontor, af Dimensioner et Karlekammer, der næppe vilde tilfredsstille den moderne Tyendelovgivnings Minimumskrav, saa lille, at man, som der blev sagt, ikke kunde svinge en Kat rundt i Halen inden for dets Vægge. Klasselokalerne var spartanske, særlig gjaldt dette Klasseværelset paa 1. Sal mod Domkirkepladsen, der var Gennemgangsløkal. At undervise derinde var en virkelig Oplevelse. I de Pauser, der opstod under Elevers tavse Memoreren, naaede Ordlarm og Lattersalver fra tre Naboklasser at forene sig til en pandæmonisk Symfoni, mens Varmen fra den gamle Brændeovn stegte Indvaanerne paa den ene Side, og Vinden fra Domkirkepladsen gennem de aabne Vinduessprækker blæste iskold Luft ind paa dem fra den anden Side, saa man havde den ejendommelige, egentlig ganske pikante Oplevelse at befinde sig i den tropiske Zone og Polarbæltet paa samme Tid. Men med sit spartanske Udstyr og den derfra udgaaende Udfordring til moderne Komfort var den en hyggelig gammel Kasse, i hvert Fald i Erindringens Lys. Hver Dag mødte Domkirken vort Blik, hver Dag talte den med sin vægtige og ærværdige Stemme til os, en alvorlig Stemme i et broget Kor, Toner fra Himlen baaret videre fra Slægt til Slægt. Skønt lyste de irrede Kobbertages Grønne mod den hvide Sne om Foraaret ved Tøbrudstid, og i et overnaturligt Rosenskar straaede Domkirkens Vestmur før Solens Nedgang, saa man følte, at dette var det Øjeblik, hvori Domkirken var skabt til at ses!

Og hvilket Udsyn aabnede der sig ikke for os, naar vi fra Vinduerne i første Stokværk saa ud over Fjord og Land, »lange bløde Jordbølger om blegblaat Vand med Næs bag Næs«! Det var ikke blot os Roskildensere, der fandt, at Roskilde var Hjertepunktet i Danmark. Den maaske fineste Kender af dansk Natur, *H. V. Clausen*, kan ikke finde nogen mere central Bemærkning til Afslutning paa sin Bog om det danske Landskab end disse Ord: »Alt for 1200 Aar siden har den gl. angelsaksiske Skjald ladet Bjøvulf paa hans Færd til Lejre stævne ind ad Fjorden, der staar med lyse Kliner, som Bølgerne skyller op mod, med bratte Skrænter, med brede Næs. Det er den ældste Skildring af et dansk Landskab. Og til at minde om Historiens Sammenknytning med Naturen hæver sig endnu højt over Fjorden vidtskuende, vidt synlig, den ærværdige Domkirke, som gennem syv Aarhundreder har været med til at bestemme Landets Karakter her i Sjællands Hjerter. Natur og Kultur i Forening betinger det danske Landskab.«

Men Natur og Kultur i Forening betinger ogsaa noget mere.

Den skønne Natur og den rige Kultur, vi har modtaget gennem Skolen og Kirken, vore Hjem og Folkefæller i Fortid og Nutid, er vor Arv. Det er sikkert gaaet mange af os, der i Sommer har befaret Landevejene, saadan, at vi har følt Landet tale inderligere og stærkere til os end nogen Sinde før, tale til os om Troskab og Forpligtelse mod det, vi føler som vort eget, tale alvorligere til os, der følte os raadløse og værgeløst prisgivne

og med faa Holdepunkter i en Ulvtid og Jerntid. Mange af jer, der er unge, og for hvem Livet ligger forude, har haft Blikket rettet spørgende mod Fremtiden.

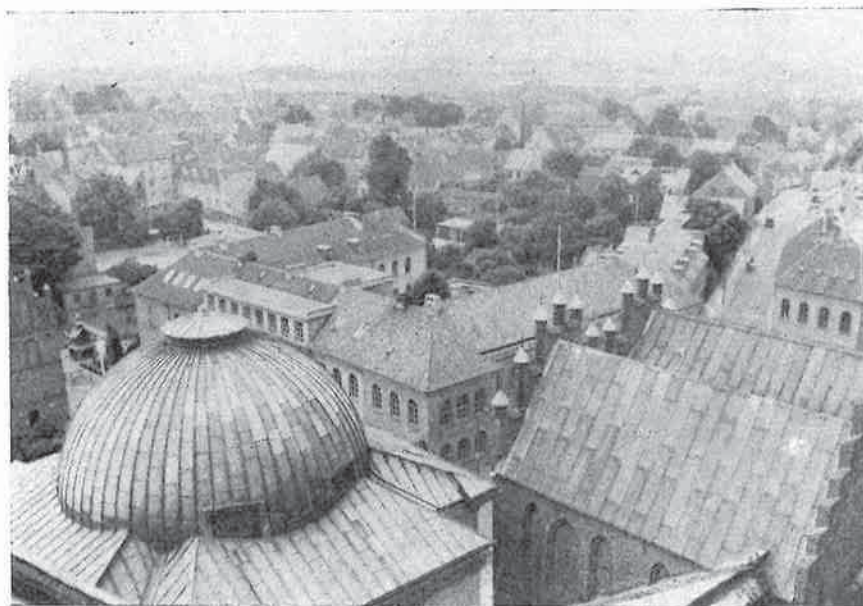
Men vi har dog et og andet at gaa efter. De Mennesker, vi føler os inderligst knyttet til, naar alt gøres op, er vel nok de Mennesker, der har givet os mest, holdt mest af os, ofret mest for os. Selv efter deres Død kan deres Røst lyde mere indtrængende til os end de levendes. Og det eneste tilfredsstillende Svar, vi kan give dem, er det, at vi vil stræbe at være tro mod det, de betroede os, handle i deres Aand, saa at de ikke behøver at skamme sig over os.

Hvad har vi da at være tro imod? — Mod dem, der i Fortid og Nutid har sat Livet ind for vort Lands selvstændige Eksistens. En Arv er ogsaa vort Sprog, hvori Følelser og Tanker, alt, der er af Aand, finder naturligere og hjemligere Udtryk end i noget andet Tungemaal, fordi det er præget og formet af danske Mænds og Kvinders Fantasi og Sind fra Aarhundrede til Aarhundrede. Modersmaalet skal nok vise sig at være en af de fasteste Sten i Muren, der hegner vores Gaard. Fra vore Digtere og Tænkere, Kunstnere og Komponister har vi modtaget et Aandsindhold, der har præget os i en Grad, vi næppe selv gør os klart. Vore egne Salmer og Sange faar Streng i os til at klinge som ingen andre Toner; vi føler, de ikke maa dø. Og vor Historie giver os Haab. Vi har fra vore Fædre modtaget Begreber om Sandhed og Ret, om Frimandskaar og Anstændighed mod andre, som vi ikke vil opgive for nogen Pris. Det er ikke urigtigt, hvad *Johs. V. Jensen* har sagt, at kun den, i hvem Fortiden er stuvet op, har Fragt ind i Fremtiden.

I unge maa og kan fastholde Troen paa en moralsk Verdensorden, paa at Sandhed og Ret i det lange Løb sejrer. I maa dygtiggøre jer til uegennyttigt at tjene det Land, I tilhører, i Tro til, at den Dag skal komme, da Landet atter genvinder sin fulde Frihed og Selvstændighed. Danmark fortjener af os alle en sejr Udholdenhed og en urokkelig Tro. Vort Land er det værd, og vi er med alle vore Svagheder ikke noget ringe Folk. Lad os værne vort Modersmaal, fordybe os i vore bedste Mænds Tanker, se vore Svagheder i Øjnene og bekæmpe dem.

I unge møder en haardere Alvor end noget andet Hold af Studenter og Realister. I lever i en Tid, hvor Mennesker mere end før viser deres sande Ansigter. Maatte I da faa Lykke til at tjene jert Land med en Vijs mere brændende, end vi har formaet, saa engang I »kan med Ære gennem Nattens Sky vores gamle Moder bære ind i Dagen ny«.

Peter Ilsøe.

Aarets Jubilarer.

Igennem en Arrække har Redaktør af »Dansk biografisk Leksikon«, cand. mag. *Povl Engelstoft* (St. 95) opsporet hvert Aars Jubilarer til Roskildenser-Samfundet, et Arbejde, der kun kan udføres af en Ekspert paa Omraadet. Redaktør *Engelstoft* skriver i Aar til »Roars Kilde«: »Hermed Listen. De fleste voldte ikke stor Vanskelighed, men der var til Gengæld et Par haarde Nødder. Hvor besværligt det var at finde *Age Birch* fra 1916, skal her ikke nærmere udredes — hvem tæller vel de tabte Slag paa Sejrens Dag?« Og saaledes er det gaaet hvert Aar. Alle er blevet indfanget, hvor godt de end har gemt sig. Vort Jubilæumsnummer skal derfor ikke mangle en Tak til Redaktør *Engelstoft* for hans betydelige og uegennyttige Arbejde i Roskildenser-Samfundets Tjeneste.

50-Aars Jubilarer.

Studerterne fra 1891.

Boserup, Vilhelm, fhv. Forpagter paa Billesborg, Tangmosegaard pr. Køge.
Clausen, T. C., fhv. resid. Kapellan paa Læsø, Holbergsgade 20, K.
Dahl, Asger, Overretssagfører i Viborg, død 6. Okt. 1933.
Feigh, C. M., Translatør, Købmagergade 13, K.
Glud, Viggo, cand. polyt., Ingeniør, død 8. Juni 1939 i Paris.
Heiberg, K., Missionær, 38 Broadway, Georgetown, Madras.
Heise, Kai, Læge, Aabyhøj, Aarhus.
Hoffmann, J. C., Premierløjtnant, død 18. Sept. 1912 i Las Palmas.
Holbek, J., Maler og Tegner, død 14. Maj 1903 i Kbh.
Jørgensen, J. M., Assist. Ingeniør ved Interborough Rapid Transit Co., New York, død 4. Aug. 1935.
Krebs, O. G., Afdelingsingeniør ved Nesa, Bernstorffsvej 35, Hell.
Marquard, Emil, Arkivar ved Rigsarkivet, Carl Johansgade 10, Ø.
Rasmussen, P. T. V. G., Overretssagfører, død 6. Marts 1922 i Kbh.
Skjørringe, L. A. P., Pastor emer., Tirstrup, Østj.
Steenberg, F. C., cand. polyt., Ingeniør, H. C. Ørstedesvej 66, V.
Walter, V., cand. polyt., Ingeniør, død 15. Sept. 1934 i Aarhus.
Willemoes, W. F., Overretssagfører, død 18. Okt. 1914 i Kbh.

Realisterne fra 1891.

Andersen, Edvard, Dampskibsfører, død 26. Marts 1923 i Brooklyn.
Busck, Th., fhv. Kontorchef i Privatbanken, Sundvej 2, Hell.
la Cour, Th., Godsforvalter, Bonderup pr. Store Merløse.
Kornerup, Ebbe, Forfatter, Badstuestræde 11, K.
Kryger Jensen, J. P. O., fhv. Kommunelærer, Rosenvej 14, Gentofte.
Rogers, H. A., Pianist og Orkesterleder, død 14. Juni 1933 i Barbertown, Ohio.
Saabye, C. C. E., Kontorchef i Landmandsbanken, død 7. Okt. 1939 i Hellerup.
Stockfleth, M. E. G., Jernbaneassistent, død 8. Jan. 1894 i Roskilde.
Thaning, H. V. E., Assistent ved Nordisk Kabel- & Traadfabrikker, Howitzsvej 29, F.

Fjerde Klasses Hovedeksamen 1891.

Andreasen, C. A., Ingeniør, Vesterbrogade 191, V.
Schultz, H. V. A., Sagfører, Kbh. Adresse ønskes ikke oplyst.

Studenteholdet 1901. Nederste Række fra venstre: Rewentlow, Brøndsted, Fang, Frederiksen. Midterste Række: Balslev, Arnstedt, Poulsen og Flensborg. Bageste Række: Pontoppidan, Hauch og Max Hansen.

40-Aars Jubilarer. Studenterne fra 1901.

Andersen, N. P., nu: Arnstedt, Gesandt i Kairo, Humleore pr. Borup.
 Balslev, J. V., cand. polyt., Civilingeniør, Esthersvej 14 D., Hell.
 Brøndsted, G. K., Lektor, Bagsværdvej 49, Lyngby.
 Flensborg, A. N., Boghandler, Raadhustorvet 8, Roskilde.
 Frederiksen, Arthur, nu: Fang, Direktør, Havnevej 25, Roskilde.
 Frederiksen, Carl Bernhard, stud. jur., død 26. Dec. 1904 i Køge.
 Hansen, Max, Farvefabrikant, Caixa Postal 1574, Rio de Janeiro.
 Hauch, Adam, Kontorist, død 12. Juli 1913 paa Oringe.
 Pontoppidan, Erik, Export Manager i Sadolin & Holmblad, Prinsesse Maries Allé 1, V.
 Poulsen, H. M. S., fhv. Sognepræst i Rohlte, Clarasvej 11, Charl.
 Reventlow, Edv., Gesandt, Det danske Gesandtskab, London.

Realisterne fra 1901.

Ahlefeldt-Laurvig, H. B., Greve, Stensballegaard, Horsens.
 Andersen, R., Kontorchef i Kbh.s Skattedirektorat, Birkholmvej 11, Vanløse.
 Conradsen, H. E., Ingeniør, Bekkasinvej 6, Hell.
 Fleischer, A. F., Farmer, Duncan, Vancouver, Canada.
 Frederiksen, Oscar, Grosserer, Svingelvej 82, Nakskov.
 Jensen, J. K., Sporvejsfunktionær, Overskouvej 2, Valby.
 Hove, K. Mortensen, Gaardejer, Sandvad pr. Jellinge.
 Nielsen, O. P., Overkontrollør i Post- og Telegrafvæsenet, Amagerfælledvej 31, S.
 Pedersen, P. L., Gaardejer, Ørumgaard pr. Frederikssund.
 Thorsen, Axel, Kontorist, død 25. Juli 1908 i Roskilde.

Fjerde Klasse: Hovedeksamen 1901.

Augsburg, Henrik, Kommandør, Bloksbjerg 20, Charl.
Nielsen, H., nu: Nielsen-Skensved, Direktør for Andelssvineslagteriet, Graasten.
Petersen, H. G., Distriktsbaneinspektør ved Kbh.s Sporveje, Skyggelundsvej 7, Valby.
Vedel, K. S., Prokurist i Handelsbanken, Herluf Trollesgade 3, K.

25-Aars Jubilærer. Studenterne fra 1916. (Nysproglige.)

Bosse, Poul, Kaptajn, Fodfolkets Løjtnantsskole, Næstved.
Christensen, Helge, Dr. med., Röntgenlæge ved Amtssygehuset, Klostervang 17, Roskilde.
Glahn, Eva, Frue, Havnegade 53, K.
Jacobsen, Villiam, Købmand, cand. jur., Bakkekammen 40, Holbæk.
Jensen, Hugo Chr., cand. phil., Adr. Læge Chr. Jensen, Snaregade 6, K.
Kristensen, Aksel, Læge, Skibby.
Lund-Andersen, Svend, Byrettsdommer, Hegelsvej 27, Charl.
Sandø-Pedersen, Sunneva, nu: Sandø, Frk., Massøse, Quai d'Orsay 87, Paris.

(Matematikere.)

Birch, Aage, Korrespondent, Jerichausgade 34, V.
Brødsgaard, Aksel, Læge, Algade 1, Roskilde.
Henningsen, Poul, Kaptajn i Livgarden, Kammerjunker, Vitus Berings Allé 6, Klampenb.
Jensen, Aage Joakim, Læge, Taastrup.
Jensen, Aage Johs., cand. mag., Assistent ved Kommissionen for Havundersøgelser, Charlottenlund Slot.
Jensen, Johannes, Kommunelærer, Vordingborg.
Lauridsen, Carl Uffe, Lærer, Sønder Borup pr. Skals.
Mathiassen, Adolf Friis, Lektor, Kolding.
Møller, Tage, Grosserer, V. Voldgade 90, V.
Pedersen, Einar Enggaard, cand. pharm., Hørsholm Apotek.
Rohleder, G. M., Fuldmægtig i Nationalbanken, Schimmelmansvej 45, Charl.
Sørensen, Henry Pugdahl, nu: Pugdahl, Henry, Læge, Christiansfeld.

Realisterne fra 1916.

Arnfred, Frede, Bankfuldmægtig, død 11. Jan. 1931 i Grindsted.
Bendtsen, William, Distriktsinspektør i Baltica, Scharlingsvej 14, Valby.
Dyrelund, K. A., Proprietær, Dyrelundsgaard, Hvalsø.
Fordsmann, Carl, Souschef i Magasin du Nord, Brannersvej 13, Charl.
Heje, Dagmar, Massøse, Children Court, Baker Street, London NW 1.
Hvidberg, Karen Marie, gift med Proprietær Theil, Kirstinefeldt pr. Gloslunde.
Høltzer, Torben, Brygmester, Buenos Aires.
Jensen, Carl Aage, har haft en Boghandel i det indre Argentina og opholder sig formentlig endnu et Sted i Landet.
Jørgensen, Ellen, gift med Berider S. Olsen, Sdr. Boulevard 198, Odense.
Kierkegaard, Else, Frk., Magnoliavej 42, Valby.
Lassen, Jens, Farmer, Estancia Las Malvinas, Pilar F. C. C. A., Prov. Cordoba, Argentina.
Nielsen, Betty, gift med Overassistent F. Winckelmann, Ved Sønderport 25, S.
Nielsen, Johannes Gudmann, Lærer ved Himmelbjerggaarden pr. Rye.
Otto Holger, Bankfuldmægtig, Roskilde Landbobank, Roskilde.
Rasmussen, Viggo, Mejerist, Milwaukee, Wisconsin, U. S. A.
Sahl, Karen Margrete, Lærerinde, Nykøbing M.
Sandø-Pedersen, Sverre, Fuldmægtig i Invalideforsikringen, Haabets Allé 10, Lyngby.
Sponneck, Carl, Greve, Løjtnant ved Gardehusarregimentet, Høstvej 1, Charl.
Ulrich, Axel, Pelsfarmejer, Tudse Næs, Holbæk.
Ulrich, Else, gift med Gartner Richter-Petersen, død 22. Febr. 1927 i Chicago.

Realklasse III 1900.

Gamle Minder, Klokkeklang . . .

1901! — Ak ja, det synes saa langt tilbage, og naar jeg saa nu, en stille Aftenstund, sidder og ser paa Billedet af de gamle Klassekammerater fra Realklasse III 1900, saa rykker Aarene fra dengang saa mærkelig nær, og Minderne vælder frem; — hvor jeg dog kender Jer igen, I gamle Gutter! hvor jeg dog husker meget, som har ligget gemt siden vi forlod den gamle Skole. Selv fandt jeg senere i Livet ofte Anledning til at sende den en venlig Tanke for den Lærdom, jeg fik med paa Vejen, og jeg ved, at hin Dag i Juli 1901 var jeg en af de faa, der med Vemod tog Afsked med Rækken af gode Skoleaar, — jeg var mig fuldtud bevidst, at en lykkelig Tid for stedse var forbi.

Men hvor er I henne nu, alle I, som jeg i Aften nikker til paa Billedet. Kun nogle af os fortsatte i næste Klasse og tog Realeksamen 1901.

Hvor er du *Mortensen*, som staar øverst til venstre med Dit sorte Strithaar? Din Mor var Enke, og I boede ovre paa »Frederiksberg« i det store, gule Hus, lige over for Jernbanebroen. Du var vor Trøst, naar de matematiske Opgaver ikke rigtig vilde lykkes for os hjemme hos os selv. Eller prøvede vi slet ikke? Det var jo nemt at smutte over til Dig paa de Eftermiddage, hvor Opgaverne *skulde* gøres færdige, og Du havde altid aabent og ogsaa — fuldt Hus.

Din Sidemand, *Niels Peter*, kom ude fra Landet, saa vi kendte ham ikke saa meget, men han og jeg skiftede næsten altid Plads samtidig, 5 eller 6, en enkelt Gang 3 og 4, naar vi særlig havde anstrengt os, og det var derfor helt velgørende, naar vi en enkelt Periode ikke delte Tomandsbord sammen.

Og Du, *Oluf*? Nr. 3 i Rækken for oven. Du kom til Telegrafvæsenet og fik Ansættelse paa Stationen i Roskilde, og derfor var Du den af Kammeraterne, som jeg længst holdt Føling med, naar jeg om Søndagen kom hjem fra min Læreplads i et Korn- og

Foderstoffirma i Korsør. Din Far havde en Gaard ude i Nærheden af Gadstrup, og jeg husker tydeligt den Dag, vi i Klassen fik Meddelelse om, at Din yngre Broder var død ved et Vaadeskud. Vi blev saa stille allesammen, for Du var en god Kammerat, som vi følte med.

Vi blev derfor enige om at sende en Deputation til Rektor *Krarup* med Anmodning om at maatte vise vor Medfølelse ved at deltage i Din Brors Begravelse. Den gamle, korrekte Herre sagde »Ja«, men vilde dog først skrive til Din Far for at forhøre, om *Olufs* Klassekammeraters Besøg nu ogsaa var belejligt. Nogle Dage efter meddelte Rektor os, at vi var velkomne til Begravelsen, og vi skillingede sammen til en Charabanc, som blev lejet hos Vognmand *Hansen* (ham, der altid kørte for Kongen, naar denne besøgte Domkirken) og Gymnastiklærer *Enevoldsen*, som holdt meget af Dig, bad om at maatte deltage i Færden. Om Rektor har følt en vis Beroligelse ved Tanken om *Enevoldsens* Deltagelse, skal jeg lade være usagt, men utænkeligt er det vel ikke.

Og saa kom Dagen. Vi kørte tidlig fra Roskilde, og ude i den gamle Bondegaard blev vi modtaget af Din Far og Mor saa hjerteligt, som man kun bliver modtaget, hvor man er virkelig velkommen.

Det var en af de rigtige gammeldags Begravelser med lange, hvide Borde dækket i alle Stuerne, bugnende af al Slags Mad, Kager, Lagkager o. s. v., og i en særlig Stue var der dækket til os, Dine Klassekammerater.

Vi var vist lidt forundrede over alle de mange Mennesker, der her spiste og drak som til en større Fest, og jeg husker, at Du viste hen til nogle Mænd, som gjorde sig til Gode med de mange Retter, og sagde lidt misbilligende i Stemmen: »De har siddet der lige siden i Morges tidlig.« Senere kørte vi efter Kisten til Kirken, som laa et godt Stykke Vej borte.

Ja, nu er vel ogsaa det Saar lægt hos Dig, saa jeg ikke gør Fortræd ved at omtale den Begivenhed her. Jeg kan nemlig ikke tænke paa Dig uden at mindes det, der gjorde et saa stærkt Indtryk paa mig dengang; det staar saa tydeligt for mig den Dag i Dag altsammen.

I næste Række staar jeg selv paa venstre Fløj, og ved Siden af mig *Axel Thorsen*. Hans Far havde et Mejeri, vistnok i Gjøderup. Han var en rar og venlig Dreng, som jeg af og til kom lidt sammen med; han boede jo ude paa Landet, saa Samkvem var lidt besværligt. Han døde ganske ung, vistnok af Tuberkulose.

Strithaar har aabenbart været paa Modé dengang, som det ses paa de to næste i Rækken: *Carl Johan Schledermann* og *Hans Egede Conradsen*. *Carl Johan*, der ligesom jeg selv boede i Allehelgensgade, hørte til mine faste Legekammerater, og utallige er de Timer, vi sammen med Tømremester *Lorenz Webers Søn Harald*, nu selv Tømremester, har tilbragt i Leg paa den store Tømmerplads ved Siden af mine Forældres Ejendom. Du kom i Manufakturhandlerlære hos *Ostermann* i Skomagergade, senere var Du en Række Aar i England, og hvor er Du havnet nu? Vi har vist ikke set hinanden, siden Du forlod Roskilde efter endt Læretid.

Hans Egede Conradsen var Søn af Forpagteren paa Klostret, men det »laa saa langt borte« dengang, og vi kom ikke meget sammen.

Næste Mand i Rækken, *Jessen*, var en Proprietærsøn ude fra Landet. Han var en rar, men noget nervøs Dreng, der let kom til at »tude«, naar han blev drillet, men det skete iøvrigt ikke ofte; vi var forholdsvis fornuftige af vor Alder og holdt godt Klassekammeratskab.

Som sidste Mand i denne Række staar min Ven *Hans Ahlefeldt*. Ja, jeg udelader med Vilje Din grevelige Titel, for nogen mere usnobbet og god Kammerat skulde man lede længe efter. Du boede en Aarrække i Huset hos Overlærer *Mikkelsen*; dengang var det jo ret hyppigt, at en Lærer havde Elevpensionærer i sit Hjem. Om Efteraaret fik Du altid store Kasser med Frugt fra Tranekær, og Du delte flittigt ud, naar man besøgte Dig,

og selv om vi havde Frugt nok i mine Forældres Have, saa smagte Frugten fra Tranekær dog paa en eller anden Maade bedre, — syntes jeg i alt Fald.

I Engelsk havde vi Overlærer *Hauch*. En Dag var Du den første, der skulde begynde, og Du tog fat med frisk Mod, men saa glemte *Hauch* baade Dig og os andre og faldt hen i sine egne Tanker. Du læste og læste, ventede forgæves paa, at *Hauch* skulde tilkendegive, at nu var det nok, skævede med et syrligt, meget sigende Smil til os andre, men stadig kom der intet Stop fra *Hauch*, og endelig havde Du da læst hele det Stykke, vi havde for, og standsede. Da »vaagnede« først *Hauch* af sine Drømmerier og spurgte, hvorfor Du standsede, og da han havde faaet Svaret, bad han Dig oversætte, og nu hørte han efter, desværre ogsaa, at vi andre i Nærheden sufflerede lidt vel højt, og saa kom han ned i Klassen og tog Stilling ved Siden af Dig, mens Du sled videre af karsken Bælg.

Hauch var iøvrigt en meget interesseret Lærer, og havde han faaet Indtryk af, at en Elev gik op i Faget, var man Ven med ham »for Livet«. En Dag stillede han os fuldt bevidst en Fælde. Han læste en enkelt Sætning op af Læsebogen og spurgte saa: »Hvorfor staar der nu saadan?« Ingen svarede, og saa begyndte han: »Kan Du sige mig det?« — »Kan Du?« hele Klassen igennem, og mærkelig nok gemte han mig til sidst, formodentlig fordi mit Ansigt uvilket røbede, at jeg havde opdaget Fælden. Og da han saa spurgte mig, og jeg svarede: »Det staar der heller ikke,« saa jublede han fra Katederet: »Det staar der heller ikke — nej, det staar der ikke,« og føjede til, impulsiv som han var: »Oscar, kom herop, lad mig trykke Din Haand.« Jeg var lidt flov ved Situationen, for jeg hørte jo slet ikke saadan til Klassens stedsebrændende »Lys«.

Overlærer *Mikkelsen* vaagede ellers godt nok over Din Hjemmelæsning. Min Fødselsdag falder paa Sct. Hans Aftens Dag den 23. Juni, og i Aaret 1900 var det en Lørdag, og jeg havde da faaet Lov af mine Forældre til at invitere nogle Kammerater med deres p. t. Sværmerier paa en Skovtur næste Dag, men Overlærer *Mikkelsen* sagde »Nej«. Du skulde blive hjemme og læse; vi maatte huske paa, at vi var midt i Eksamenstiden o. s. v. — Naa, Du tiggede saa længe, at han gav Dig Lov paa Betingelse af, at Du lovede at repetere hele Søndag Formiddag, og jeg ser endnu Dit glade Ansigt, da Du kom ud til os i Allehelgensgade, heldigt undsluppet det velmente Forsøg paa at fastholde Dig ved Bøgerne.

Vognmand *Hansens* store Charabanc (benyttet baade i Sorrig og Glæde) holdt allerede for Døren, og snart sad tolv Dreng og Piger paa de lange Sæder, under hvis Hynder Magasinerne struttede af et skønsomt Udvalg af de bedste Sager fra min Mors Spisekammer. Og saa gik Turen til Lindenberg. Paa Bukken hos Kusken sad en Mand, som ingen af os kendte, vi gættede og gættede uden Resultat, og saa viste det sig senere, at det var en Overraskelse, min Mor vilde berede os, — vi skulde danse derude, og Manden havde Violinkassen gemt under Forsmækken.

Mine Forældre, Pigen og enkelte andre fulgte i en anden Vogn, og Dagen gik kun altfor hurtigt i de herlige Omgivelser derude. En Vise var der ogsaa, den var hjemmebrygget og gik paa Melodien »Kejseren af Kinesiens Land« og handlede selvfølgelig om vore forskellige smaa Sværmerier. Saaledes hedder det i Slutningen af et af Versene:

Ingeborg betyder den glade,
det staar skrevet i mange Blade,
men allerbedst man det læse kan
i Hjertet paa Carl Johan Schledermann.

Sangen bærer iøvrigt ikke Vidnesbyrd om synderlig digteriske Evner, men den blev modtaget med stormende Jubel og adskiller sig saaledes ikke mærkbart fra de fleste andre Festsange Verden over. Min Søster *Fanny* (nu *Fanny Fang*) havde hjulpet mig med Afskriften, og da der var hele ti Vers, havde vi haft nok at gøre.

Nævnte *Ingeborg* var Datter af Enkefru *Henriksen*, som boede i Olsgade, og hendes Bror *Hjalmar* er kendt af mange gamle Skolekammerater; han blev senere Dyr læge. Mit blonde Sværmeri var dengang *Ellen Fordsmand*, og endnu erindrer jeg med et lille Mindernes Stik i Hjertet hendes dejlige, lange lysegule Fletning ned ad Ryggen.

Og da Solen belavede sig paa at dukke ned i Borrevejles aftenvarme Vig, gnubbede Spillemanden paa Violinen, og Dansen gik lystigt i den gamle Kros »store« Sal, indtil Mor kaldte os sammen til Aftenens Clou: friske Jordbær med Fløde. Min Bror *Emil*, som studerede i København, havde bragt dem med om Formiddagen derindefra, for i Roskilde kunde man dengang ikke købe Jordbær saa tidligt paa Sæsonen.

Og saa blev Hestene spændt for igen, og hjem gik det atter i den lune Sommernat, mens Mosekonen bryggede over Kornerups Enge, og vi ved vor Hjertenskærs Side drømte Drømme, som blev til et dejligt Minde, — blev de end aldrig til andet, — om Ungdom, Sol, Sommer og den første gryende Kærlighed, — og Overlærer *Mikkelsen* kan trygt hvile under Mulde, han har næppe lagt Dine Fremtidschancer øde ved at tillade Dig at deltage i den Tur, — Du havde jo repeteret hele Formiddagen.

I sidste Række paa Billedet sidder *Fleischer*, en stille og støt Dreng, hvis Far, saa vidt jeg husker, var »oplagt« Skibskaptajn og boede i Hersegade. Ved Siden af ham har vi *Lars Peter*, der boede ude paa Landet, og derfor ikke rigtig sluttede sig nærmere til nogen af os. Men saa kommer vi til *Kaj Stahlfeldt Møller*. Skælmen lyser ham ud af Øjnene; man ser det straks paa Billedet.

Hans Forældre var bosat i Australien og havde sendt ham til Danmark for at faa ham i dansk Skole. Han kom vistnok først til i 2den Klasse, men han blev hurtigt Venner med os alle, lystig og kvik som han var. Kun *Hauch* kunde han ikke rigtig med. Sagen var den, at han naturligvis havde et vist Kendskab til Engelsk fra sit Ophold i Australien, og om *Hauch* derfor med Rette havde ventet sig særlig meget af ham, eller han selv ikke havde fundet det nødvendigt yderligere at anstrenge sig, faar staa hen, der var i alt Fald altid Vrøvl med de to, og vi andre forstod jo efterhaanden, at der aabenbart ikke skulde saa meget til for at klare sig paa Engelsk i Australien.

Ved Siden af *Stahlfeldt* sidder *Bigler*, Søn af Isenkræmmer *Bigler*, hvis Butik laa paa Hjørnet af Olsgade; men han var vistnok Oversidder fra et foregaaende Aar og hørte derfor ligesom ikke rigtig med til vor Klasse. Om de to sidste i Rækken, *Christophersen* og *Horn*, har jeg meget faa Erindringer. *Horn* var vistnok ogsaa kommet til i de sidste Aar, og *Christophersen* mindes jeg kun som en stille og venlig Kammerat.

Jeg kunde endnu fortælle meget fra Skoletiden, hvis jeg ikke allerede havde lagt tilstrækkeligt Beslag paa Pladsen i »Roars Kilde«, f. Eks. Skolehistorier, skønt jeg godt ved, at de er ikke velsete paa højere Sted. Men een eneste skal nu frem alligevel; den er iøvrigt saa uskyldig som et lille, nyfødt Lam.

Kendte De »Ami«?

I »Roars Kilde« for 1940 har Redaktør *Bork* givet en meget træffende Skildring af Adjunkt *Hoffmeyer-Hansen*. Nuvel! — »Ami« var hans Hund.

Og et af Skolegaardens helligste Evangelier, der blev forkyndt for hver ny Elev, var dette:

»Hvis Du en Dag ikke gider bringe Stilebøgerne hjem til *Hoffmeyer-Hansen*, saa sig bare, at »Ami« stod i Porten og vilde bide Dig, saa Du turde ikke gaa ind.«

Nu var »Ami« ikke engang det, man almindeligvis vilde kalde en Hund, ja, den havde altsaa fire Ben, men ellers var Kræet ikke stort andet end en arrig Bjæffen i Diskant, og naar Dørklokken lød, er det er Spørgsmaal, om det var Klokken eller Diskanten, der kaldte Husets Beboere til.

Og saa blev »Ami« en Dag igen brugt efter Recepten, men *Hoffmeyer-Hansen* svarede med det ham særegne halvt vemodige Smil: »Oh, Din Taabe, »Ami« er jo død for længe

siden.« Tableau! Naa, en kvik Dreng er jo sjældent forlegen for et passende Svar, saa det kom prompte: »Ja, saa maa det have været en anden Hund, for en Hund var der.«

Jeg mener selv at have oplevet Historien, sværge paa det tør jeg ikke, men derfor kan den jo være lige god.

1901—1941, — 40 lange og dog saa korte Aar. »Ami« er ikke mere; — Dine Knogler er forlængst blevet til det Støv, hvoraf Du er kommen; — var Du end ikke nogen rigtig Hund, »Ami«, for os Drengene var Du et Fund, og nu paa denne stille Aften, hvor jeg sidder med Billedet af de gamle Klassekammerater foran mig, er Du med i Mindernes lyse Krans, — vel bjæffer Du ikke mere, og alligevel synes jeg at høre Dig sammen med Dørklokkens skingre Dinglen, jeg er igen for en Stund 15—16 Aar, midt inde i Livet fra dengang sammen med Jer, alle I kære, gamle Kammerater fra den gamle Skole i den kære, gamle By, hvor mine Forældres, Bedsteforældres og Oldeforældres Grave hilser mig »hjemme igen«, naar jeg paa Pilgrimsrejsen lægger Vejen ind over Graabrødre Kirkegaard; — Roskilde!

»hvor jeg blev født, hvor jeg har hjemme,
hvor jeg har Rod, hvorfra min Verden gaar.«

Oscar Frederiksen.

Klubben „Hroar“ har ogsaa Jubilæum.

»Roars Kilde« har haft den Glæde at modtage nedenstaaende Artikel fra Fuldmægtig *Martin Nielsen* (St. 15).

Nogen Tid efter at jeg var blevet Student fra Roskilde Katedralskole, rejste jeg sammen med Rektor *Bertelsen* fra Roskilde til København. Vi kom til at tale om Klubben »Hroar« og dens Betydning for Skolelivet. Jeg hævdede, og Rektor gav mig Ret i, at »Hroar« kunde have stor Værdi for Gymnasieklasserne, men at Forudsætningen var, at Klublivet blev drevet paa rette Maade.

Muligt har Livet i »Hroar« ændret sig meget, siden jeg for godt 25 Aar tilbage deltog deri, og det kan maaske være af Interesse, at jeg efter Hukommelsen søger at skildre, hvorfor vi Studenter af 1915 var glade for »Hroar« og for de Værdier, som vi hentede der.

Uløseligt forbundet med »Hroar« var »Pallas«, Klubbens Blad med hemmeligt Indhold, som kun var tilgængeligt for Medlemmerne. Allerede mens vi gik i de smaa Klasser, havde vi hørt sære Frasagn om alt det, man kunde skrive i »Pallas«. Mange af os glædede os meget til selv at komme til at levere Bidrag til Bladet.

I »Hroar« kunde Medlemmerne uhæmmet af Skolens Autoritet og uden Frygt for Lærerne give Udtryk for deres Meninger, Længsler og Drømme. Paa Mødeaftenerne havde Formanden, som i min Tid var valgt for en Maaned af Gangen, det ofte baade besværlige og utaknemlige Hverv af holde Forhandlingerne, af hvad Art de end var, inden for Sømmelighedens Grænser. Hvad angaar det Stof, som optoges i »Pallas«, var Redaktøren, som i Modsætning til Formanden var valgt for hele Perioden, eneste ansvarshavende. At være »Pallas«-Redaktør var en meget krævende Stilling, idet det paahvilede ham at fremskaffe Stof til Bladet, hvad der i Praksis ofte betød, at han selv maatte producere omtrent det hele. »Pallas« var en meget væsentlig Del af min Tids Klubliv. Hvert Møde indledtes med Redaktørens Oplæsning af Bladet.

Den tredie betydende Embedsmand var Klubbens Sekretær, som var paa Valg hver Maaned. Sekretærens Arbejde bestod i at give et Referat af de ugentlige Klubaftener samt kritisk at bedømme Indholdet af »Pallas«.

I »Hroar« og »Pallas« fik vi Skoleelever Udløsning for mange Tanker og Lejlighed til at dyrke Interesser, som Skolelivet ellers ikke gav Anledning til. Mange skrev Digte og Noveller til »Pallas«; mest Lyrik, men ogsaa Dagblads-Journalistik om forskellige Hændelser i Skolen. Nogle lavede flotte Forsidetegninger og morsomme Illustrationer til »Pallas« og andre holdt Foredrag eller indledte Diskussioner.

Af de lyse Hoveder i min Klasse, som betød mest i »Hroar«, erindrer jeg særlig tre:

1) Amtsingeniør *Hans Ejrnæs*, Færøerne, som den Gang hed *Hans Gabriel Pedersen*, og som var en meget flittig Redaktør af »Pallas«.

2) Arkitekt *Svend Harboe*, Gentofte, hvis satirisk-humoristiske Tegninger i »Pallas« altid gjorde stor Lykke.

3) Kammersanger *Helge Rosvænge*, som den Gang hed *Helge Rosenvinge Hansen*, og som var Klubbens Sekretær. Han skrev fremragende Referater af Møderne og gode Kritiker af de litterære Ydelser i »Pallas«.

Det var ikke blot disse, men næsten alle i min Klasse, som tog aktiv Del i Klubmøderne og skrev i »Pallas« og derved fik Brug for Evner og fik en Udvikling, som Skolelivet ellers ikke havde været i Stand til at give dem.

Derfor er jeg glad for, at det nu er blevet ordnet saadan, at Roskildenser-Samfundet for Fremtiden overtager og opbevarer alle Aargange af »Pallas«, der er mere end 25 Aar gamle. Mange Jubilarer vil have stor Glæde af at kikke i disse gamle Blade, hvortil kommer, at Skildringerne i »Pallas« belyser Livet i Roskilde Katedralskole i svundne Tider fra en uofficiel Side, en Side som især har Værdi for gamle Skoledrenge.

København i Juli 1941.

Martin Nielsen.

Som Artiklens Forfatter røber, er Roskildenser-Samfundets Arkiv nu i Besiddelse af de Aargange af »Pallas«, der er mere end 25 Aar gamle, og det viser sig, at den første Aargang af »Pallas« er skrevet af det Hold, der i Aar har 40-Aars Studenterjubilæum. Før den Tid hed Bladet »Omnibus«, og den første Aargang af »Omnibus« skyldes det Hold, der i Aar fejrer 50-Aars Jubilæum. Fuldmægtig *Martin Nielsen's* Artikel kom derfor meget apropos, og det vilde være morsomt, om den kunde inspirere en af Jubilarerne i Aar til at fortælle om Klubbens Start i næste Nummer af »Roars Kilde«.

Interesserede kan nu hos Arkivaren, stud. med. *Herbert Hansen*, Adr. Afdelingslæge *Sigurd Hansen*, Sct. Hans Hospital, Roskilde, laane en Aargang ad Gangen. Redaktøren af »Roars Kilde« har i Anledning af de runde Tal benyttet Lejligheden til at kikke lidt i de gamle Sager. Set med voksne Øjne er Stoffets Gennemsnitskvalitet naturligvis ikke høj, og de mange aktuelle Hentydninger gaar helt over Hovedet paa en Nutidslæser, men man støder paa Indlæg, der baade er interessante og morsomme. Det første Nummer af »Omnibus« udkom Lørdag den 15. November 1890 og er redigeret af *G. Krebs*. Det indledes med Ordene: »Held og Lykke over vort Blad. Gid det maa leve længe.« Den første egentlige Artikel er en Udredning af Problemet: »Kan en Kvindes Boler samtidig være Mandens bedste Ven?« og det mener Forfatteren ikke, at der er noget til Hinder for, i hvert Fald ikke, hvis Manden er sindssyg og Boleren hedder *Struense*.

Nr. 2 (29. November 90) er redigeret af *W. Willemoes* og indeholder bl. a. nedestaaende morsomme Skildring af et Besøg hos Rektor *Krarup*. Forfatteren kalder det: Til Audiens:

Nu skulde jeg altsaa se ham, denne store Mand, hvem saa mange havde fortalt mig om. Ledsaget af den indflydelsesrige Kaptajn B.'s mægtige anbefaling, var jeg vis paa at blive modtaget, men dog skælvede jeg ved Tanken om at skulle stedes for den

stores Aasyn. Først maatte jeg passere igennem et Forværelse, der var fyldt af Folk, der fungerede i Tjeneste umiddelbart under den mægtige. Det var en generende Krydsild, men jeg kom da hen til Døren til det allerhelligste og bankede paa. Et gnavent »Kom ind« var Svaret, og jeg traadte ind med bankende Hjerte. Jeg havde ventet et stort pragtfuldt Værelse, men jeg kom ind i et lille mørkt Kammer. Den store Mand viste sig at være en lille Herre med et vredt Udtryk i de dybtliggende Øjne. Han tilkastede mig et temmelig gnavent Blik. Jeg følte, at jeg maatte begynde: »Jeg skulde hilse fra Kaptajn B. og sige, at jeg var doven og næsvis.« Denne udmærkede Anbefaling gjorde stor Virkning. Kun ganske kort besvarede jeg de til mig rettede Spørgsmaal. Den store Mand gav mig en Del gode Raad og Formaninger og talte sig hel varm, men endte med at aabne Døren og sige: »Væk«. Jeg blev en Del forbavset, men store Mænd maa nu engang ikke dømmes efter almindelige Love.

Nr. 4 (13. December 90) under Redaktion af *Kaj Heise* indeholder et Digt, benævnet Skoleballet, hvoraf vi citerer:

Klokken altsaa slog syv, og »Prinsen«s Porte sig aabned
hvorigennem i Mængde med Glæde Gæsterne strømmed.
Herrerne flest vare klædte i Knibtang med dinglende Skøder,
dertil et skinnende Bryst og hvide Vanter paa Næven.
Damerne straaled skønt i alle Regnbuens Farver.
Men da nu Theen var drukket, og Brødet det tørre fortæret,
og da Damernes Balkort var fyldte med sletskrevne Navne,
og da nu vældige Klap forkyndte Dansens Begynden,
søgte enhver til den Dame med hvem han agted' at danse
bukkede let ...

Ak ja, det var dengang.

Saa springer vi 10 Aar frem og kikker lidt i det første Nummer af »Pallas«, der har *E. Pontoppidan* til Redaktør, og som udkom 1. September 1900. I den ledende Artikel udtales Haabet om, at »Pallas« kan blive det, som »Omnibus« ikke var, nemlig »en Drivfjeder til Opnaaelse af Klubbens Maal: Sammenslutning og Kammeratskab mellem Medlemmerne«, hvorfor en Højnelse af Bladets Niveau først og fremmest maa tilstræbes. Men det synes ikke at gaa saa lige. I Nr. 3 findes flg. Sørgekvad, tilegnet »Hroar«:

Hvad er der dog, du gamle Klub?
Har du for længe levet?
Har du for mange Taler hørt
og set for meget skrevet?
Er Følelsen dig blevet svag
og tykt dig blevet Blodet?
Har du som hele denne Tid
fuldstændig mistet Modet?

Hvad vil de sige, tror I vel,
de som os følger efter?
Et fin du siècle siger de
foruden Vid og Kræfter.
Men vil I finde Jer i det,
— har I da ingen Ære.
Saaledes skal, saaledes maa
det ingenlunde være ...

I sjette Klasse sover man
og ligesaa i femte.
Alvorligt skrive ej man vil,
og kan slet ikke skæmte.
Kun om en Lærer taler man,
paa Lektier man tænker,
og meget faa kun gider bryde
Dovenskabens Lænke.

Saa lyt da til min Tale her,
det er min Hjertens Mening,
vi samle vil os fast i Flok
og hæve vor Forening.
Vi vise vil vor Efterslægt,
at vi har Ben i Næsen,
og kaste bort, saa langt vi kan,
vort sære dovne Væsen.

Ser man lidt i de næste Aargange, slaar det ikke fejl, at der stadig klages over den eksisterende »Hroar« og bestandig henvises til den svundne Guldalder, der i Virkeligheden aldrig har eksisteret. Naar vi til sidst blader i 25-Aars Jubilarenes Aargang, finder vi i Nr. 8 (16. November 15, redigeret af *G. Rohleder*) paa Forsiden flg. Digt, illustreret med et gevaldigt Dødningehoved lagt over en Pergamentrulle, kaldet »Pallas«:

Hvor forhen der fandtes Aand,
tolket af Kunstnerens Haand,
der ruger nu Dorskhedens Dvale,
forstummed' er Aandernes Tale,

makabre Sager, der er et sviende Svøbeslag til Samtiden, men ogsaa helt enkelt kan betyde, at nu morer det ikke mere Redaktøren at skrive hele Bladet selv.

Der er skrevet mange Digte i »Pallas« i de 50 Aar, Klubben har eksisteret, og næsten alle er de inspireret af de udtømmelige Kilder til Poesi, der hedder: Naturen, Kærligheden og Døden. Dog findes ogsaa den humoristiske og den satiriske Genre repræsenteret, saaledes dyrkes Epigrammet af næsten hver Aargang. Tager vi de første 25 Aargange for os, er der vist ingen Form for litterær Virksomhed, der ikke har fundet Tumbleplads i »Pallas« med Undtagelse af Romanskrivering.

Som en cadeau til Fuldmægtig *Martin Nielsen*, der med sin Artikel har givet Stødet til dette lille Kik i gamle Pallider, skal vi slutte med at citere af Sindbad (*Ejrnæs*) fra »Pallas« Nr. 1 (12. September 14) af *Martin Nielsen's* egen Aargang et Vers, der paa en brillant Maade faar sagt det centrale om »Hroar«, det, der er den egentlige Aarsag til dens Levedygtighed:

Klubben, fri for alle Baand,
Fristed er for Glæde, Skønhed.
Gid da ogsaa Klubbens Aand
holdes fri for pjattet Grønhed,
saa at Skolens tunge Slid,
vi hver Lørdag kan en Tid
ryste af og glemme.

K. V. Henriksen fot.

Roskilde Domkirke og Vinteren.

Lektor, Dr. phil. *J. O. Arhnung* har efter Anmodning venligst overladt »Roars Kilde« nedenstaaende Artikel.

De sidste strenge Vintre har rejst en Række Problemer for de Autoriteter, der bærer Ansvar for Roskilde Domkirke og dens Menighed. Kulden holdt sit Indtog trods de tykke Mure, Termometret sank og sank, for til sidst at gaa ned under Nulpunktet, og Kirkevagten gik nogle ekstra Omgange Kirken rundt. Mens Højmessens henlagdes til den gamle Vor Frue Kirke, indførtes i Domkirken saakaldte »korte Gudstjenester« paa 35 Minutter. Ordningen tør nok siges at have vakt Tilfredshed. Det er naturligvis ikke nogen stor Menighed, der samles i den kolde Domkirke, men Deltagernes Antal er dog ikke helt ringe, lad saa være, at en og anden af dem har haft lidt ondt af sig selv paa Grund af sine kolde Hænder og Fødder. Hvorfor har han nu det? Simpelthen fordi han har været rigtig godt forvænt! Han har betragtet det som noget selvfølgeligt at komme ind i et behageligt opvarmet Kirkerum. Hvorfor skulde det egentlig være selvfølgeligt?

Fortiden lærer os noget ganske andet. Det kan være gavnligt at se paa den, se hvorledes man stillede sig overfor de Problemer, som Vinteren unægtelig altid har rejst for Roskilde Domkirke.

Lad os gaa 500 Aar tilbage i Tiden, altsaa til en Vinterdag i Aaret 1441. Vi aflægger Domkirken et Besøg. Kulde og Mørke har forlængst holdt sit Indtog i det store Kirkerum og bidt sig godt fast. Men vi synes knap nok at mærke det. Vort første Indtryk er en sød Duft af Røgelse. Saa fanges Blikket ind af brogede Farver fra Vinduernes Glasmalerier, Øret af skønne Klange. Her er Liv og Røre, her sker noget hele Tiden, og Opmærksomheden drages snart i een Retning, snart i en anden. Idet vi gaar op ad Midterskibet (der ganske mangler Stole), bemærker vi en Mangfoldighed af Altre, af hvilke de fleste bygger sig op i Arkadeaabningerne ind til Sideskibene. Paa disse Altre brænder levende Lys, Vokslys med stærk blafrende Flamme; en »evig Vikar« — der er knyttet en saadan til hvert af Altrene — synger Messen eller fremhviser Bønner snart ved et Alter, snart ved et andet. De mange Sidealtre fortsætter sig Koromgangen rundt, vi tæller ialt omkring 50. Selve Koret er forbeholdt Domkapitlets Medlemmer, Prælaterne og Kannikerne, hvis Antal er mellem 30 og 40, men ogsaa mange andre færdes dog her, saaledes Korvikarerne, unge gejstlige, der af Kannikerne skal lære Gudstjenestens Former, før de gaar ud i Stiftet som Præster, og Korskolarene, de ældre Elever i Latinskolen. Kapitlets Medlemmer samles i Koret ikke mindre end 7 Gange i Døgnet — ved Dag og ved Nat, morgenfriske eller søvndrukne — til de saakaldte »kanoniske Tider«, der bestaar i Oplæsning af den hellige Skrift, Lovsang og Bøn.

Idet vi nu fornemmer, hvorledes Kulden langsomt lister sig ind paa os selv, stiller vi os det Spørgsmaal: Men nu alle disse Mennesker, hvis halve Liv leves inden for disse Mure, hvorledes holder de sig dog Kulden fra Livet?

Vi lægger Mærke til, at de er varmt klædt disse Kanniker og Vikarer — mange bærer faktisk Klæder, der er foret med Pelsværk — og at der er udbredt Hynder paa Kannikestolene. Men det hjælper ogsaa meget, at Gudstjenesterne er saa korte, at Deltagerne knap kan naa at blive rigtig gennemkolde. Naturligvis mærker de Kulden, men saa meget mere behagelig for dem er Tanken paa Turen hjem til Kannike- og Vikarresidenserne, der nok kan bringe Blodet til atter at rulle rask igennem Aarerne. Og selv naar Kulden er allerstærkest, er for mangan en Kannik, ung eller gammel, Trangen til og Glæden ved i Domkirkens Kor at deltage i Lovsangen til Guds Ære dog endnu stærkere. Men Mennesker er nu engang Mennesker, og ofte spiller vel ogsaa Tanken om Distributspengenes Størrelse, der er afhængig af Deltagelsesgraden, en Rolle.

Som det var i 1441, saaledes var det i Aarhundreder baade før og efter. Kulden i Domkirken kom igen Aar efter Aar. Reformationen gjorde i saa Henseende ingen Forandring; men Gudstjenesterne blev stærkt indskrænket i Antal. For at hjælpe paa Organistens frosne Fingre — han kunde under Udøvelsen af sin Gerning ikke godt have Handsker eller Vanter paa — købte man Kul (vel Trækul) til Orgelværket, en Udgiftspost, der gaar igen i Domkirkens Regnskaber. Men Domkirken selv forblev uopvarmet. Man frøs med Anstand. Vokslysene kastede ikke længere sit milde Skær fra de mange Altre, men paa Højalteret brændte store Alterlys og i Koret smaa Lys. Domkirkens aarlige Forbrug af Voks var stadig betydeligt. Klokkeren tjente sig mangan god Ekstraskilling ved at »sno Lys«, hvortil han ikke blot benyttede ny Voks — som han dels fik i Jordskyld, dels købte op — men ogsaa gamle Stumper af Lys, en prisværdig Økonomi.

Saaledes hjalp de sig, de svundne Slægter, med Haardførhed og Sparsommelighed.

Det var først Stiftskriver Steen Friis, Domkirkens intiativrige Værg fra 1855—75, der indførte revolutionerende Ændringer, hvad Kampen mod Kulde og Mørke i Domkirken angik. Jeg citerer blot to Linier af en af ham ført Dagbog: »Juleaften 1867 var Domkirken første Gang opvarmet og Højchorets Galleri første Gang oplyst ved Gas.«

For ikke mange Aar siden blev Steen Friis's Varmeanlæg (der virkede gennem varm Luft) erstattet med et moderne Radiatoranlæg, og Gasblussene blev erstattet med det elektriske, funklende, men kolde Lys. Ja, hvad har man ikke oplevet af Overraskelser!

En Nat for et Par Aar siden kunde man saaledes se Domkirken ligge badet i kunstigt Projektørlys! Endnu større Domkirker tegnede sig som mørke Skygger rundt paa Skyerne.

Og nu! I maaneløse og overskyede Nætter, i hvilke alle Detailler udviskes og forsvinder, hæver Domkirkens sorte Masse sig højt, mere mørk end nogen Sinde før, alvorstung, næsten truende. Det er, som ruger den over dystre Hemmeligheder. Men hvor helt anderledes i Maaneskinsnætter, hvor Fuldmaanen bringer Tagets og Spirenes lysegrønne Kobber til at skinne som Sølv, »Kassiopeja« fletter sit W omkring Spirenes Toppe, mens i de nedre Partier af Kirken klart belyste Murflader veksler med dybe og sorte Slagskygger bag fremspringende Stræbepiller.

Saaledes har den ligget, Domkirken, i Sekel efter Sekel, netop saaledes, fast forankret paa Bakkens Top, men med Taarne og Spir stræbende mod Himlen, talende dybt og indtrængende til Slægt efter Slægt.

J. O. Arhning.

Fra Firsernes Roskilde.

Hvis nogen var kommet paa Besøg i Roskilde den Gang og havde spurgt om, hvilken der var den førende og mest ansete Familie i Byen, vilde Svaret uden Betænkning være blevet: *Blechingbergs*.

Justitsraad *Blechingberg* var Byens Borgmester og boede paa første Sal i Boghandler *Flensborg's* Ejendom paa Raadhustorvet. Justitsraaden var en meget høj, statelig, lidt stiv Mand, myndig og repræsentativ. Fruen var en Søster til den berømte Videnskabsmand, Arkæologen *Worsaae*, og havde sin Slægts sydlandske Ydre, de livlige, mørkebrune Øjne og det ravnsorte Haar; man mente da ogsaa, at *Worsaaerne* stammede fra Spanien.

Døtrene, der lignede Moderen, var meget smukke; *Vibeke*, der senere blev gift med den bekendte Politiker, Lensbaron *Juul-Rysensteen*, der var Trafikminister i Ministeriet *Sehested*, var en Skønhedsaaftenbaring. *Ida* var lige saa smuk som Søsteren.

Frøknerne *Blechingberg* havde stor Sikkerhed, var meget elegante baade af Væsen og i Klæder, og da de desuden var lidt ældre end vi af femte og sjette Klasse, nærmede vi os dem med en Blanding af Skyhed og Ærefrygt, der sikkert har moret Damerne, som dog var alt for velopdragne til at lade sig mærke dermed. Ret betegnende var saaledes noget, der hændte mig ved et Skolebal et af de sidste Aar inden Studentereksamen: En af Frøknerne *Blechingberg* sendte Bud med en af mine Kammerater hen til mig, at hun vilde danse Lanciers med mig; maaske har hun gættet min Begærlighed efter at komme til at nyde den Ære og forstaaet, at jeg af lutter Beskedenhed ikke turde byde hende op til Dans. Under Lancieren var jeg i den Grad imponeret af min Dame, at jeg ikke formaaede at indlede en Samtale, men blot fremkom med nogle Ord om, hvor smuk jeg fandt Frøkenen; Frøken *Blechingberg* lo elskværdigt, med en lille Tilsætning af Overlegenhed, og sagde: »Spar Dem Ulejligheden, jeg ved det altsammen.« Dermed var Isen brudt.

Roskildenser-Samfundet har bevaret Kontakt med Familien, idet Justitsraad *Blechingbergs* Dattersøn, Kaptajn *Eigil Havsteen*, er et trofast Medlem.

Jacob Kornerup var, som rimeligt er, en af Forgrundsfigurerne i Roskilde. Han var Roskildenser med Liv og Sjæl, hans Familie havde gennem Generationer hørt hjemme i Domkirkebyen, og han var nøje knyttet til to bekendte Roskildeslægter, hans Moder var en *Brønniche* og i sit andet Ægteskab gift med Agent *Søren Borch*. Professor *Kornerup* var en mangesidig Mand, først og fremmest Arkæolog, det er som saadan, han har vundet Navn, men desuden virkede han som Forfatter, Historiker, Sprogmand, Maler og Arkitekt.

Hvad *Kornerup* har betydet for Roskilde, kan ikke vurderes højt nok; i første Række skal her nævnes hans fortjenstfulde Arbejde ved Domkirkens Restaurering midt i forrige Aarhundrede. *Kornerup* var selvskrevet til dette Arbejde, da han først af alle havde taget fat paa det store Arbejde med at drage de gamle Kalkmalerier frem rundt omkring i Landets Kirker; det var i den elvte Time, at dette Arbejde blev sat i Gang, meget var allerede uhjælpelig ødelagt, men *Kornerup* reddede store kunstneriske Værdier fra Fortabelse. Nu er alle enige om at anerkende *Kornerups* Indsats ved Domkirkens Restaurering, men da Arbejdet stod paa, rejste der sig megen Kritik, radikale Elementer vilde nemlig have adskillige af Udenværkerne omkalfatrede, navnlig herskede der fra gammel Tid megen Forbitrelse over Frederik den 5tes Kapel, som i Almindelighed blev fundet lige

Professor Kornerup i Familiens Skød. Tilvenstre Sønnen, Forfatteren Ebbe Kornerup (R. 91).
(Klichéen er lejet af Flensborg's Forlag.)

saa hæsligt, som senere Tider har fundet Domkirkemuren, men *Jacob Kornerup* red Stormen af, han hævdede med Bestemthed, at Kapellet endog var af stor arkitektonisk Skønhed.

Ogsaa i sin Egenskab af Historiker gjorde *Kornerup* sig fortjent af Roskilde, hans meget omfangsrige Værk »Roskilde Domkirke« blev i sin Tid læst af vide Kredse, skønt Værket unægtelig ikke var populær Videnskabelighed.

Kornerup var baade en Pennens og Ordets Mand, og navnlig som Foredragsholder spredte han gavmildt ud af sit Forraad af Viden om Roskilde og dets Historie, som han dyrkede med en Art Sværmeri. Meget af alt dette er desværre gaaet tabt, *Kornerup* var gennem hele sit lange Liv, han naaede den høje Alder af 88, saa optaget af mangehaande Arbejder, at han umuligt kunde have Tid til at gemme og samle alt. Det var derfor en højst fortjenstfuld Gerning, Forfatteren *Arthur Fang* paatog sig ved at samle og udgive, hvad der endnu var tilbage af *Kornerups* Efterladenskaber.

Kornerup var en vidtberejst Mand, og hans Rejser var for en Del foretagne sammen med Arkitekt *Meldahl*. I disse Vandreaar, hvor de to fremragende Mænd kunde hjælpe

hinanden til at faa det mest mulige ud af Oplevelserne, tegnede og malede *Kornerup* flittigt og skrev og skrev.

Som den udmærkede Fortæller, *Kornerup* var, kunde han i Timevis berette om sine Rejseoplevelser. Med Forkærlighed fortalte han om Spanien, der synes at have interesseret ham mere end Italien, ligesom han efter eget Sigende foretrak det spanske Sprog for det italienske, noget, der nu synes mig aldeles ubegribeligt, men *Kornerup* maa vel have haft sine Grunde, for han beherskede begge Sprogene til Fuldkommenhed, og han undgik det Skær, som saa mange sprogkyndige strander paa, at blande de to hinanden saa lignende Sprog sammen.

Kornerup's Glæde over Spanien og det spanske Sprog kunde give sig morsomme Udslag; jeg mindes saaledes ved en Maskerade, som Roskilde Klub afholdt paa »Prinsen« i Vinteren 1889, at Professoren pludselig fik Øje paa min Broder, der var maskeret som Figaro i en smuk Dragt af lysegrøn Silke. Som den fuldblods Kunstner, *Kornerup* var, fængsledes han af alt, hvad der var smukt, den maleriske Dragt fangede hans Øje, og han gik hen til den unge Figaro for at se nøjere paa Kostumet. Ved en ganske naturlig Idé-association kom *Kornerup* til at mindes de lykkelige Aar i Spanien og begyndte at tiltale min Broder paa Spansk, i en Slags spøgefuldstyrisk Distraktion. Professor *Kornerup* talte højt, gestikulerede, og blev efterhaanden helt borte i det fjerne Spanien. Episoden morede Karnevalsgæsterne, der flokkedes om den lille Gruppe, som naturligvis hurtig opløstes, Professoren var en reserveret Mand, der ikke yndede at vække Opsigt.

Det kornerupske Hjem var stilfuldt og smukt, absolut ikke outreret kunstnerisk. Husets Frue var en livlig Dame, Søster til den bekendte Skuespiller *Axel Madsen*, som hun holdt meget af. Jeg husker saaledes, da Det kgl. Teater for første Gang siden *Michael Wiehe's* og Fru *Heiberg's* Dage opførte Hertz' »Ninon«, at Fru *Kornerup* under et Besøg hos den Familie, jeg boede hos, med Stolthed fortalte om et Brev, Fru *Heiberg* havde sendt hendes Broder for at komplimentere ham for hans Udførelse af *Michael Wiehe's* Glansrolle.

Nede i den Villa, som nu kaldes Fjordvilla, ved Tuttestien, boede Fru *Prior* med sine tre Børn. Fru *Prior* var født *Wain*, en Datter af Stifteren af *Burmeister & Wain*. Jeg mindes med Glæde og Taknemlighed de glade og stemningsfulde Timer, jeg har tilbragt i dette Hjem, hvor jeg var en hyppig Gæst. Erindringens Poesi hviler over Huset og Haven, særlig over Aftenen den 13. Juli 1890, den sidste Aften inden jeg for bestandig tog Afsked med Roskilde og med mit Livs lykkeligste Aar. Fru *Prior* havde gjort Sammenkomsten til en Slags Studenterfest, flere af mine Klassekammerater var tilstede, og foran hver Kuvert var der en Seddel, hvorpaa Fru *Prior* havde skrevet Student N. N. Jeg læste med en Følelse af Stolthed de tre magiske Ord »Student *Frits Ahlefeldt*«, det var første Gang, jeg saa dem skrevet, jeg havde hørt dem Gang paa Gang i de sidste tre Dage, og jeg havde gentaget dem for mig selv, men at se dem paa Prent, det var alligevel noget helt andet. Vejret var straalende, og efter at have spist, gik vi alle ud i Haven med dens Løvgange og dens Udsigter, der pludselig brød frem mellem det tætte Løv; der blev leget Selskabslege, hvori alle, gamle og unge, deltog, tilsidst blev der danset inde i Spisestuen.

Fru *Prior* var en sjælden god og kærlig Moder for sine tre Børn, *William*, *Astrid* og *Ellen*, hun gik helt op i dem og levede kun for dem, hun søgte paa enhver Maade at gøre Tilværelsen lys og hyggelig for dem. Dette prægede Sønnens Konfirmation, ved hvilken jeg var tilstede sammen med Husets andre Venner.

Fru *Prior's* Stedmoder, Etatsraadsinde *Wain*, var der; hun havde i sin Tid været en stor Skønhed, Datter af den ansete Præst *Visby*; trods hendes Alder var der endnu Spor af Skønhed tilbage, den slanke Figur, den friske Ansigtssfarve og Rejsningen var som hos en ganske ung Kone. Saa var der naturligvis Fru *Prior's* intimeste Omgangsfæller, Overlærer *Petersen* ved Katedralskolen og hans Kone samt dennes Moder, Fru *Malling*, der boede hos sin Datter og Svingersøn oppe paa Palæet. Fru *Petersen* var meget musikalsk og

spillede Klaver som en Kunstnerinde; *Holger Drachmann*, der i et Par Aar boede oppe paa Palæet, Dør om Dør med Familien *Petersen*, og som var en stor Ven af Musik, kom jævnlig ind for at høre paa Fru *Petersen's* Spil og talte senere ofte og gerne om, hvor megen Glæde og Opmuntring, han havde haft deraf. Jeg husker, at Doktor *Hertel*, der var gift med en Søster til Boghandler *Flensborg*, ved Middagen holdt en Tale for Værtindens to nærmeste Veninder, hvorefter Fru *Malling* svarede med en Tale for Husets Frue. Kandidat *Østrup*, der var Bestyrer for Forberedelsesskolen nede ved Maglekilde og der havde været Lærer for *William*, holdt en pæn Tale for sin gamle Elev. Konfirmanden var den nu lige afgaaede General og Chef for Generalkommandoen. Den nydelige og meget indtagende *Astrid* blev gift med Doktor *Bretton-Meyer*, Søn af den verdensberømte Ørelæge.

Midt i Skomagergade havde Købmand *Carl Müller* sin Forretning og sit Hjem, paa det Sted, hvor Sønnen *Age* nu lever og virker.

Carl Müller spillede en betydningsfuld Rolle indenfor Byens kommunale Liv, bl. a. var han et meget aktivt Medlem af Byraadet. I Forening med Naboen, Guldsmed *Fordsmænd*, ejede han den store Have, der strakte sig fra bag Huset og helt ned til Bondetinget, og som nu er helt forsvundet. Haven var meget hyggelig, efter Datidens Mode stærkt tilgroet, og dannede en lille Verden for sig, idet man ikke kunde se udenfor Havens Enemærker. Hver Plet var udnyttet, der var baade Blomster og Frugttræer og et mægtigt Aspargesbed; og saa var der en Keglebane, der om Aftenen, naar Dagens Arbejde var endt, blev meget benyttet af Købmand *Müller* og hans Venner. Keglespil var meget yndet i Firserne. Min Broder og jeg var faste Gæster i Haven, hvor vi mødtes med *Carl Müller's* tre Sønner, *Carl Vilhelm*, *Viggo* og *Age*, og nuværende Overretssagfører i Køge, *Galskiøt*. Der var to Døtre, hvoraf den ene aldrig blev kaldt andet end »Søster«. Jeg tvivler paa, at nogen af os, der kom i Haven, vidste, hvad hendes egentlige Navn var; hun var meget yngre end vi andre og saa vild som en Dreng, hun klatrede op i Havens højeste Træer, jeg ser hende endnu for mig balancerende paa en Gren oppe i Toppen af et Træ. Den ældre Søster, *Bertha*, var lidt ældre end vi andre. Hun var lysende blond med store blaa Øjne, lignede ganske en oehlsenschlägersk Valborg; af Væsen var hun stille og blid, meget kvindelig; hun blev gift med en Søn af Grosserer *Hellesen*. *August Hellesen* var vokset op i et af den musikalske Bys mest musikalske Hjem, Moderen spillede flere Gange ved offentlige Koncerter i Roskilde. *August Hellesen* døde som Sognepræst i Køge, inden den Tid levede Ægteparret en Række Aar i Rudkøbing, hvor den meget flittige Mand baade var Bestyrer paa Realskolen og Redaktør af Byens konservative Organ, »Ølandenes Dagblad«.

Købmand *Müller* var altid meget venlig mod os, der kom i Haven, engang inviterede han os alle paa en Køretur ud til Boserup, *Carl Müller* havde Køretøj, og han kørte selv Vognen. Aftenen sluttede i Hjemmet, hvor *Carl Vilhelm* og *Bertha*, der begge var musikalske, spillede for os.

Parallelt med *Carl Müller's* Have løb Distriktslæge *Biering's* Have; Huset beboes nu af Lektor *Werner*, men ejedes den Gang af *Biering*. Distriktslægen var stokkonservativ, hvad der ikke var noget Særsyn i Roskilde, hvor Venstremænd nærmest regnedes for Pariaer. *Biering* var ikke alene konservativ paa det politiske Omraade, men han var det paa alle Punkter. Som Medlem af Byraadet opponerede han kraftigt mod Indførelsen af Kloaker og udtalte ved et Møde nogle Ord, som gik Landet rundt: »Lad os holde os til de sunde, aabne Rendestene.«

Eftertiden har i en vis Forstand givet Distriktslæge *Biering* Ret, Begejstringen for Kloaksystemet er ikke udelt i 1941, saaledes som den var det i 1889.

F. Ahlefeldt Laurvig.

Roskildenser-Samfundets Dagbog.

Generalforsamling 1940.

Lørdag den 21. September Kl. 15 afholdtes Generalforsamling i Katedralskolens Solennitetssal. Rektor *Lauritsen* valgtes til Dirigent.

Før Beretningen havde Lektor *Werner* (St. 06) Ordet for at aflevere et Maleri af Rektor *Boëtius* til Skolen, udført af Maleren *Mogens Hertz* (St. 28) og tilvejebragt ved Indsamling blandt Medlemmerne. Rektor mindedes i sin Takketale den for Rektor *Boëtius* selv, for Lærerkollegiet og for Eleverne lykkelige Tid i Roskilde Katedralskole under Rektor *Boëtius'* Styre. Kunstneren havde givet Udtryk for dette lyse og festlige ved den Maade, Billedet var malet paa. Rektor *Boëtius'* Navn vilde altid være knyttet til Skolen og dens Liv. Under ham fandt Ombygningen Sted, og han gik med hele sin Autoritet ind for, at Skolens gamle Beliggenhed ved Domkirkens Fod bevaredes. Det var ikke hans Fejl, at Skolen ikke moderniseredes helt. Det strandede andetsteds. Det var bekendt, at Rektor *Boëtius* gjorde, hvad han formaaede, for at alt kunde blive bedst muligt. Derfor vilde hans Navn blive staaende, efter at de Slægter, som han havde præget ved sin Undervisning og sin Personlighed, var borte. En Tak for dette synlige Minde. Rektor *Lauritsen* sluttede med at foreslaa et Telegram afsendt til Rektor *Boëtius*, et Forslag, der vandt enstemmig Tilslutning. Telegrammet havde flg. Ordlyd: »Bestyrelsen for Roskildenser-Samfundet og tilstedeværende Medlemmer af Samfundet, samlet til Generalforsamling i Festsalen, sender i Forbindelse med Skolen en hjertelig Hilsen med Tak for Maleriet af Rektor«.

Formanden, Kammerherre *Oxholm* (St. 86), fik derefter Ordet for at aflægge Beretning: »Siden vi sidst var samlet, er der gaaet en Storm over Verden, og det har medført, at der kun er lidt at aflægge Beretning om for denne Forsamling. Vor aarlige Københavnsfest maatte vi aflyse paa Grund af den tidlige Lukketid. Heller ingen Skolekomedie kunde vi faa, kun Rusgildet sidste Aar og Udsendelsen af »Roars Kilde« i Aar. Efter ringe Evne har vi som sædvanlig gjort lidt til Glæde for Skolens Elever: Uddeling af Sølvbægre til de flinkeste Gymnaster og de to Legater: *Ahlefeldt's* Legat til Student *Kaj Christiansen* og Roskildenser-Samfundets Legat til Realist *Käthe Jensen*. Med Skolens Historie har vi ikke kunnet komme videre, da Dr. *Ahrnung* paa Grund af sit Arbejde med Domkapitlets Historie, der vil binde ham endnu mindst to Aar, ikke har turdet give noget endeligt Løfte om at ville paatage sig Forfatterskabet. Det har været vor Tanke, at Dr. *Ahrnung*, der allerede har tilvejebragt et betydeligt Materiale, skulde behandle Tiden indtil 1671, og Direktør *Fang* (St. 01), fra hvem Ideen er kommet, Tiden derefter, og vi havde tænkt os Arbejdet afsluttet, saa Bogen kunde foreligge 1942, hvor Skolens Facade har 100-Aars Jubilæum, men det vil ikke kunne lade sig gøre, da vi nødig vil opgive Dr. *Ahrnung* som Forfatter. Vi har imidlertid haft den Glæde at modtage et betydeligt Tilskud, Kr. 1000.—, til Værket fra det *Raben-Levetzau'ske* Fond. I Samarbejdet med Gymnasieforeningen »Hroar« er vi naaet dertil, at vi for 50 Kr. kan faa Raadighed over de Aargange af »Pallas«, der er mere end 25 Aar gamle, d. v. s. for Aarene 1890—1915. Vi har i Bestyrelsen drøftet Tilvejebringelsen af en Kantate, en fast Ramme med et Intermedium, for at sætte lidt Stil over vore Rusgilder. Den skulde saa foreligge til 25-Aars Jubilæet til næste Aar og danne en Tradition. Et af vore ældste Bestyrelsesmedlemmer kalder ganske vist Kantater for en Plage. Vore Lyrikere bør tænke paa Sagen. Lad os haabe for næste Aar, at Danmark igen er et frit Land. Lad os ogsaa her i R.-S. pleje og værne vor Danskhed.«

Formanden mindedes til sidst de to afdøde Medlemmer: vort Æresmedlem Toldforvalter *Frans Bang* (St. 86) og Hovedkasserer *Kay Kiellerup* (R. 93) og udtalte et: Ære være deres Minde.

Lensgreve *Ahlefeldt-Laurvig* (St. 90) meldte sig som den, der havde opponeret mod Kantater. Tidligere havde der været Tale om en Sangbog, bestaaende af de bedste af de til Rusgildet fremkomne Sange, og det var en bedre Idé end en Kantate.

Fuldmægtig *Martin Nielsen* (St. 15) foreslog, at »Roars Kilde« uddeltes til Medlemmerne af Klubben »Hroar« for i Tide at agitere for Indmeldelse, og talte for Nedsættelse af et Repræsentantskab med een Repræsentant for hver Aargang, hvorved der fremkom et Bindeled mellem Bestyrelse og Medlemmer. Det vilde være praktisk at lade Medlemslisten optrykke og uddele til à jour-Føring blandt disse Repræsentanter.

Ingeniør *Smidt* (St. 97), fandt, at en Kantate var en god Idé. Det vilde være en smuk og festlig Maade at fejre Jubilæet paa.

Arkitekt *Leo Heiberg* (R. 28) sluttede sig til *Ahlefeldt*, men havde intet imod et Forsøg. Traditioner havde vi nok af, men var Kantaten god, kunde vi bruge den nogle Aar.

Ahlefeldt citerede Formandens Udtryk »sætte Stil paa Rusgildet« og erklærede sig som en bestemt Modstander af Stilfuldhed. Det var kedeligt, at den Uskik at møde i Smoking til Rusgildet havde indsneget sig. Kantater var knyttet til noget forlorent højtideligt.

Direktør *Sprechler* (St. 10) nærde den Betænkelighed ved en Kantate, at Bordets Varighed yderligere forlængedes. Medlemmerne skulde være frit stillet med Paaklædning.

Dirigenten foretog en orienterende Afstemning ang. Spørgsmaalet: Kantate. Stemmerne faldt med 14 for og 16 imod.

Werner forelagde det reviderede Regnskab, redegjorde herunder for Køb af Obligationer, hvorved Kassebeholdningen nedsattes og Renteindtægten vilde stige, og sluttede med at takke de Medlemmer, der sammen med Kontingentet indsendte frivillige Bidrag til Understøttelsesfonden. Der var i sidste Regnskabsaar paa den Maade indgaaet Kr. 488,50.

Regnskabet modtoges med Bifald og godkendtes enstemmigt.

Sprechler redegjorde for Understøttelsesfonden. Der var fire nye Laan i Regnskabsaaet paa ialt Kr. 3600.—. R.-S. havde Glæde af Virksomheden, paa hvilken der endnu ikke var konstateret noget Tab. Med sine Erfaringer fra »Dansk Studiefond« var det LRS. *Fryd* (St. 08), der bar Byrden. Det vilde være glædeligt, om Jubilarerne vilde tænke paa Understøttelsesfonden.

Fryd bragte en Tak fra Forældrene, der havde udtalt deres Glæde over den Haandsrækning, som 1000 Kr. paa gode og fordelagtige Vilkaar var. R.-S. anbragte sin Kapital godt, naar den satte den i Ungdommen.

Rektor tilbød at bistaa med nøjere Oplysninger om Ansøgerne. Laanefonden var et værdifuldt Bindeled mellem R.-S. og Skolen.

De efter Tur afgaaende Bestyrelsesmedlemmer: *Sprechler*, *Fryd*, *Melby*, *Werner* og *Rørdam* genvalgtes.

En Lovændring, der udvidede Bestyrelsen fra 9 til 11 Medlemmer, vedtoges, og de to konstituerede Bestyrelsesmedlemmer: *Kate Nors* (St. 36) og *Herbert Hansen* (St. 40) valgtes.

Under Eventuelt oplyste Formanden, at de to unge i Bestyrelsen havde dannet et Agitationsudvalg. Medlemsantallet var nu 704, men vort Maal til Jubilæet var 1000.

Ingeniør *Hartmann* talte som Repræsentant for Studenterholdet 1933, der hvert Aar mødte fuldtalligt til Rusgildet, og foreslog en Indskrænkning i Taletiden ved Middagen. Pinlige Momenter opstod, fordi Talerne var for lange og for daarlige.

Ahlefeldt anbefalede saa mange og saa lange Taler som muligt, »rigtig mange Taler, lange Taler og mange Sange.«

Rektor takkede Bestyrelsen for Sølvbægrene, de to Legater og for Bidraget til Forlystelseskassen, der bragte Eleverne megen Glæde: Konfirmationskringler, Dimittendfest paa Skolen og Konditorkager til Strikkepigerne, der havde præsteret flere Kasser Uldtøj

til de finske Lotter. Skolen havde nu endelig efter mange Aars Forløb og anstrengende Arbejde faaet den ønskede Idrætsplads sikret paa det ideale Sted, Vænget bag Domprovstegaarden. Nu manglede blot Midlerne til at anlægge den for. Det maatte komme senere. Skolen ønskede sig meget stærkt to Vandrepokaler til ikke under 100 Kr. pr. Stk., en for Gymnasiet og en for Mellemskolen. Pokalerne skulde blive paa Skolen, og Vindernes Navne indgraveres. Det vilde betyde meget for de unge. De faste Mindetavler havde før kunnet gaa ind under Skolens faste Vedligeholdelse, men da det nu ikke mere maatte ske, manglede Skolen 5—600 Kr. til Mindetavler, bl. a. over R.-S.'s Arbejde og over Skolens private Legatstiftere. Endelig var der »Rektors private Kasse«, der var blevet oprettet for 6 Aar siden, da der skulde købes nogle Bøger til en Gymnasiast og skaffes Midler til Ophold for en Elev paa et Rekreativshjem. Rektor havde da modtaget et Beløb med den bestemte Klausul, at Giverens Navn aldrig maatte nævnes, samt at der aldrig maatte aflægges Regnskab. I den Kasse, der nu omtrent var tom, tiltrængtes haardt ca. 500 Kr. Det vilde glæde Rektor, om flere jubilerende Hold vilde besøge Skolen samlet. Det var i Aar første Gang, det var sket. Det vilde være morsomt, om hver enkelt skrev en lille Biografi til Opbevaring, saaledes at Skolen efterhaanden kunde faa en Række »Blaa Bøger«. Rektor sluttede med at takke Bestyrelsen og udbragte et Leve for den. Formanden kvitterede med et: Dirigenten leve.

Rusgildet 1940.

Aldrig før har »Prinsen« huset saa mange Roskildensere paa een Gang. Festen havde ca. 250 Deltagere og var i alle Maader overordentlig vellykket.

Formanden, Kammerherre *Oxholm* (St. 86) indledte med nogle enkle og smukke Ord om vor Konge og udbragte et ni-foldigt Leve, der efterfulgtes af »Kong Christian«. Snart efter fik Aarets Rustaler, Rektor ved Sct. Jørgens Gymnasium, tidligere Adjunkt ved Roskilde Katedralskole *Peter Ilsoe* Ordet og hilstes af stort Bifald. Talen, som vi bringer andetsteds i Bladet som selvstændig Artikel, blev modtaget med vældige Klapsalver.

Næstformanden, Lensgreve *Ahlefeldt-Laurvig* (St. 90), der var 50-Aars Jubilar og som saa ofte før en fuldgyldig Bærer af den snart uddøde Høvdingeegenskab, der hedder Gavmildhed, tog derefter Ordet og indledte med en Omtale af Roskildeegnen, hvis Skønhed han som Skoledreng næppe erkendte, just som et Barn, der ikke ved, om dets Mor er smuk eller ej, men blot holder af hende. »I 1890 var Cykler og Automobiler knap nok opfundet, derfor lærte man sin Egn at kende, hver Vej, hver Sti, hver Udsigt, og fik det altsammen kær. De sidste tre Skoleaar er mit Livs lykkeligste Tid, og det er ikke tom Tale.« Efter at have fortalt om nogle af sine gamle Lærere, Overlærer *Heise*, Adjunkt *Bay*, Rektor *Krarup* og Overlærer *Mikkelsen* sluttede Næstformanden med at raade de unge til at vogte sig for det nationalt altfor følelsesmæssige. »At have nationalt Ansvar er bedre end kun at have national Følelse. Jeg vil haabe, at I af al Kraft vil arbejde paa at genrejse Danmark i det nye Europa efter Krigen. Siger I ikke som de græske Ynglinge: »Vi roser os af at være bedre end vore Fædre«, er Fremtiden mørk.« Taleren udbragte derefter en Skaal for Danmark, og Nationalsangen blev afsunget.

Formanden talte for Rektor og takkede ham for hans Interesse for R.-S., hvorefter Direktør *Sprechler* (St. 10) kaldte Jubilarerne enkeltvis frem ved Navneopraab. Hvert Hold blev mødt med Bifald.

Rektor takkede for venlig Modtagelse og udtalte en særlig Tak til 25-Aars Jubilarerne, fordi de den 1. August havde besøgt Skolen, og udtalte Haabet om, at det maatte blive en Tradition, at Holdene aflagde Skolen et samlet Besøg i deres Jubilæumsaar.

Direktør *Tholstrup* (St. 15) takkede som Jubilar i en smuk Tale Skolen for, hvad den havde givet ham. »Med sine Traditioner og historiske Omgivelser lærte den mig mere, end hvad der staar paa det ugentlige Skema. Den satte et Præg paa os af Danskhed,

som nok saa mange Aars Udlændighed ikke formaaede at vaske af. Et Leve Roskilde Katedralskole!« Læge *Rosleff* (St. 00) priste ogsaa den gamle Skole, Fuldmægtig *Martin Nielsen* (St. 15) takkede Rektor for Mindegangene, Bibliotekar *Blauenfeldt* (St. 15) talte for Lærerne, og Arkitekt *Heiberg* (R. 28) for Lektor *Werner* og Frue. Rektor motiverede et Leve for det nordiske Samarbejde og den finske, norske og svenske Nationalsang blev afsunget. Til sidst talte Student *Gabel-Jørgensen* som Repræsentant for Russerne og gav Haandslag paa, at han og hans Kammerater vilde arbejde for, at Danmark aldrig skulde slettes af Rigernes Tal. Hans Tale blev hilst med stort Bifald.

Der indløb under Festen Telegrammer fra adskillige Jubilarer, saaledes Dommer *Ove Krarup*, Aarhus (St. 90), Minister *Bolt-Jørgensen*, Moskva (St. 00), og Læge *Ejnar Andersen*, Allingaabro (St. 15). Desuden sendte vort trofaste Medlem, Forlagsboghandler *Arnold Busck* (R. 88), der for een Gangs Skyld ikke kunde møde, en telegrafisk Hilsen. Hele fem Sange bidrog til at sætte Stemningen i Vejret. Næstformanden havde sendt en Sang tilegnet de unge, Arkitekt *Heiberg* besang saavel Russerne som Lærerne, *Holger Rørdam* (St. 12) havde forfattet en fortrinlig Skaalsang, og endelig var der en anonym Vise til Desserten. Bagefter blev der danset og snakket.

Det var en dejlig Fest.

Københavnsballet.

Torsdag den 27. Februar 1941 afholdt R.-S. Fest i Ingeniørhuset under stor Deltagelse. Aftenen fik sin særlige Værdi ved *France Ellegaard's* Optræden. Den fremragende Pianistinde gav hele fire Numre og blev hilst af stormende Bifald. Aftenens øvrige Program bestod af Operettesange, sunget af *Kiss Gregers* og *Kay Abrahamsen*. Det kneb for nogle af Tilhørerne at kapere den pludselige Overgang fra den store Kunst til den lettere Musik, der imidlertid viste sig ogsaa at have sin talstærke Menighed. Efter Koncerten blev der danset.

Rusgildet 1941.

Det var oprindelig Tanken, at Rusgildet i vort Jubilæumsaar efter Næstformandens Forslag skulde have været afholdt i Boserup Skov, men da Transportforholdene var umulige, blev Festen i Stedet for henlagt til den landligste Restaurant i Roskilde, nemlig »Trægaarden«. Foruden Rektor og Frue var hele Lærerkollegiet med Fruer inviteret, og saa godt som alle havde efterkommet Indbydelsen. Det blev en saare munter Fest, som i hvert Fald gjorde stor Lykke hos de unge. De ældre havde maaske nok lidt svært ved at vænne sig til de mere varietéagtige Omgivelser. »Den blaa Maane«-Sal var med et mildt Ord meget forskellig fra »Prinsen«s Lokaler og paavirkede uundgaeligt Festen bort fra det mere højtidelige, saa det blev det rigtige Ungdomsgilde, som det var Mening, det skulde være. Festen blev afholdt paa Translokationsdagen den 21. Juni, hele »Trægaarden« med Have var reserveret R.-S. og der var fuldt Hus baade til Middagen og bagefter.

Paa Grund af Aarstiden havde Næstformanden ikke kunnet sende Gæs, hvorfor Menuen var Oksesteg og ikke Gaasesteg, saa det var paa flere Maader et Rusgilde uden for det sædvanlige.

Næstformanden bød Velkommen og holdt senere Rustalen, en levende og spirituel Tale med en Rigdom af Detailler og med mange gode Raad til de unge. Rektor takkede for Talen, der var særlig værdifuld, fordi den tvang de unge til at tænke over Tingene. Næstformanden talte derefter for vort Æresmedlem, Lektor *Schoustrup*, der straks efter takkede og i sin Tale paalagde de unge først og fremmest at stræbe efter at blive gode Mennesker.

Student *Kurt Nielsen* talte som Repræsentant for Russerne, takkede R.-S., nævnte Skolens nye Emblem, der med sine Skjolde kan ses som et Symbol. »Vi unge vil gerne være et Kuld Skjoldunger, der vil bidrage til at føre Danmark frelst igennem de onde Tider.« Han sluttede med at udbringe et Leve for Danmark, hvorefter »Der er et yndigt Land« blev afsunget, efterfulgt af de øvrige nordiske Nationalsange. Rektor fortalte nærmere om det nye Emblem, som han anbefalede alle Roskildensere at bære ved Møder og Fester. Student *Bitsch-Christensen* (St. 41) talte for Lærerne, og Formanden, Kammerherre *Oxholm*, mindedes den Dag for 55 Aar siden, da han som ung Student sad i Rektors Have og følte sig benøvet over at skulle udbringe Skaalen for Rektor. Senere havde han faaet

Trægaarden.

Rutinen, og i Dag var det kun en Glæde at udbringe Rektors Skaal og takke for Venskab og Samarbejde. Rektor udtalte derefter, at han vilde opfatte Talen som en Tak til alle Rektorer i de 25 Aar, R.-S. har eksisteret. Lektor *Sørensen* udbragte et Leve for R.-S. og takkede, fordi Lærernes Hustruer havde faaet Lov at komme med. Han selv havde været med hver Gang.

Russerne og Realisterne startede nu et Talekor og kaldte alle Lærerne enkeltvis frem for at hilse paa dem, et fornøjeligt Intermezzo, der aldrig er set før ved vore Rusgilder, og som maaske kun kan foregaa i »Den blaa Maane«s Skin.

Lektor *Rathsach* talte for den gode Tone, der herskede mellem Lærer og Elev, og var glad for de mange gode Minder, han selv havde om Eleverne.

Til Festen forelaa to smukke Sange til de unge, en af Næstformanden og en af Arkitekt *Heiberg*.

Efter Bordet blev der drukket Kaffe ved Smaaborde i Haven, indtil Salen blev ryddet, og saa gik Dansen lystigt til 5-Mands Orkester til Kl. 1.

„Kildekalk“.

I Jubilæumsaaret har Roskildenser-Samfundet 710 Medlemmer og er nu Danmarks næststørste Elevsamfund, idet vi kun overgaas af Soraner-Samfundet, der har ca. 1000 Medlemmer. Til vor Undskyldning tjener imidlertid, at vi kun er 25 Aar, medens Soraner-Samfundet er mere end dobbelt saa gammel.

Vor Næstformand, Lensgreve *Ahlefeldt-Laurvig*, har udsendt 4. Bind af sit store Værk om en af sine berømteste Forfædre, Grev *Frederik Ahlefeldt*, »Storkansleren«. Dette Bind omhandler bl. a. Processen mod *Griffenfeld*, hvis Dødsdom betegnes som et af de værste Justitsmord, Danmarks Historie kan opvise.

Den 1. Juli i Aar fejrede Grosserer *A. Melby* 40-Aars Jubilæum som Modehandler. Vi citerer fra »Politiken«: Det er vanskeligt at afgøre, i hvilken Egenskab Hr. Melby er mest kendt, som Teatermæcen, Biografteaterejer, Jorddrot, Leder af Pelsvareauktioner eller Hattemand, men det er altsaa i den sidste Egenskab, han paa Tirsdag jubilerer. Han begyndte sin Modeforretning i Lyngby, men fire Aar senere flyttede han ind til det kendte Hjørne paa Købmagergade, hvor han siden har haft til Huse under talrige og fortsatte Udvidelser.

Fhv. Lektor *Ludvig Heuer* fyldte den 10. Januar i Aar 75 Aar. Lektor *Heuer* blev ved sin Afgang boende i Roskilde, hvor han i sit Otium dyrker sine historiske Interesser.

Ridderkorset af Finlands hvide Rose er tildelt Direktør *H. W. Sprechler*.

Lektor, Dr. phil. *Ingerslev* har faaet 1200 Kr. af *Zeuthen's* Mindelegat som Bidrag til Udgivelse af Skriftet: *Jonas Lie*, et Personligheds- og Typebillede.

Ved kgl. Resolution af 10. September 1941 er der meddelt Lektor, Dr. phil. *Fr. Ingerslev* Afsked efter Ansøgning paa Grund af Alder i Naade og med Pension fra 31. December d. A.

Lektor, Dr. phil. *Arhnung* har af Bestyrelsen for det videnskabelige Fond, der bærer Kongens Navn, modtaget Støtte til videre Arbejde med Roskilde Domkapitels Historie. Som det vil huskes, var Skildringen af Domkapitlet indtil 1416 Emnet for Dr. *Arhnung's* Doktor-disputats. Dr. *Arhnung* har siden han 1921 ansattes ved Roskilde Skole arbejdet med dette Speciale og haaber i Løbet af to-tre Aar at kunne fuldende sit omfattende Værk.

Den første kvindelige cand. merc. i Danmark, Fru *Guðrun Thrane*, f. *Bach*, der tog sin Eksamen i December 1940, er Student fra Roskilde 1933.

Omslagsbilledet af nærværende Nummer af »Roars Kilde« er fotograferet af Firmaet »Fotoeksperten«, Roskilde, Titlen skyldes Tegneren *Mogens Lindegaard*.

Arkivaren, stud. mcd. *Herbert Hansen* (Adr. Afdelingslæge *Sigurd Hansen*, Sct. Hans Hospital, Roskilde) efterlyser Nr. 5 og 9 af »Roars Kilde«, og iøvrigt Sager af Interesse for Arkivet. Af gamle Numre af »Roars Kilde« har Arkivaren en Del til Disposition.

Vi kan i Aar notere baade Ægteskab og Forlovelser blandt vore Medlemmer. *Annelise Wæber* (udg. 34) og Officiant *Aage Helver* (R. 32) har giftet sig, medens *Lise Brusendorff* (R. 37) og Forstkandidat *Ole Mahrt Olsen* (St. 34) samt *Anna-Louise Henriksen* (St. 34) og Prokurist *Niels Em. Petersen* (St. 34) er blevet forlovet. Roskildenser-Samfundet lykønsker.

Klager Deres Kammerater over, at de ikke har modtaget dette Nummer af »Roars Kilde«, saa giv dem det gode Raad snarest muligt at indsende deres Kontingent til Kassereren.

Skulde De ligge inde med gamle Skolebilleder, det være sig af Lærere, Interiører, Situationer etc., vil Redaktøren være taknemlig for at maatte laane dem til »Roars Kilde«.

Husk at melde Flytning. Ellers risikerer De hverken at modtage Indbydelserne til Roskildenser-Samfundets Sammenkomster eller »Roars Kilde«. De sparer Kontingentet, ja vist, men De mister Kontakten med gamle Skolekammerater, og den er meget, meget mere værd end de Par Kroner.

Ansøgninger om Laan fra Roskildenser-Samfundets Understøttelsesfond stiles til Bestyrelsen og indsendes til en af Fondens to Administratorer: Direktør *H. W. Sprechler*, Ole Olsens Allé 14, Hellerup, eller Fabrikant *K. Michelsen*, Vestergade 23—25, Kbhvn. V.

Kontingentet

andraget mindst 5 Kr. for Medlemmer over 25 Aar, ellers mindst 2 Kr., og bedes indbetalt paa Roskildenser-Samfundets Postkonto ved Hjælp af indlagte Indbetalingskort i Løbet af en Maaned. Efter den Tid udgaar Postopkrævningerne. De sparer 20 Øre ved at benytte Indbetalingskortet.

Hos Medlemmer i Roskilde bliver Kontingentet som hidtil opkrævet gennem Inkassator.

Føler nogen Trang til samtidig at sende et Bidrag til Understøttelsesfonden, stort eller lille, er et saadant meget velkomment. I det forløbne Regnskabsaar har vi haft den Glæde at modtage fra forskellige Medlemmer Bidrag paa tilsammen Kr. 320.—, hvorfor jeg herved paa Bestyrelsens Vegne bringer Giverne en hjertelig Tak.

Postkonto 82614: Indsamling til Kammerherre W. Oxholm's Legat, Roskilde, er stadig aaben for Indbetalinger.

A. WERNER

Kasserer

Roskildenser-Samfundets Regnskab.

1. Aug. 1940—31. Juli 1941.

A: Kasseregnskab

Grundfonden:

Overført fra forrige Aar		Kr.	372,57
Kontingent for 1 livsvarigt Medlem	Kr.	100,00	
Renter af Sparekassebeholdning	»	19,30	
Renter af Obligationsbeholdning	»	94,50	» 213,80
			Kr. 586,37
÷ Renter overført til Understøttelsesfonden		Kr.	113,80
	At overføre til næste Aar ...	Kr.	472,57

Understøttelsesfonden:

Overført fra forrige Aar		Kr.	5964,74
Ordinære og ekstraordinære Bidrag i Regnskabsaaret ...	Kr.	439,50	
Renter af Grundfonden	»	113,80	
Renter af Sparekassebeholdning	»	99,79	
Renter af Obligationsbeholdning	»	450,00	
Renter af udlante Midler	»	285,26	
Afdrag paa Laan	»	1300,00	» 2688,35
			Kr. 8653,09
÷ Udlaan i Regnskabsaaret		Kr.	5700,00
	At overføre til næste Aar ...	Kr.	2953,09

Driftsfonden:

Overført fra forrige Aar		Kr.	1924,91
Indtægter i Regnskabsaaret:			
Medlemsbidrag (Minima) og Restancer	Kr.	2835,00	
Renter af Giro- og Sparekassebeholdning	»	97,05	
Renter af Obligationsbeholdning	»	270,00	
Ahlefeldt's Legat	»	500,00	
Gave i Anledning af Samfundets Jubilæum ...	»	100,00	» 3802,05
			Kr. 5726,96

Kr. 5726,96

Udgifter i Regnskabsaaret:

Generalforsamling og Rusgilde	Kr.	1222,91	
Sammenkomst i København	»	604,50	
Sommerfest i Roskilde	»	1401,96	
»Roars Kilde« Nr. 22	»	1094,28	
Flidspræmie til 2 Dimittender	»	200,00	
Tilskud til Katedralskolens Forlystelseskast ...	»	75,00	
Gymnastikpræmier	»	102,66	
Administrationsudgifter	»	415,33	
Bidrag til Agitation blandt yngre Aargange	»	100,00	
25 gamle Aargange af »Pallas«	»	50,00	
Inventar	»	87,50	
Tilskud til Maleri af Rektor Boëtius	»	208,50	» 5562,64
			<hr/>
At overføre til næste Aar ...	Kr.	164,32	

B: Samlet Kapitalformue

Grundfonden:

Sparekassebeholdning	Kr.	472,57	
Kr. 2100 Østift. Kreditforening 13. Serie til Kurs pr. 31. Juli 1941	»	2073,75	Kr. 2546,32

Understøttelsesfonden:

Sparekassebeholdning	Kr.	2953,09	
Kr. 7000 Ny jyske Købstad Kreditf. Obl. 8. Serie til Kurs pr. 31. Juli 1941	»	6930,00	
Kr. 3000 Østift. Kreditf. Obl. 13. Serie til Kurs pr. 31. Juli 1941	»	2942,25	
Udestaaende Laan	»	14450,00	» 27275,34

Driftsfonden:

Sparekassebeholdning	Kr.	164,32	
Kr. 6000 Østift. Kreditf. Obl. 13. Serie til Kurs pr. 31. Juli 1941	»	5884,50	» 6048,82

Ahlefeldt's Legat » 10000,00

Samlede Midler ... Kr. 45870,48

Det Raben-Levetzau'ske Fonds Bidrag til Fremstilling af Værket om Roskilde Katedralskoles Historie udgjorde pr. 31. Marts 1941 med Renter Kr. 1036,57.

Roskilde, den 1. September 1941.

A. WERNER

Kasserer

<p>ESBEN JOHANNSEN Landsretssagfører Algade 1</p> <p>Roskilde Tlf. 13 og 400</p>	<p>B. SVARRE NIELSEN Landsretssagfører Skomagergade 8</p> <p>Roskilde Tlf. 732</p>
<p>CARL SKOU Landsretssagfører Hersegade 3</p> <p>Roskilde Tlf. 2300</p>	<p>OVE FREDERIKSEN Overretssagfører Holmens Kanal 5</p> <p>København Tlf. C. 8420</p>
<p>E. FLENSBORG Overretssagfører Nybrogade 12</p> <p>København Tlf. C. 4615 · 4632 · 4687</p>	<p>SVEN T. BRUUN Landsretssagfører Frederiksholms Kanal 18</p> <p>København Tlf. C. 2561</p>
<p>CHR. HAUER Landsretssagfører Bredgade 45</p> <p>København Tlf. C. 4907 · 4407 · 12806</p>	<p>HANS A. JACOBSEN Landsretssagfører (Johan H. Clausen & Hans A. Jacobsen)</p> <p>Næstved Tlf. 713</p>
<p>C. LYSHOLM HANSEN Landsretssagfører Nytorv 1</p> <p>Slagelse Tlf. 1250 (2 Lin.)</p>	<p><i>Roskildensere køber deres</i> <i>Bøger og Papir hos:</i></p> <p>ARNOLD BUSCK International Boghandel KJØBMAGERGADE 49 Telf. Central 2453</p>

**SPAREKASSEN FOR ROSKILDE BY
OG OMEGN**

TELEFON 9

STIFTET 1833

TELEFON 9

H. P. NIELSEN
ISENKRAM

ROSKILDE

TELEFON 88

LEO HEIBERG

ARKITEKT

„Bøgegaarden”

Roskilde

*Oversættelser
af enhver Art*

A. WERNER

Kgl. aut. Translatør i Tysk og Engelsk

Bondetinget 1 · Roskilde · Tlf. 1462

MICHAEL STIGAARD

ARKITEKT

Roskilde

Algade 1

Tlf. 1900

ROSKILDE KONTANTFORRETNING

CARL ANDERSEN

↪

*Byens førende Forretning
i Manufakturvarer*

HOTEL BALTIC

NYKØBING F.

TLF.: 101 · 108 · 1301 · 1308

*Lolland Falsters største
og bedste Hotel*

KAY JEPPESEN

ROSKILDE KATEDRALSKOLES

EMBLEM

leveres af

GULDSMEDE
C. ANDERSEN & ENIG
ROSKILDE

Tilkendt Medailler for Guld- og Sølvarbejde

AAGE MÜLLER

Varehuset Mesenborg

ROSKILDE

DAMEHATTE

*Største og
eleganteste
Udvalg ...*

A. MELBY

KØBMAGERGADE 39

TLF. CENTRAL 5776 & 10.904

*Mit Bureau
er bygget paa*

**TILLID,
VIDEN ^{og}
KUNNEN**

REKLAME & ANNONCEBUREAU

ERIK BENCKE

GOTHERSGADE 103
KØBENHAVN K.

C. * 16.880

Indhold.

Kammerherre W. Oxholm (St. 86): Roskildenser-Samfundet	1
Rektor V. S. Lauritsen: En Lykønskning	3
Forfatteren Holger Rørdam (St. 12): Til Skolen (Digt)	4
Do. : Bestyrelsen	7
Direktør H. W. Sprechler: (St. 10): Vort Understøttelses- fond	11
Forfatteren Holger Rørdam (St. 12): Vort Blad	14
Journalist Frøken Kate Nors (St. 36): Vore Fester	16
Lektor A. Werner (St. 06): Vore Penge	17
Red.: Jubilæumsfesten	18
Sekretær cand. jur. J. Andersen-Rosendal (St. 27): Frøken Schjøtz har forladt Skolen	19
Direktør Arthur Fang (St. 01): Jakob Krarup — in me- moriam	21
Real. 28 og Stud. 22: To runde Fødselsdage	22
Red.: Nyt fra vor gamle Skole	23
Rektor Peter Ilsøe: En Rustale	29
Redaktør cand. mag. Povl Engelstoft (St. 95): Aarets Jubi- larer	31
Grosserer Oscar Frederiksen (R.01): Gamle Minder, Klokke- klang	34
Fuldmægtig Martin Nielsen (St. 15) og Red.: Klubben »Hroar« har ogsaa Jubilæum	38
Lektor J. O. Arhning: Roskilde Domkirke og Vinteren	42
Lensgreve F. Ahlefeldt-Laurvig (St. 90): Fra Firsernes Ros- kilde	44
Red.: Roskildenser-Samfundets Dagbog	48
Red.: »Kildekalk«	53
Lektor A. Werner (St. 06): Roskildenser-Samfundets Regn- skab	55

Udgivet af Roskildenser-Samfundet.

Redaktør: Kirkegaardsinspektør Hans Rønø (St. 22),
Graabrødrestrede 12, Roskilde.

Annonceekspedition: Direktør Erik Bencke (R. 28),
Gothersgade 103, København K.

Ekspedition: Forlagsboghandler Arnold Busck (R. 88),
Kjøbmagergade 49, København K.

ARNOLD BUSCK
KJØBENHAVN
40707